

Nr 147.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till dels förordning med vissa bestämmelser angående film dels förordning med vissa bestämmelser angående biografer och filmföreläsning; given Stockholms slott den 19 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till dels förordning med vissa bestämmelser angående film dels förordning med vissa bestämmelser angående biografer och filmföreläsning.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ola Jeppsson.

F ö r s l a g
till
Förordning
med vissa bestämmelser angående film.

1 KAP.

Om förordningens tillämplighetsområde m. m.

1 §.

1. Med film förstås i denna förordning lättantändligt ämne, som innehåller nitrocellulosa och som avses antingen till upptagning och förevisning av biografbilder (*biograffilm*) eller till röntgenfotografering och i samband därmed stående verksamhet (*röntgenfilm*).

2. Vad i denna förordning stadgas skall äga tillämpning jämväl å filmavfall och kasserad film; dock må för innehav, förvaring och handhavande härav, i stället för föreskrifterna i 2 kap., i tillämpliga delar lända till efter rättelse de i 4 kap. förordningen den 18 maj 1928 angående explosiva varor meddelade bestämmelser för explosiv vara av första klass.

3. I fråga om film, som innehaves till en myckenhet om högst 5 kilogram, äga föreskrifterna i 2 kap. med undantag av 16 § ej tillämpning.

4. Föreskrifterna i 3 kap. äga ej tillämpning å oexponerad film.

5. Angående innehav, förvaring och handhavande av biograffilm i samband med förevisning av biografbilder gäller, där ej fråga är om förevisning, som i 19 § 1 mom. avses, vad därom särskilt är stadgat.

6. Uppstår fråga, huruvida viss vara är att hänföra under förordningens föreskrifter, åligger det kommerskollegium att, efter sprängämnesinspektionens hörande, härom meddela föreskrift.

2 §.

1. Med *brandsäker* byggnadsdel förstås sådan byggnadsdel, som vid brand och därunder förekommande vattenbesprutning har betryggande hållfasthet och åtminstone samma motståndsförmåga som vägg av bränt murtegel av för olika ändamål erforderlig tjocklek, dock minst 10 centimeter, och som vilar på underbyggnad av ur brandskyddssynpunkt likvärdig beskaffenhet.

Med *brandhårdig* byggnadsdel förstås sådan icke brandsäker byggnadsdel, som vid brand och därunder förekommande vattenbesprutning har åtminstone samma motståndsförmåga som plankvägg med spräckpanel, rörning och puts på båda sidor. Rörning och puts eller därmed ur brandskyddssynpunkt likvärdig beklädnad på endast ena sidan benämnes *brandhårdig beklädnad*.

Med *flamskyddad* byggnadsdel förstås sådan byggnadsdel av trä eller annat brännbart material, som vid brand är skyddad mot antändning och eldens spridning utefter ytan under åtminstone lika lång tid som plankvägg, beklädd på båda sidor med 4 millimeters asbestcementplattor av betryggande beskaffenhet. Plattor av nyssnämnda material, tjocklek och beskaffenhet eller därmed ur brandskyddssynpunkt likvärdig beklädnad på endast ena sidan benämnes *flamskyddande beklädnad*.

Det åligger statens provningsanstalt att efter framställning och behöflig provning avgöra, huruvida byggnadsdel motsvarar ovan angivna fordringar.

2. Med *sluss* förstås ett med dörrar försett utrymme, beläget i utrymningsväg och avsett att hindra röks och elds framträngande. Dörrarna skola vara åtminstone brandhårdiga samt utåtgående från slussen räknat.

2 KAP.

Om innehav, förvaring och handhavande.

1. Allmänna bestämmelser.

3 §.

1. För innehav av film erfordras, där myckenheten överstiger 5 men ej 45 kilogram (*mindre förråd*), anmälan eller, där myckenheten överstiger 45 kilogram (*större förråd*), tillstånd på sätt nedan i denna förordning närmare föreskrives. Större förråd må innehålla högst 30,000 kilogram.

2. Anordnas i samband med innehav av biograffilm särskild lokal, där filmen undergår viss behandling, såsom framkallning, torkning och skarvning, eller där färdigställande i övrigt av filmen för förevisning, såsom granskning och revidering, äger rum, benämnes sådan lokal jämte apparatrum, rum, där filmen expedieras, och förvaringslokalen för filmen *filmlaboratorium* eller *filmbyrå*.

3. Avdelning inom sjukvårdsanstalt, där röntgenfilm innehaves och där fotografering medelst sådan äger rum samt filmen undergår viss behandling, såsom framkallning och torkning, eller granskning, benämnes jämte förvaringslokalen för filmen *röntgenavdelning*.

4. Inom fastighet, där större myckenhet film än 15 kilogram innehaves, må ej förefinnas eldfarlig inrättning eller eldfarligt upplag med mindre härav betingade särskilda säkerhetsanordningar vidtagas.

4 §.

1. Anmälan om innehav av mindre förråd film göres hos polismyndigheten i den ort, där filmen är avsedd att innehavas, och å plats, där brandstadgan gäller, jämväl till brandchefen. Är fråga om innehav av röntgenfilm inom sjukvårdsanstalt, skall anmälan göras även hos medicinalstyrelsen. I anmälan skola uppgivas:

- a) stället för innehavet;
- b) den myckenhet, som är avsedd att innehavas; samt
- c) tiden för innehavet.

2. Mindre förråd skall förvaras i skåp eller låda, utfört av ek om minst 25 millimeters tjocklek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material. Skåpet eller lådan må ej placeras i boningsrum och skall hållas stängt, då film ej inlägges eller uttages.

5 §.

1. Ansökan om tillstånd att innehava större förråd film göres, då fråga är om röntgenfilm inom sjukvårdsanstalt, hos medicinalstyrelsen, och eljest hos länsstyrelsen. I ansökningen skola uppgivas:

- a) stället för förrådets anordnande;
- b) den största myckenhet film sökanden önskar på en gång innehava; samt
- c) beskaffenheten till material och konstruktion av den byggnad, däri filmen skall förvaras, anordningar för uppvärmning, belysning och ventilation av lokaler, som avses för filmens förvaring, samt de skyddsanordningar, som äro avsedda att vidtagas.

Vid ansökningen skola i två exemplar fogas ritningar jämte beskrivning och situationsplan, utvisande byggnadens läge.

2. Över ansökningen skall yttrande inhämtas från polismyndigheten i orten och å plats, där brandstadgan gäller, jämväl från brandchefen. Är fråga om innehav av mer än 3,000 kilogram, skall yttrande inhämtas även från sprängämnesinspektionen. Där tillstånd lämnas, skall detta innefatta bestämmelser om samtliga de förhållanden, som enligt vad i denna förordning är stadgat skola vara i ansökningen uppgivna, ävensom de särskilda villkor och föreskrifter den myndighet, som beviljar tillståndet, kan finna nödigt i övrigt meddela.

Ena exemplaret av ingivna ritningar, sådana de blivit godkända, skall försett med påskrift om godkännandet bifogas tillståndsbeviset och det andra exemplaret förvaras hos den myndighet, som beviljat tillståndet.

3. Lokal, som anordnas för förvaring av större förråd, må ej tagas i bruk förrän den myndighet, som beviljat tillstånd till innehav av film, efter av densamma föranstaltad besiktning godkänt lokalen. Vid besiktningen skola polismyndigheten i orten och å plats, där brandstadgan gäller, jämväl brandchefen vara företrädde. Är fråga om större myckenhet än 3,000 kilogram skall vid besiktningen även sprängämnesinspektionen, där så anses erforderligt, vara företrädd.

Kostnaden för besiktningen gäldas av förrådets innehavare med belopp, som bestämmes av den i 1 mom. omförmälda myndighet.

6 §.

1. Större förråd må, så framt myckenheten ej överstiger 150 kilogram, anordnas under iakttagande:

- a) att från vind eller våning, där förvaringslokalen är belägen, och från överliggande våningar till bottenplanet leda minst två av varandra oberoende utrymningsvägar;

b) att förvaringslokalen, vartill boningsrum ej må användas, på ett mot röks och elds spridning betryggande sätt avskiljes från sådant rum; skolande på dylikt sätt jämväl kanaler från andra utrymmen i byggnaden avskiljas från förvaringslokalen;

c) att väggar och tak i förvaringslokalen äro åtminstone brandhårdigt beklädda samt att dit ledande dörr är inåtgående, självstängande och åtminstone brandhårdig;

d) att filmen förvaras i brandhårdiga skåp av typ, som statens provningsanstalt godkänt; skolande varje skåp förses med självständig utluftningskanal, vilken skall vara åtminstone brandhårdig och utmynna i det fria på sådant sätt, att fara för röks och elds inträngande i annan del av byggnaden ej uppkommer; samt

e) att skåpet hålles låst, då film ej inlägges eller uttages.

Förråd, som i första stycket sägs, må ej inrymmas i källare.

2. Inrättas förråd, som i 1 mom. avses, i sådan byggnad inom sjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka, skall utöver vad i 1 mom. stadgats iakttagas, att förvaringslokalen förses med golv av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material och åtminstone brandhårdig sluss.

7 §.

1. I byggnad, där ytterväggar, bärande konstruktioner, mellanbottnar och trappor äro brandsäkra (*brandsäker byggnad*), må i särskilda lagerrum, beskaffade på sätt i 2 mom. sägs, större förråd, så framt myckenheten ej överstiger 3,000 kilogram, inrättas inom byggnadens högsta del antingen i vindsvåning eller, där inredd vind ej finnes, översta våning under iakttagande:

a) att från det våningsplan, dit lagerrum förläggas, till bottenplanet leda minst två av varandra oberoende trappor, av vilka den ena må kunna vara en utvändig järntrappa; skolande inom byggnaden belägna trappor förläggas till trapphus;

b) att lagerrum med hänsyn till byggnadens utrymning förläggas lämpligt i förhållande till trapporna;

c) att boningsrum ej finnes i det våningsplan, vartill förrådet förläggas, med mindre rummet och dess utrymningsväg äro på ett mot röks och elds inträngande betryggande sätt avskilda från lagerrum och dess utrymningsväg;

d) att kanaler från andra utrymmen i byggnaden skola vara på ett mot röks och elds spridning betryggande sätt avskilda från lagerrum; samt

e) att i varje lagerrum förvaras högst 1,500 kilogram film.

2. I fråga om beskaffenheten av lagerrum, som i 1 mom. avses, skall iakttagas:

a) att lagerrums väggar, tak, golv och till sprängventil ledande trumma skola vara brandsäkra med motståndsförmåga mot inre övertryck av 1,000 kilogram för varje kvadratmeter;

b) att lagerrum förses med en genom yttertaket minst en meter över taknocken och i övrigt till höjd i lämpligt förhållande till närbelägna bygg-

nader självständigt uppdragen trumma med en genomskärningsarea av minst 0.3 kvadratmeter, vilken trumma skall upptill snett avskäras och täckas med en såsom sprängventil avsedd galvaniserad plåt eller med trådglas eller annat glas med samma motståndskraft; skolande plåten eller glaset fästas med kitt;

c) att den i punkterna a) och b) omnämnda trumman förses med två rost (gnistgaller) av plattjärn om 5 millimeters tjocklek och 50 millimeters bredd, fästade på ett inbördes fritt avstånd från varandra av 20 millimeter; skolande rosten anbringas på ett avstånd av minst 2 meter från varandra och så att plattjärnen i det övre gallret sitta vinkelrätt mot järnen i det nedre gallret;

d) att trumman inom minst 25 centimeter, räknat från dess insida, brandsäkert skiljes från trävirke;

e) att för lagerrummets ventilation anordnas dels en med galler försedd öppning mellan rosten i trumman dels ett direkt från det fria på brandsäkert sätt draget, med galler försett friskluftsintag;

f) att lagerrum förses med sluss, vars väggar, tak och golv skola vara brandsäkra;

g) att sluss ej anordnas gemensamt för två eller flera lagerrum; samt

h) att med undantag av sprängventilen fönster ej må förekomma.

8 §.

Under förutsättning att särskilt gynnsamma omständigheter föreligga beträffande brandsäker byggnads läge och höjd i förhållande till andra byggnader samt lagerrums läge i förhållande till byggnadens utrymningsvägar, må inom sådan byggnads högsta del antingen i vindsvåning eller, där inredd vind ej finnes, översta våning inrättas större förråd till en myckenhet av högst 6,000 kilogram på de i 7 § angivna villkor under iakttagande därjämte:

a) att i byggnaden ej må inrymmas annat boningsrum än för fastighetens portvakt och värmeledningsskötare; samt

b) att varje lagerrum förses med på betryggande sätt utförd automatisk sprinkleranläggning för begjutning med vatten.

9 §.

1. Större förråd till en myckenhet överstigande 3,000 kilogram skall inrättas i brandsäker byggnad; och skall, där ej fall föreligger, varom i 8 § förmåles, därvid iakttagas:

a) att byggnaden förläggas på ett fritt avstånd av minst 9 meter från annan byggnad och så att den ej kan medföra särskild fara för omgivningen; ägande dock den myndighet, som meddelar tillstånd till innehav av film, att efter sprängämnesinspektionens hörande medgiva undantag från nämnda avståndsbestämmelse;

b) att byggnaden avses uteslutande för förvaring av film eller för film-laboratorium eller filmbyrå eller röntgenavdelning;

c) att rum, där eldstad anordnas, skall vara brandsäkert avskilt från byggnaden i övrigt;

- d) att i byggnaden ej finnes boningsrum;
- e) att ovanför våning, däri lagerrum anordnas, ej finnes arbetsrum;
- f) att byggnaden i dess helhet skall vara försedd med på betryggande sätt utförd automatisk sprinkleranläggning för begjutning med vatten;
- g) att filmen förvaras i särskilda lagerrum så beskaffade, som i 7 § 2 mom. sägs; samt
- h) att i varje lagerrum förvaras högst 1,500 kilogram film.

2. Inrättas förråd, som i 1 mom. avses, i byggnad inom sjukvårdsanstalt, må byggnaden, där så erfordras, genom särskild gång, som skall förses med åtminstone brandhärdiga dörrar, kunna i en våning förbindas med byggnad, där sjuka vårdas, dock må sådan förbindelsegång ej förläggas i jämnhöjd med lagerrum eller högre än sådant.

10 §.

1. Uppvärmning av lokal, där film förvaras eller handhaves, må försiggå endast medelst värmeanordning för varmvatten eller elektriska radiatorer av typ, som kommerskollegium godkänt.

För uppvärmning erforderliga radiatorer och element ävensom till desamma ledande rör skola så skyddas, att film icke kan läggas på eller invid desamma. Ovanför radiatorer eller element eller på närmare avstånd än 25 centimeter vid sidan av sådana må ej anbringas hylla för uppläggande av film. För elektriska radiatorer erforderliga ledningar skola anordnas på sätt i 11 § stadgas om ledningar för elektrisk belysning.

2. Till förhindrande av att film utsättes för påverkan av solen eller annan värmekälla skola lämpliga anordningar vidtagas.

11 §.

1. Så framt i lokal, där film förvaras eller handhaves, artificiell belysning förekommer, skola därför användas elektriska glödlampor. Dessa skola vara försedda med skyddskupor.

2. Strömbrytare, smältsäkringar, motstånd och andra elektriska apparater skola placeras utanför lokalen eller så utföras och anbringas att de icke kunna föranleda antändning av film.

3. Motor skall vara kapslad.

4. I lagerrum och andra förvaringslokaler skola de elektriska ledningarna vara fast förlagda och utförda såsom armerade gummiblyledningar eller in-dragna i rör.

5. I andra lokaler än som i 4 mom. avses böra lampor, motorer och värmeapparater med tillhörande ledningar, såvitt möjligt, fast anbringas. Rörliga anordningar skola vara så utförda, att de erbjuda nödig säkerhet.

6. I övrigt skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse de allmänna föreskrifter beträffande elektriska anläggningars utförande, som äro eller varda meddelade.

12 §.

Utrymningsväg från lokal, där film förvaras eller handhaves, skall hållas lätt tillgänglig och fri från brännbara eller belamrande föremål.

13 §.

Tobaksrökning och användandet av tändstickor eller eld i annan form vare förbjudna inom lokal, där film förvaras eller handhaves, varom anslag skola på lätt i ögonen fallande sätt anbringas på yttersidan av dörren till lokalen och andra lämpliga ställen i eller invid lokalen.

14 §.

Pyttssprutor eller hinkar, ständigt fyllda med vatten, eller kemiska eld-släckningsapparater av typ, som statens provningsanstalt godkänt för ändamålet, skola till erforderligt antal placeras på lämpliga platser i eller utanför lokal, där film förvaras eller handhaves; skolande sådan plats utmärkas med ordet Brandredskap.

15 §.

I fråga om förvaringslokal för större förråd skola, utöver vad ovan stadgas, iakttagas:

a) att i sådan lokal ej må förefinnas andra varor än film och därför erforderligt emballage;

b) att å ytterdörren finnes anslag angående den största myckenhet film, som på en gång må förvaras i lokalen;

c) att, så framt brandkår finnes, anslag om närmaste brandskåp eller om annat sätt för brandkårens tillkallande uppsättes på lämplig plats i eller invid lokalen; samt

d) att dörr till lagerrum hålles stängd, då film ej inlägges eller uttages.

16 §.

Film, som är exponerad, skall under förvaring vara inlagd, biograffilm i askar av trä eller tjock papp och röntgenfilm i kuvert.

2. Särskilda bestämmelser för filmlaboratorium och filmbyrå.

17 §.

1. Ansökan om tillstånd att innehava film i filmlaboratorium eller filmbyrå skall, utöver vad i 5 § 1 mom. stadgas, innehålla uppgift angående

a) den största myckenhet film sökanden dagligen ämnar behandla eller på annat sätt handhava och hur mycket som därvid avses att samtidigt förefinnas i varje arbetslokal; samt

b) det antal personer, som samtidigt kommer att sysselsättas i en var av de särskilda arbetslokalerna.

2. Vad i 5 § 3 mom. stadgas om godkännande av lokal för förvaring av film äger tillämpning jämväl å annan lokal inom filmlaboratorium och filmbyrå.

3. I lokal inom filmlaboratorium eller filmbyrå, där film undergår behandling eller på annat sätt handhaves, skola, där ej annat föranledes av stadgandena i 4 mom., väggar och tak vara åtminstone brandhärdigt beklädda. Dörr från sådan lokal skall vara självstängande, utåtgående och åtminstone brandhärdig.

4. Filmlaboratorium eller filmbyrå, där större myckenhet film än 150 kilogram förekommer, skall brandsäkert avskiljas från byggnaden i övrigt, dock må dörrarna göras allenast brandhärdiga. Lokal, där film expedieras (filmpackningsrum), skall brandsäkert avskiljas från övriga lokaler inom filmlaboratoriet eller filmbyrån.

5. Biograffilm må ej för behandling eller annat handhavande intagas i andra än för det ifrågavarande ändamålet särskilt anordnade lokaler.

18 §.

1. I lokal, där biograffilm undergår granskning eller revidering (filmsyningsrum), må samtidigt ej mer än 3 personer sysselsättas.

2. I filmsyningsrum må på en gång ej förefinnas mer än 45 kilogram film. Anslag härom skall målas å yttre sidan av dörren, exempelvis med orden: Filmsyningsrum för högst 45 kilogram film.

3. Vid varje arbetsplats i filmsyningsrum skall för uppsamlande av filmavfall finnas en tät behållare.

4. Vid arbetstidens slut varje dag skall i filmsyningsrum befintlig film överföras till den för filmens förvaring avsedda lokal, dock må, därest det erfordras att efter arbetets slut för dagen film förvaras i filmsyningsrummet, sådant undantagsvis äga rum under iakttagande, att rummet hålles låst och filmen förvaras i skåp eller behållare av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material.

19 §.

1. Förevisning av film i filmlaboratorium eller filmbyrå må äga rum endast i särskilt anordnat apparatrum.

2. Inom apparatrum må samtidigt förefinnas högst 30 kilogram film, varom anslag skall målas å yttre sidan av dörren.

Den film, som ej är insatt i projektionsapparaten och ej heller undergår omspolning, skall förvaras inlagd i låda av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material. Lådan skall vara anordnad med fack för varje filmrulle och varje fack för sig försett med tättslutande och självstängande lock.

3. Projektionsapparat skall vara försedd med brandkassetter av betryggande konstruktion.

20 §.

I filmpackningsrum må icke samtidigt förefinnas större myckenhet film än som i varje särskilt fall skall expedieras. Å yttre sidan av dörren skall målas anslag, exempelvis med orden: Filmpackningsrum; införande av film endast för expediering.

3. Särskilda bestämmelser för röntgenavdelning och sjukvårdslokaler.**21 §.**

1. I lokal inom röntgenavdelning, där fotografering äger rum, skola väggar och tak hava åtminstone flamskyddande beklädnad och i lokal, där film undergår viss behandling, såsom framkallning och torkning, eller granskning, skola väggar och tak vara åtminstone brandhårdigt beklädda.

2. Dörrar och luckor, som från andra delar av byggnaden leda till lokal, som i 1 mom. avses, må ej vara försedda med glasfyllning utan skola vara hela samt självstängande och i fals tätt slutande, dock må i dörr eller lucka, där så erfordras, anbringas trådglas och dörr till lokal, som användes för fotografering, godkännas, även om den icke är självstängande och tättslutande i fals. Dörr skall, från röntgenavdelningen räknat, vara inåtgående.

3. Vad i 5 § 3 mom. stadgas om godkännande av lokal för förvaring av film äger tillämpning jämväl å annan lokal inom röntgenavdelning.

4. I röntgenavdelning må utan hinder av vad i 10 § 1 mom. stadgas ånga användas för uppvärmning av lokal, som användes för fotografering.

22 §.

I fråga om den största myckenhet röntgenfilm, som samtidigt må förefinnas i lokal, varom nedan under punkterna a)—d) förmäles, skall iakttagas:

a) att i lokal, som användes för fotografering, endast film, som är innesluten i kassett eller specialförpackning, må förekomma, dock högst 10 kilogram, jämte ytterligare 2 kilogram, som skola förvaras i låda av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material;

b) att i lokal, som användes för framkallning eller torkning, endast röntgenfilm, som för tillfället undergår behandling, må förefinnas;

c) att i lokal, där film undergår granskning, må förefinnas endast den myckenhet, som är oundgängligen nödvändig; samt

d) att i lokal, avsedd för vård av sjuka, må förekomma film endast under tid, då läkarrond pågår å den avdelning, lokalen tillhör, och till den myckenhet, som är oundgängligen nödvändig för vård av där vid tillfället inlagda patienter; skolande filmen efter läkarrondens avslutande överföras till den för filmens förvaring avsedda lokal, dock må en myckenhet ej överstigande 2 kilogram tillfälligtvis förvaras i bilokaler till vårdavdelningar under iakttagande, att filmen förvaras i låst skåp eller låda av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material.

23 §.

1. Torkning av röntgenfilm må ej försiggå vid högre temperatur än 40 grader Celsius. Värmekälla, som användes vid torkningen, skall vara så skyddad, att filmen icke kan komma i beröring med densamma.

2. Filmgranskning skall så utföras, att filmen icke kan uppvärmas till sådan temperatur, att den antändes.

3. Det i 13 § stadgade förbud utgör ej hinder för användande av eld, som inom sjukvårdsanstalt erfordras för sjukvård.

3 KAP.

Om transport.

24 §.

1. Film skall under transport vara förpackad i starka, täta lådor eller andra kärl av trä, försedda med tättslutande och väl fästade lock, eller i hållbara kartonger av papp, dock må sistnämnda förpackningssätt ej användas vid transport med allmänna posten, där varans vikt överstiger 0.5 kilogram. Filmavfall och kasserad film må kunna förpackas även i starka, täta omslag eller säckar av rålinne eller juteväv; skolande vid transport av filmavfall och kasserad film, där täckt fordon ej användes, varan övertäckas med presenning eller dylikt.

Jämväl annat betryggande förpackningssätt må användas, därest kommerskollegium, efter sprängämnesinspektionens hörande, det medgiver.

2. Å varje kolli skall genom anbringande av färgad etikett eller annorledes på lätt i ögonen fallande sätt angivas innehållet, då det utgöres av filmavfall eller kasserad film medelst ordet Filmavfall och eljest medelst ordet Film med tillägg i båda fallen av ordet Eldfarligt, varjämte avsändarens namn bör angivas å emballaget.

3. Vikten av varje kolli må ej överstiga 50 kilogram, där ej innehållet utgöres av filmavfall eller kasserad film.

25 §.

Kolli må under transport ej placeras i omedelbar närhet av värmeanordning eller inom vagnar eller andra fordon eller luftfartyg, som användas i regelbunden persontrafik, på sådant sätt att utgången spärras, därest filmen fattar eld.

26 §.

Utöver vad i 24 och 25 §§ är stadgat gäller i fråga om transport med allmänna posten vad allmän poststadga och vederbörande taxa i sådant avseende innehålla.

27 §.

1. Å järnväg må film ej befordras annat än i slutna vagnar.

Styckegodssändningar med filmavfall må befordras endast såsom fraktgods.

2. I fraktsedel (expressgodssedel) skall varans beskaffenhet angivas, då den utgöres av filmavfall eller kasserad film, medelst ordet Filmavfall och eljest medelst ordet Film med tillägg i båda fallen av ordet Eldfarligt; båda orden med rött eller understrukna med rött.

3. Utöver vad i denna paragraf samt 24 och 25 §§ är stadgat skall i fråga om transport å järnväg lända till efterrättelse vad järnvägstrafikstadgan och vederbörande taxa i sådant avseende kunna innehålla.

4. I trafik till och från länder, som anslutit sig till internationella fördraget angående godsbefordring å järnväg, gälla de föreskrifter, som finnas meddelade i fördraget.

28 §.

Fraktsedel vid försändning sjöledes skall upptaga försända kollin till antal, art och innehåll ävensom till brutto- och nettovikt. Innehållet skall, då det utgöres av filmavfall eller kasserad film, angivas medelst ordet Filmavfall och eljest medelst ordet Film med tillägg i båda fallen av ordet Eldfarligt; båda orden med rött eller understrukna med rött. Avsändaren skall på fraktsedeln avgiva försäkran om att kollis märkning riktigt angiver innehållet samt att förpackning skett i enlighet med gällande föreskrifter. Fraktsedeln må ej upptaga andra varor än film.

4 KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

29 §.

1. Beträdes någon, utan att vara därtill berättigad, med att innehava film till större myckenhet än som enligt 3 § 1 mom. må innehavas utan tillstånd eller anmälan eller innehar någon, som erhållit tillstånd till eller gjort anmälan om innehav av film, större myckenhet därav än vartill tillståndet eller anmälan berättigar, eller innehar någon film i annan ordning eller på annat sätt än tillståndsbeviset angiver eller söker någon att få film transporterad genom oriktiga uppgifter eller utan anmälan om godsets beskaffenhet, straffes med dagsböter, dock ej under fem.

2. Bryter någon i annat fall än i 1 mom. sägs mot vad i 2 kap. är föreskrivet eller mot särskild föreskrift, som av vederbörande myndighet på grund av bestämmelserna i samma kap. må hava meddelats, eller bryter avsändare anordledes än i 1 mom. sägs mot vad i 3 kap. är föreskrivet om transport av film eller mot de föreskrifter, som vederbörande myndighet på grund av bestämmelserna i samma kap. må hava meddelat, straffes med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

30 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot denna förordning, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning delgivits fällas till särskilt ansvar.

Där efter allmän lag följer ansvar å förseelse, som eljest skolat falla under denna förordnings ansvarsbestämmelser, äga samma bestämmelser ej tillämpning.

31 §.

Åtal för överträdelse av föreskrifterna i denna förordning anhängiggöres vid allmän domstol och utföres av allmän åklagare.

32 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

1. Denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1933.
2. I fall, då enligt denna förordning tillstånd erfordras för innehav av viss myckenhet film, åligger det den, som vid förordningens ikraftträdande innehar dylik myckenhet och vill därmed fortsätta, att inom tre månader efter förordningens ikraftträdande ingiva ansökning därom enligt föreskrifterna i denna förordning.
3. Vad i 2 mom. stadgats skall äga motsvarande tillämpning i fall, då enligt denna förordning anmälan erfordras för innehav av viss myckenhet film.
4. Byggnad, avsedd för mer än 3,000 kilogram film och som tillkommit före förordningens ikraftträdande, undantages från tillämpning av den i 9 § 1 mom. punkten a) meddelade avståndsbestämmelse.
5. I fråga om de vid förordningens ikraftträdande redan befintliga byggnader, lagerrum och andra lokaler må med genomförandet av de anordningar, som kunna föranledas av bestämmelserna i 6—11 §§, 17 § 3 och 4 mom. samt 21 § 1 och 2 mom. anstå högst tre år efter förordningens ikraftträdande, och må beträffande nämnda byggnader och lokaler den myndighet, som äger bevilja tillstånd till innehav av film, att i undantagsfall, när synnerliga skäl föreligga, medgiva eftergift från denna förordnings föreskrifter, så framt genom eftergiften påtaglig fara för människoliv icke uppstår.

Förslag
till
Förordning
med vissa bestämmelser angående biografer och filmföreläsning.

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

1. Med biograf förstås i denna förordning lokal, som användes för offentlig föreläsning av biografbilder med begagnande av lättantändlig film, innehållande nitrocellulosa.

2. Är lokal, varom i 1 mom. förmäles, inrättad jämväl för annat ändamål än där sägs, skola härför erforderliga utrymmen och anordningar, i den mån de ej användas för biografverksamheten, vara undantagna från stadgandena i denna förordning.

3. Anordnas föreläsning, som i 1 mom. avses, i tält eller i samband med statsunderstödd föreläsnings- eller upplysningsverksamhet och förekommer därvid endast för nämnda verksamhet avsedd film, skola, oaktat föreläsningen är offentlig, föreskrifterna i 2 kap. icke äga tillämpning utan i stället föreskrifterna i 3 kap. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

4. Om filmföreläsning i filmlaboratorium eller filmbyrå gäller vad därom är särskilt stadgat.

2 §.

1. Med *brandsäker* byggnadsdel förstås sådan byggnadsdel, som vid brand och därunder förekommande vattenbesprutning har betryggande hållfasthet och åtminstone samma motståndsförmåga som vägg av bränt murtegel av för olika ändamål erforderlig tjocklek, dock minst 10 centimeter, och som vilar på underbyggnad av ur brandskyddssynpunkt likvärdig beskaffenhet.

Med *brandhärdig* byggnadsdel förstås sådan icke brandsäker byggnadsdel, som vid brand och därunder förekommande vattenbesprutning har åtminstone samma motståndsförmåga som plankvägg med spräckpanel, rörning och puts på båda sidor. Rörning och puts eller därmed ur brandskyddssynpunkt likvärdig beklädnad på endast ena sidan benämnes *brandhärdig beklädnad*.

Med *flamskyddad* byggnadsdel förstås sådan byggnadsdel av trä eller annat brännbart material, som vid brand är skyddad mot antändning och eldens spridning utefter ytan under åtminstone lika lång tid som plankvägg, beklädd på båda sidor med 4 millimeters asbestcementplattor av betryggande beskaffenhet. Plattor av nyssnämnda material, tjocklek och beskaffenhet eller därmed

ur brandskyddssynpunkt likvärdig beklädnad på endast ena sidan benämnes *flamskyddande beklädnad*.

2. Det åligger statens provningsanstalt att efter framställning och behöfelig provning avgöra, huruvida byggnadsdel motsvarar ovan angivna fordringar.

2 KAP.

Om biografier och offentlig filmföreläsning.

A) Tillstånd till uppförande eller inredande av biograf (byggnadslov).

3 §.

1. Vill någon uppföra eller inreda biograf å ort, där byggnadsnämnd eller annan myndighet som enligt gällande byggnadsstadga äger pröva ansökan om byggnadslov ej finnes, göra därom skriftligen ansökan hos länsstyrelsen.

2. Över ansökan om tillstånd till uppförande eller inredande av biograf skall polismyndigheten i orten och å plats, där brandstadgan gäller, jämväl brandchefen avgiva yttrande. Yrkesinspektören skall underrättas om sådan ansökan.

3. Vid byggnadslov skall fästas det villkor, att jämväl vad nedan under C) om elektriska anläggningar och D) om belysningsanordningar finnes stadgat iakttages.

4. Biograf må ej tagas i bruk, förrän den myndighet, som givit byggnadslov, efter av densamma föranstaltad besiktning godkänt biografen. Vid besiktningen skall polismyndigheten i orten och å plats, där brandstadgan gäller, jämväl brandchefen vara företrädde. I fall då länsstyrelse givit byggnadslov, skall biografens ägare gälda kostnaden för besiktningen med belopp, som bestämmes av länsstyrelsen.

B) Läge och byggnadssätt.

4 §.

Biograf skall vara så belägen, att biografens publik lätt kan nå allmän trafikled av för biografens utrymning erforderlig bredd och att i händelse av eldsvåda erforderliga brand- och livräddningsredskap kunna framföras till biografen. I fall utgång tages mot gård, skall tillika iakttagas, att gården står i omedelbar förbindelse med allmän trafikled och att fria bredden å gård, portgång och port beräknas efter det antal personer, som vid biografens utrymning äro hänvisade till deras begagnande.

5 §.

Inom samma fastighet som biograf må eldfarlig inrättning eller eldfarligt upplag ej förefinnas med mindre härav betingade särskilda säkerhetsanordningar vidtagas.

6 §.

Från källare ledande trappor, hisschakt och kanaler skola åtminstone brandhärdigt avskiljas från biografen och dess utrymningsvägar.

7 §.

1. Biografsals bottenplan skall, där ej i 2, 3 eller 4 mom. annorlunda medgives, förläggas till byggnads bottenvåning.

2. I byggnad, där ytterväggar, bärande konstruktioner, mellanbottnar och trappor äro brandsäkra (*brandsäker byggnad*), må biografens bottenplan kunna förläggas till våning högst två trappor upp, räknat från den lägst belägna markyta, dit utrymningsväg från biografen leder.

3. I byggnad, där ytterväggar och bärande konstruktioner äro brandsäkra, samt mellanbottnar och innerväggar brandhårdiga ävensom trappor, som äro av trä, på undersidan åtminstone brandhårdigt beklädda, må biografens bottenplan kunna förläggas till våning en trappa upp, därest biografen är avsedd för högst 600 personer, eller, därest den är avsedd för högst 300 personer, jämväl till våning två trappor upp.

4. I annan byggnad än som i 2 och 3 mom. avses må biograf ej anordnas för större antal personer än 600, därav högst 150 å läktare. Är biograf avsedd för högst 300 personer, må den kunna förläggas till våning en trappa upp, därest biografens utrymningsvägar samt väggar och innertak i bottenvåningen brandhårdigt beklädas.

8 §.

Biografsal må anordnas med läktare. Dessas antal må i byggnad med brandsäkert utförda ytterväggar och bärande konstruktioner utgöra, där biografens bottenplan förläggas till bottenvåning, tre, där det förläggas till våning en trappa upp, två och, där det förläggas till våning två trappor upp, en. I annan byggnad må allenast en läktare anordnas, som ej må förläggas högre än en trappa upp.

9 §.

Utrymme mellan bjälklag och lutande golv skall, i den mån det användes för särskilt ändamål, förses med åtminstone flamskyddande beklädnad å väggar och tak.

10 §.

1. Från biografsals bottenplan skola finnas minst två omedelbart till det fria eller till utrymningsvägar ledande utgångar: *huvudutgång* och *reservutgång*. Huvudutgången må även utgöra huvudingång.

2. Från läktare, avsedd för mer än 75 personer, skola finnas minst två utgångar, huvudutgång och reservutgång. Är läktare ej avsedd för mer än 150 personer, skall minst en av de från utgångarna ledande trappor förläggas utanför biografens salen. Är läktare avsedd för mer än 150 personer, skola samtliga trappor förläggas på sådant sätt.

3. Vid huvudutgång må biografsals bottenplan ej läggas mer än 1.5 meter under den markyta, dit utrymningsväg från sådan utgång leder. Vid reservutgång må bottenplanet ej läggas djupare än att i utrymningsvägen från utgången högst 12 trappsteg, förutom lutande plan med största lutning 1:10, bliva erforderliga.

11 §.

1. Utrymningsväg må ej stå i förbindelse med lokal, där eldfarlig inrättning eller eldfarligt upplag förefinnes, eller med utrymningsväg från sådan lokal.

2. Utrymningsväg från reservutgång må ej stå i förbindelse med utrymningsväg från huvudutgång, såvida ej särskilda förhållanden det påkalla och däremot svarande säkerhetsåtgärder vidtagas.

12 §.

1. Huvudutgång och reservutgång såväl från biografals bottenplan som från dess läktare skola förläggas till varandra motsatta ändar av bottenplanet eller läktaren. Vad sålunda stadgats gäller ej biograf för högst 600 personer, där den är inrymd i brandsäker byggnad, och ej heller biograf för högst 300 personer, inrymd i annan byggnad.

I biograf, där apparatrummets tak, väggar och golv samt de från apparatrummet ledande kanaler icke äro brandsäkra, skall åtminstone en av utgångarna från biografsalens bottenplan förläggas till den i förhållande till apparatrummet motsatta ändan av biografsalen.

2. Utgångs bredd må icke göras mindre än 1.2 meter och skall i övrigt så beräknas i förhållande till det antal personer, som hänvisas till dess begagnande, att en bredd av 1 meter (karmdagermått) motsvarar, i fråga om huvudutgång 150 och beträffande reservutgång 300 personer. Där biografals bottenplan eller läktare ej avses för mer än 600 personer, må dock utgångarna kunna göras så att deras sammanlagda bredd vid bottenplanet eller vid läktare beräknas motsvara 1 meter för 150 personer.

3. Utrymningsvägs och däri ingående trappas bredd skall beräknas enligt de i 2 mom. angivna grunder.

Kapprum eller annat dylikt utrymme må ej inkräkta på utrymningsvägs bredd; ej heller må i eller invid utrymningsväg finnas anordning, vilken kan vara till hinder för utrymningen.

4. Trappsteg må ej anbringas närmare utgång från bottenplan eller läktare än 0.75 meter.

13 §.

1. I utrymningsväg må ett ensamt liggande trappsteg ej anordnas.

2. Golv i utrymningsväg må ej hava större lutning än 1:10, dock att större lutning än 1:20 ej tillåtes nedför i den riktning, vari utrymning äger rum, därest nedanför lutningen trappsteg anordnas i utrymningsvägen.

I anslutning till trappa må lutning ej förekomma närmare trappan än på ett avstånd av 0.75 meter.

14 §.

Är biograf avsedd för mer än 300 personer, skola väggar och tak i utrymningsväg från biografsalen, där ej annat föranledes av bestämmelserna i 7 § 2 mom. eller fråga är om vindfång, vara försedda med åtminstone brandhårdig

beklädnad, dock må å sådan beklädnad kunna anbringas panel av trä eller därmed jämförligt material till en höjd av högst 1.7 meter från golvet.

15 §.

1. Trappa skall på båda sidor hava säkert fästad ledstång utan fria ändar.

I trappa må, där ej särskilda förhållanden det nödvändiggöra och härav be-
tingade säkerhetsåtgärder vidtagas, vilplan ej anordnas med mindre rörelse-
riktningen i trappan vid vilplanet ändras.

I trappa må dörr ej anordnas.

2. Avbalkat utrymme under trappa skall förses med åtminstone brandhär-
dig beklädnad å väggar och tak.

Trappa av trä skall på undersidan förses med åtminstone brandhändig be-
klädnad.

3. Trappsteg skall på ett avstånd av 0.5 meter från trappans yttre om-
fattningsvägg hava en bredd av högst 0.4 och minst 0.3 meter samt en höjd
av högst 0.16 och minst 0.14 meter. Svängd trappa må ej förekomma med
mindre stegen 0.25 meter från trappans inre begränsningslinje äro åtminstone
0.2 meter breda.

16 §.

1. Dörr till eller i utrymningsväg skall vara antingen tättslutande ba-
lansdörr eller ock annan självstängande dörr, som skall vara utåtgående i den
riktning, vari utrymning äger rum, dock att balansdörr ej må anbringas vid
trapphus och att utåtgående dörr ej erfordras från lokal, som är avsedd för
högst 10 personer (loge). Dörr skall kunna slås upp till minst 90 graders
vinkel. Den må icke anbringas på sådan plats eller på sådant sätt, att den
i uppslaget läge helt eller delvis avspärrar utrymningsväg.

Port från gård skall lätt kunna öppnas i den riktning, vari utrymning sker.

2. Stängningsanordning för dörr skall vara lätt att öppna vid tryck eller
ett enda grepp; dock må kantregel förekomma vid huvudutgång.

17 §.

1. I lokal, som icke är inrättad jämväl för annat ändamål än i 1 § 1 mom.
sägs, skall biografsalen med undantag för loger anordnas med fast inredning av
sittplatser, och skall i fråga om anordnandet av dessa och gångar iakttagas:

a) att sittplatser radvis anordnas i en eller flera avdelningar med erforder-
liga gångar, så förlagda att en god utrymning möjliggöres;

b) att, där sittplatser anordnas å avsatser (gradiner) i sluttande golv och
höjden av sådan avsats är mer än 0.5 meter, lämpligt skyddsräcke anbringas
framför den bänk, som ligger närmast ovanför avsatsen;

c) att jämväl läktares bröstvärn, där så är nödigt, förses med skydds-
räcke;

d) att klaffstol så inrättas, att sitsen, då den lämnas utan belastning, auto-
matiskt fälles upp i vertikalt läge; samt

e) att mellan två rader av sittplatser skall finnas ett avstånd av minst

0.8 meter i fråga om klaffstol och minst 1 meter beträffande annan sittplats, räknat mellan radernas bakre sidor eller ryggar.

2. Bredden av gång, som i 1 mom. sägs, må icke göras mindre än 0.8 meter och skall i övrigt så beräknas i förhållande till det antal personer, som hänvisas till dess begagnande, att en bredd av minst 1 meter motsvarar 150 personer.

3. Gång skall vid stigningar intill 1 : 10 utföras såsom lutande plan. Vid större stigning skall på lämpligt sätt anordnas trappa, dock att ett ensamt lig-gande trappsteg ej må förekomma. Ovanför trappa må gång ej hava större stigning än 1 : 20. Trappsteg må ej anbringas närmare utgång från biograf-salen än 0.75 meter.

4. Ej må anordning vidtagas, varigenom utrymme mellan rader av sitt-platser avspärras mot sin längdriktning.

18 §.

1. Appartrum, dess utrymningsväg och från dem ledande kanaler skola så anordnas, att rök från en i appartrummet utbruten eld icke kan intränga i andra delar av byggnaden.

2. Appartrum må hava utgång allenast till det fria vare sig direkt eller genom särskild utrymningsväg.

3. Från appartrum ledande dörr skall vara självstängande och utåtgående från appartrummet räknat samt åtminstone brandhårdig.

19 §.

1. Appartrum skall vara av den storlek, att för varje apparatskötare finnes ett luftutrymme av minst 10 kubikmeter med iakttagande att golvytan ej må vara mindre än 4 kvadratmeter och apparatrummets höjd ej mindre än 2 meter. För varje apparatskötare skall finnas fri passage till apparatrummets utrymningsväg.

2. Appartrum skall för effektiv luftväxling förseas med såväl friskluftsin-tag som utsugningskanal. Utsugningskanalen skall hava en area av minst 300 kvadratcentimeter samt leda till det fria på sådant sätt att fara för elds sprid-ning ej uppstår. I utsugningskanalen må ej anbringas ventil med mindre den är av beskaffenhet att vid eldsutbrott automatiskt öppnas.

3. Vägg i appartrum, som vetter mot biografisal eller någon av dess ut-rymningsvägar, må ej genombrytas i annan mån än som erfordras för anord-nande av projektionsöppning, kikhål och strålkastaröppning samt annan vägg ej i annan mån än som erfordras för anordnande av utgång.

Projektionsöppning, kikhål och strålkastaröppning skola igensättas med glas av minst 5 millimeters tjocklek och må ej göras större än som oundgäng-ligen erfordras. Glaset i öppningarna skall inmuras eller stadigt anbringas medelst röktätt slutande metallram.

Ovanför projektionsöppning, kikhål och strålkastaröppning skola plåtluckor anbringas på sådant sätt, att de automatiskt sluta öppningarna vid eldsutbrott inom appartrummet.

20 §.

1. I biograf, avsedd för mer än 300 personer, skola apparatrummets tak, väggar och golv samt de från apparatrummet ledande kanaler vara brandsäkra.

Utrymningsväg från sådant apparatrum skall vara brandsäker, dock må den kunna göras allenast brandhärdig, där utanför apparatrummet anordnas ett åtminstone brandhärdigt beklätt utrymme, försett med åtminstone brandhårdiga dörrar, som skola vara självstängande och, från apparatrummet räknat, utåtgående.

Apparatrummets utrymningsväg må ej stå i förbindelse med annat utrymme inom byggnaden.

2. Är biograf avsedd för mer än 150 men högst 300 personer, skola apparatrummets innertak och väggar samt dess utrymningsväg förses med åtminstone brandhärdig beklädnad och de från apparatrummet ledande kanaler göras åtminstone brandhårdiga.

Apparatrummets utrymningsväg må ej stå i förbindelse med biografsalen eller dess utrymningsväg, därvid såsom förbindelse ej är att anse brandhärdig dörr, som hålles stängd av bom, inskjuten i starka beslag och säkrad genom hänglås. Ej heller må apparatrummets utrymningsväg stå i förbindelse med annat utrymme inom byggnaden med mindre utanför apparatrummet anordnas ett utrymme, så beskaffat, som i 1 mom. andra stycket sägs.

3. Är biograf avsedd för högst 150 personer, skola apparatrummets innertak och väggar förses med åtminstone flamskyddande beklädnad. De från apparatrummet ledande kanaler må ej utföras i oskyddat trä. Så framt de ej äro brandsäkra, må de ej ledas inom biografsalen eller utrymningsväg från denna.

Apparatrummets utrymningsväg må ej stå i förbindelse med biografsalen eller utrymningsväg från densamma, därvid såsom förbindelse ej är att anse kraftig dörr utan anordningar för glas, vilken hålles stängd på sätt i 2 mom. anges.

21 §.

I biograf, som inrättas inom undervisningsanstalt, må, där eljest betydande olägenheter för byggnadens planläggning skulle uppstå, apparatrummets utrymningsväg kunna anordnas i förbindelse med utrymningsväg från biografsalen på villkor:

a) att, där läktare finnes, apparatrummets golv icke förläggas lägre än läktarens golv;

b) att utanför apparatrummet anordnas ett åtminstone brandhärdigt beklätt utrymme, försett med brandhårdiga, självstängande och, från apparatrummet räknat, utåtgående dörrar; skolande nämnda utrymme förses med rökavlopp med en area om minst 300 kvadracentimeter, vilket skall leda till det fria på sådant sätt, att fara för elds spridning ej uppstår; samt

c) att utgång från det under b) omförmälda utrymme leder till ett annat utrymme, som genom åtminstone brandhärdig vägg och brandhärdig dörr är

avskilt från utrymningsväg från biografsalen, skolande dörren vara självstängande och, från apparatrummet räknat, inåtgående.

C) Elektriska anläggningar.

22 §.

1. Beträffande elektrisk starkströmsanläggning för belysning, värme och kraft skall iakttagas, att lampor, motorer, värme- eller andra förbrukningsapparater jämte tillbehör och ledningar så utföras och uppsättas, att de icke medföra fara för antändning. De skola såvitt möjligt fast anbringas.

2. I apparatrum fast anbragta elektriska anordningar skola befinna sig på sådant avstånd från projektionsapparaten eller vara avskärmade från densamma på sådant sätt eller försedda med sådant skydd kring ström- och spänningsförande delar, att de icke kunna förorsaka filmens antändning.

3. Utöver vad i 1 och 2 mom. stadgas skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse de allmänna föreskrifter beträffande elektriska anläggningars utförande, som äro eller varda meddelade.

D) Belysningsanordningar.

23 §.

1. I såväl biografsal som dess utrymningsvägar skall finnas anordnad dels allmän belysning dels ock reservbelysning.

2. Gård, mot vilken utgång tages, skall jämväl förses med belysningsanordning.

3. Är den allmänna belysningen elektrisk, skall tändning av erforderlig belysning för biografsalens utrymmande kunna äga rum dels från apparatskötarens plats i apparatrummet dels ock från plats i förrum till biografsalen.

4. För belysning av apparatrum och dess utrymningsväg skola användas elektriska glödlampor.

24 §.

1. Ovanför eller invid varje direkt till det fria eller till utrymningsväg ledande utgång skall anbringas reservbelysning.

Är reservbelysning, som i första stycket sägs, ej tillräcklig för vägledning vid biografens utrymmande skall därjämte i biografsalen och dess utrymningsvägar finnas reservbelysning av sådan ljusstyrka att, då endast reservbelysningen är tänd, tillräcklig belysning för ovannämnda ändamål erhålles. Trappanordning i biografsalen skall vara försedd med reservbelysning.

2. Reservbelysningsanordning skall så utföras, att den ej kan bringas ur funktion av brand i apparatrummet, och skall vara fullt oberoende av anläggningen för den allmänna belysningen; dock må, där reservbelysningen är elektrisk och särskilda omständigheter ej annat föranleda, anläggningen för densamma och anläggningen för den allmänna belysningen kunna anslutas till samma servisledning, så framt anslutningen sker genom särskilda huvudledningar inom byggnaden.

Elektriska lampor, hörande till reservbelysningen, skola, där antalet överstiger fyra, ordnas i grupper på sådant sätt, att bredvid varandra anbragta lampor ej anslutas till samma grupsäkring. Vad sålunda stadgas gäller dock ej belysning av trappanordning, som i 1 mom. andra stycket sägs.

E) Projektionsapparaten.

25 §.

1. Projektionsapparat skall vara försedd med brandkassetter, vilkas munstycken skola hava dubbla rullpar (släckvalsar) eller annan däremot svarande säkerhetsanordning samt sådan låsanordning, att munstyckena icke oavsiktligt kunna öppnas. Brandkassetterna skola under pågående förevisning av filmen vara slutna.

De genom linserna fallande värme- och ljusstrålar skola, när projektionsapparatens maskineri är stillastående, hämmas av två skärmar av icke antändbart ämne, den ena automatiskt verkande och den andra manövrerbar för hand.

Ljuskällan i projektionsapparaten skall vara elektrisk.

2. Vad i 1 mom. stadgats utgör ej hinder för användande av annan projektionsapparat än där sägs, så framt den är av typ, som statens provningsanstalt godkänt, och ej heller för användande i projektionsapparat av annan ljuskälla än elektrisk, därest statens provningsanstalt godkänt anordningen härför.

26 §.

1. Projektionsapparat skall, där ej fall föreligger, varom i 2 mom. förmåles, vara uppställd i apparatrum.

2. Användes projektionsapparat, i vilken film under förevisning kan förbliva stillastående under vissa perioder utan att antändas (*skolapparat*), och är den av typ, som statens provningsanstalt efter prövning av apparatens brandsäkerhet godkänt, må projektionsapparaten uppställas antingen i ett biograf-salen angränsande rum, så beläget, att vid inträffande eldsvåda utrymningsvägarna från byggnaden ej avstängas, eller i biografsalen, därvid apparaten skall uppställas på största möjliga avstånd från för publiken avsedda platser och gångar ävensom från dörrar, ledande till utrymningsväg. Apparaten må ej uppställas på mindre avstånd än 5 meter från i bruk varande eldstad. Omkring apparaten skall genom lämplig anordning avspärras ett område om minst 1 meter i varje riktning från apparaten, till vilket endast apparatskötaren, biografens innehavare eller av denne utsedd föreståndare eller vikarie äger tillträde.

27 §.

1. Annan projektionsapparat än skolapparat, varom i 26 § 2 mom. sägs, må skötas allenast av den, som därtill innehar gällande tillstånd.

Ansökning om tillstånd göres hos polismyndigheten i den ort, där sökanden

är mantalsskriven; och skall därvid uppgift lämnas om sökandens fullständiga namn, yrke och hemvist.

Vid ansökningen skola fogas:

- a) intyg om sökandens ålder; samt
- b) intyg från person, som av polismyndigheten godkänts att förrätta prövning i förevarande hänseende, att sökanden är fullt förtrogen med apparatens skötsel ur säkerhetssynpunkt samt äger nödig kännedom om de för biograf-föreställning gällande ordningsföreskrifter.

Har sökanden vederbörligen fullgjort vad ovan föreskrivits, har polismyndigheten, så framt sökanden fyllt 18 år och skäl ej föreligga, på grund varav sökanden må anses olämplig för skötsel av projektionsapparat av ifrågavarande slag, att meddela tillstånd.

Tillståndet gäller jämväl utom den ort, där det meddelats, men kan av den myndighet, som meddelat detsamma, återkallas, när skäl därtill äro.

2. Skolapparat må skötas endast av person, som är fullt förtrogen därmed.

F) Ordningsföreskrifter.

28 §.

1. För biograf skall finnas föreståndare, vare sig innehavaren eller den han därtill utser, så ock, där så erfordras, vikarie för föreståndaren. Föreståndare eller vikarie må endast den vara, som fyllt 21 år samt gjort sig känd för pålitlighet och ordentlighet.

2. Det åligger biografens innehavare att hos polismyndigheten i orten anmäla vem som är föreståndare och vikarie, där sådan finnes, samt dessas adresser.

Finner polismyndigheten föreståndaren eller vikarien icke vara lämplig för uppdraget, åligger det biografens innehavare att efter anmodan av polismyndigheten utse annan person.

29 §.

Ovanför eller invid varje direkt till det fria eller till utrymningsväg ledande utgång så ock, där så erfordras, över dörr i utrymningsväg skall ordet Utgång på lämpligt och tydligt sätt anbringas. Dylik beteckning skall jämväl anbringas i närheten av reservbelysning i utrymningsväg.

30 §.

1. Draperi eller förhänge må ej anordnas i utrymningsväg, vilken ej heller i övrigt må belamras med föremål eller anordning, som hindrar utrymning.

2. Kantregel, där sådan må förekomma, skall vara frånskjuten under tid, då publik vistas i biografen.

31 §.

1. Sittplats må ej anordnas i biografsalens gångar. Ståplats må ej upplåtas.

2. Vid tillfälligt anordnande av bänkar eller stolar skall iakttas vad i 17 § 1 mom. a) och 2 mom. stadgas, varjämte skola lända till efterrättelse de särskilda föreskrifter om bänkars eller stolars sammankopplande eller fästande vid golvet, som polismyndigheten i orten kan finna anledning meddela. I sådant ärende skall å plats, där brandstadgan gäller, brandchefen avgiva yttrande.

32 §.

1. Till belysning må ej användas eldfarlig olja av första klass eller sprit.

För reservbelysning må användas endast elektriska glödlampor, lyktor med stearinljus eller rovoljelampor.

2. Reservbelysning skall vara tänd under tid, då publik finnes i biograf-salen eller dess utrymningsvägar. Ovanför eller invid utgång, varom i 24 § 1 mom. första stycket förmäles, skall anbringas antingen med rött sken lysande lampa, hörande till reservbelysningen, eller en med reservbelysningen upplyst genomskinlig glasskylt, varå ordet Utgång på lämpligt och tydligt sätt anbringas.

3. Tillfälligt anordnad belysning i biograf må ej förekomma med mindre polismyndigheten i orten därtill lämnat tillstånd; ej heller må utan sådant tillstånd i biografen uppsättas tyg, papper eller annat lättantändligt ämne invid belysningsarmatur eller elektriska anordningar. Å plats, där brandstadgan gäller, skall brandchefen höras, innan tillstånd lämnas.

4. För rörliga ledningar till elektrisk belysning skall användas slangledning av gummi, och må ledningarna ej göras längre än som oundgängligen erfordras. I apparatrum förekommande handlampor skola vara försedda med skyddsglas och skyddskorg. Hisspendellampa skall, där den tillika användes såsom handlampa, vara försedd med handlampsarmatur.

33 §.

1. Inom biograf må förefinnas i fall, som i 21 § eller 26 § 2 mom. sägs, högst 15 kilogram film och i fall, som i 20 § 3 mom. avses, högst den myckenhet, som erfordras för en föreställning, samt i övriga fall högst 45 kilogram.

Filmen skall, där ej fall föreligger, varom i 26 § 2 mom. förmäles, förvaras i apparatrummet. Den film, som ej är insatt i projektionsapparaten och ej heller undergår omspolning, skall förvaras inlagd i låda av ek eller mot elds inverkan likvärdigt material. Lådan skall vara anordnad med fack för varje filmrulle och varje fack för sig försett med tättslutande och självstängande lock.

2. Radiatorer och element för uppvärmning ävensom till desamma ledande rör skola så skyddas, att film ej kan läggas på eller invid desamma.

34 §.

I fråga om föreställning med skolapparat, varom i 26 § 2 mom. förmäles, skall utöver vad eljest i denna förordning finnes stadgat särskilt iakttas:

a) att i biografsalen ej må finnas mera film än som är insatt i apparaten; skolande övrig film förvaras i ett från biografsalen och dess utrymningsväg avskilt rum;

b) att omspolning av film ej må försiggå i biografsalen, innan publiken utrymt densamma;

c) att elektriskt förkopplingsmotstånd skall vara så anbragt, att film eller andra brännbara ämnen icke kunna antändas därav;

d) att anordningar vidtagas, som i övrigt hindra film att komma i närheten av de till apparaten hörande elektriska anordningarna eller annat, som kan förorsaka filmens antändning;

e) att tobaksrökning eller användandet av tändstickor eller eld i annan form ej må förekomma i biografsalen eller, därest apparaten är uppställd i det i 26 § 2 mom. omförmälda rum, i detta; skolande anslag härom uppsättas på lämplig plats i biografsalen och sagda rum; samt

f) att i omedelbar närhet av apparaten finnes minst en med vatten ständigt fylld pyttsspruta eller hink av erforderlig storlek eller kemisk eldsläckningsapparat av typ, som statens provningsanstalt godkänt för ändamålet.

35 §.

1. Inom apparatrum och dess utrymningsväg vare tobaksrökning och användandet av tändstickor eller eld i annan form förbjudna, varom anslag skola på lätt i ögonen fallande sätt uppsättas på lämpliga ställen i eller invid apparatrummet.

2. Pyttssprutor eller hinkar, ständigt fyllda med vatten, eller kemiska eldsläckningsapparater av typ, som statens provningsanstalt godkänt för ändamålet, skola till erforderligt antal placeras på lämpliga platser i eller utanför apparatrummet; skolande sådan plats utmärkas med ordet Brandredskap.

3. Så framt brandkår finnes, skall anslag om närmaste brandskåp eller annat sätt för brandkårs tillkallande uppsättas på lämplig plats i eller invid apparatrummet.

3 KAP.

Om icke offentlig filmföreläsning.

36 §.

1. Lokal, vilken ej blivit godkänd såsom biograf, må ej heller användas eller upplåtas för icke offentlig föreläsning av biografbilder med begagnande av film, som i 1 § avses, med mindre den blivit därtill godkänd av polismyndigheten i orten.

2. Sådant godkännande må icke lämnas, såvida ej efter av polismyndigheten föranstaltad besiktning av lokalen, vid vilken besiktning å plats, där brandstadgan gäller, brandchefen skall vara företrädd, lokalen befinnes motsvara de i detta kapitel angivna fordringar.

Godkännes lokalen, har polismyndigheten att meddela föreskrifter i särskilt följande avseenden:

a) platsen för projektionsapparatens uppställande;

b) sittplatser anordnade, därvid med skälig hänsyn till befintlig inredning föreskrifterna i 17 § 1 mom. a) och 2 mom. skola tjäna till vägledning; samt

c) öppethållande under föreställning av skjutdörr, som leder till eller finnes i utrymningsväg från lokalen, varvid skall iakttagas att dörren under föreställning skall vara så fasthållen i öppet läge att den icke kan tillstängas.

3. Lokal inom undervisningsanstalt må godkännas tillsvidare och annan lokal för en tid av högst ett år.

Den, för vilken bevis om godkännande utfärdas, skall vara ansvarig för att vid föreställning härför gällande föreskrifter iakttagas.

4. Vad i detta kap. stadgas gäller ej filmföreläsning i enskilt hem.

37 §.

Lokal, som i 36 § 1 mom. avses, må ej vara så belägen inom byggnaden, att vid inträffande eldsvåda räddningsmöjligheterna för dem, som vistas i byggnadens övriga delar avstängas.

Lokalen skall hava minst två utgångar, dock må klassrum i skola, även om det är försett med endast en utgång, kunna användas för filmföreläsning, därest projektionsapparaten utgöres av skolapparat, som i 26 § 2 mom. sägs.

38 §.

1. Projektionsapparaten skall vara av beskaffenhet som i 25 § eller 26 § 2 mom. sägs. Brandkassetter skola under pågående föreläsning av filmen vara slutna.

2. Projektionsapparaten skall, där fall ej föreligger, varom i 39 § förmäles, uppställas på sätt i 26 § 2 mom. är stadgat om skolapparats uppställande; och äge vad där stadgas om avspärrat område motsvarande tillämpning.

Därjämte skall iakttagas:

a) att vid föreläsning, som i detta kap. avses, ej må förekomma större myckenhet film än 15 kilogram, därav i själva föreläsningslokalen ej må finnas mera film än som är insatt i projektionsapparaten; skolan övrig film förvaras i ett från föreläsningslokalen och dess utrymningsväg avskilt rum.

b) att omspolning av film ej må försiggå i lokalen, innan publiken utrymt densamma;

c) att elektriskt förkopplingsmotstånd skall vara så anbragt, att film eller andra brännbara ämnen icke kunna antändas därav;

d) att apparatskötaren ej må lämna det avspärrade området utan att apparaten satts ur drift;

e) att inom det avspärrade området tobaksrökning och användandet av tändstickor eller eld i annan form ej må förekomma; samt

f) att i omedelbar närhet av apparaten finnes minst en med vatten ständigt fylld pyttsspruta eller hink av erforderlig storlek eller kemisk eldsläckningsapparat av typ, som statens provningsanstalt godkänt för ändamålet.

3. Angående behörighet att sköta projektionsapparaten äge vad i 27 § stadgas motsvarande tillämpning.

39 §.

Användes vid förevisning av biografbilder inom undervisningsanstalt annan projektionsapparat än skolapparat, varom i 26 § 2 mom. förmåles, skall apparaten vara uppställd i apparatrum. Angående sådant rum och dess utrymningsväg skall vad i 18—21 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning.

4 KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

40 §.

1. Använder eller upplåter någon för förevisning av biografbilder lokal, som icke blivit av vederbörande myndighet för sådant ändamål godkänd, eller vidtager någon utan vederbörligt tillstånd sådan förändring av godkänd lokal, som kan inverka på dess användning för filmförevisning, och använder eller upplåter han därefter lokalen för sådan förevisning, straffes med dagsböter, dock ej under fem.

2. Överträdas de i 22—24 §§ meddelade föreskrifter beträffande sådana delar av däri omförmälda anläggningar eller anordningar, som icke äro att hänföra till fastigheten, straffes biografens innehavare med dagsböter, dock ej under fem.

41 §.

1. Användes projektionsapparat, som ej är så beskaffad, som i 25 § eller 26 § 2 mom. stadgas, eller iakttagas icke de i 26 § meddelade föreskrifter angående apparatens uppställning eller de i 27 § meddelade föreskrifter angående behörighet för apparatskötaren, straffes biografens innehavare eller den, som enligt 36 § 3 mom. är ansvarig för förevisningen, med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

2. Till enahanda straff vare den förfallen, som bryter mot vad i 28—35 §§ är föreskrivet eller mot särskild föreskrift, som av vederbörande myndighet på grund av samma bestämmelser må hava meddelats, eller mot vad i 38 eller 39 § är stadgat eller mot föreskrift, som av vederbörande myndighet på grund av 36 § må hava meddelats.

42 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot denna förordning, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning delgivits fällas till särskilt ansvar.

Där efter allmän lag följer ansvar å förseelse, som eljest skolat falla under denna förordnings ansvarsbestämmelser, äga samma bestämmelser ej tillämpning.

43 §.

Åtal för överträdelse av föreskrifterna i denna förordning anhängiggöres vid allmän domstol och utföres av allmän åklagare.

44 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

1. Denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1933, dock med de avvikelser, som föranledas av stadgandena i 2—10 mom. här nedan.

2. Bestämmelserna i 5 §, 25 §, 26 § 1 mom., 27 § samt 38 § 1 och 3 mom. skola träda i tillämpning ett år och bestämmelserna i 39 § två år efter förordningens ikraftträdande.

3. Beträffande de vid förordningens ikraftträdande redan befintliga biografer skall vad i 4 § stadgas ej äga tillämpning samt vad i 6—24 §§ stadgas lända till efterrättelse, i den mån föreskrifterna i 4—8 mom. här nedan ej till annat föranleda.

4. Det åligger ägare av biograf, som i 3 mom. avses, så framt han efter förordningens ikraftträdande fortfarande vill använda eller upplåta lokalen för förevisning av biografbilder, att härom skriftligen göra anmälan sist inom tre månader efter förordningens ikraftträdande, å ort, där byggnadsnämnd eller annan myndighet, som enligt gällande byggnadsstadga äger pröva ansökan om byggnadslov, finnes, hos denna myndighet och å annan ort hos länsstyrelsen.

5. Sedan anmälan, som i 4 mom. avses, inkommit till myndighet, som där omförmäles, har denna att låta verkställa besiktning av biografen. Ägaren skall beredas tillfälle att själv eller genom ombud närvara vid besiktningen. Därvid skola jämväl polismyndigheten i orten och å plats, där brandstadgan gäller, brandchefen vara företrädade även i det fall att uppdraget att verkställa besiktningen ej givits åt sådan myndighet.

6. Befinnes vid besiktning, varom i 5 mom. förmäles, biografen vara i full överensstämmelse med föreskrifterna i denna förordning, lämnas av den myndighet, som mottagit anmälan, godkännande av biografen för förevisning av biografbilder.

7. Befinnes vid besiktning, som nyss sagts, biografen ej vara i full överensstämmelse med föreskrifterna i denna förordning, skall förslag till avhjälpande av de vid besiktningen anmärkta brister underställas myndighet, som i 4 mom. avses. Vid prövning av detta förslag skall iakttagas:

a) att från bestämmelserna i 7 och 8 §§, 10 §, 11 § 2 mom., 12 § 1 och 2 mom. samt 3 mom. första stycket, 13 § 2 mom., 15 § 1 mom. andra stycket och 3 mom., 16 § 2 mom. i fråga om förbud mot kantregel, 17 § 1 mom. punkten e) samt 2 och 3 mom. ävensom 19 § 1 mom. må kunna medgivas den eftergift, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv; dock att vid eftergift från bestämmelserna i 10 § 2 mom. det ej må tillåtas mindre än två utgångar från läktare för mer än 150 personer, att mindre bredd av utgång, som avses i 12 § 2 mom., ej må tillåtas än 1.2 meter, att mindre bredd av gång, som i 17 § 1 mom. avses, ej må tillåtas än 0.8 meter samt att ett ensamt liggande trappsteg ej må förekomma;

b) att de i 6 § omförmälda kanaler må kunna utföras såsom plåtrör, omsluta av en mot yttre åverkan skyddande trumma;

c) att från föreskrifterna i 14 § må kunna göras undantag för huvudingång och därmed förbundet kapprum eller förrum, så framt reservutgångarna äro tillräckligt stora och direkt eller genom enbart ett vindfång leda till det fria samt förhållandena i övrigt äro gynnsamma;

d) att den i 15 § 2 mom. andra stycket meddelade föreskrift om brandhärdig beklädnad på trappas undersida må kunna eftergivas beträffande trappa, till vars begagnande högst 75 personer äro hänvisade;

e) att beträffande biograf för högst 450 personer må i stadgandena i 20 § 1 mom. första och andra styckena undantagsvis medgivas den lindring, att apparatrummets tak, väggar och golv få vara brandhårdiga och att apparatrummets underbyggnad ej behöver vara brandsäker, därest den ändock är av betryggande hållfasthet och utförd i brandhärdig konstruktion;

f) att beträffande biografer för högst 450 personer må, där synnerliga svårigheter för framdragande av särskild utrymningsväg från apparatrummet skulle möta, i föreskrifterna i 20 § 1 mom. tredje stycket kunna medgivas den lindring, att utrymningsväg från apparatrummet får utmynna i utrymningsväg från biografsalen eller annat utrymme inom byggnaden; skolande för sådant fall vad i 21 § punkterna b) och c) stadgas vinna tillämpning;

g) att utrymningsväg från apparatrum, som i 20 § 2 mom. avses, må kunna utmynna i utrymningsväg från biografsalen eller annat utrymme inom byggnaden; skolande för sådant fall vad i 21 § punkterna b) och c) stadgas vinna tillämpning;

h) att utrymningsväg, som i 20 § 3 mom. andra stycket avses, må kunna utmynna i utrymningsväg från biografsalen; skolande för sådant fall vad i 21 § punkterna b) och c) är stadgat vinna tillämpning, dock behöva de mellanliggande utrymmena endast vara försedda med flamskyddande beklädnad; samt

i) att beträffande biograf, som i 20 § avses, de från apparatrummet ledande kanaler må kunna utföras på sätt under b) här ovan medgivits beträffande kanaler från källare, under förutsättning att de icke ligga närmare trävirke än 25 centimeter.

8. I beslut, som myndighet enligt 7 mom. första punkten har att meddela, skall tillika föreläggas viss tid för avhjälpande av där omförmälda brister, vid påföljd att biografen eljest icke vidare må för sitt ändamål användas eller upplåtas. Är fråga om apparatrum och dess utrymningsväg eller om elektriska anläggningar och belysningsanordningar, må tiden ej sättas längre än två år från förordningens ikraftträdande. I andra fall må, där fråga är om arbete av mera betydande omfattning, tiden ej sättas kortare än tre år efter förordningens ikraftträdande. Sedan arbetena blivit utförda, skall besiktning av biografen skyndsamt företagas. Angående sådan besiktning så ock om biografens godkännande och tagande i bruk skall vad i 3 § 4 mom. stadgas äga motsvarande tillämpning.

9. Befinnes vid besiktning, varom i 5 mom. förmäles, biografen vara av sådan beskaffenhet att förevisning i densamma anses medföra uppenbar fara

för människoliv, äger länsstyrelsen förbjuda användandet av biografen eller viss del av densamma, intill dess nödiga åtgärder vidtagits. Har besiktningen ägt rum på föranstaltande av byggnadsnämnd eller motsvarande myndighet, åligger det denna att, därest lokalen utrönes vara av beskaffenhet som nyss sagts, därom ofördröjligen göra anmälan till länsstyrelsen.

10. Vad i 4—9 mom. stadgats skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl i fråga om biograf, som vid förordningens ikraftträdande var under uppförande eller inredande eller som, där byggnadslov före nämnda tid beviljats, senare påbörjats.

---

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 19 februari 1932.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYL-
LENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för kommunikationsdepartementet statsrådet Jeppsson anför:

Genom beslut den 4 april 1930 uppdrog Kungl. Maj:t åt häradshövdingen Gustaf Styrbjörn Dahlqvist att enligt de närmare anvisningar, som av chefen för kommunikationsdepartementet meddelades, i samarbete med spräng-
ämnesinspektören och representant för statens provningsanstalt, som av an-
stalten utsåges, biträda med beredning inom departementet av frågan angående
brandskydds- och andra erforderliga säkerhetsföreskrifter beträffande förva-
ring och användning av film och likartade ämnen.

*1930 års
förslag.*

Sedan riksdagen i skrivelse den 21 maj 1930, nr 249, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt låta verkställa utredning om förebyggandet av eldsolyckor vid biografföreställningar och för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda, uppdrog Kungl. Maj:t vidare genom beslut den 6 juni 1930 åt Dahlqvist att såsom sakkunnig inom departementet biträda jämväl med utredning i fråga om åtgärder i syfte att förebygga dylika eldsolyckor, varvid samarbete i erforderlig mån skulle äga rum dels med vederbörande statliga myndigheter dels ock med enskilda sammanslutningar, vilka företrädde brandskyddsintresset.

Med skrivelser den 18 oktober, respektive den 14 november 1930 överlämnade Dahlqvist förslag dels till förordning angående film (Statens offentliga utredningar 1930: 26) dels ock till förordning angående biograf-
föreställningar (Statens offentliga utredningar 1930: 28). I sistnämnda förslag hade med de ändringar, som av förslaget föranletts, inarbetats de delar av förordningen den 22 juni 1911 angående biografföreställningar, som icke anginge filmcensur, under det att de delar av denna förordning, som hade avseende å filmcensur, ansetts böra upptagas i en särskild förordning.

Över de av Dahlqvist utarbetade förslagen hava utlåtanden avgivits av vederbörande myndigheter, varjämte av frågorna berörda enskilda sammanslutningar beretts tillfälle att yttra sig.

*Yttranden
över 1930 års
förslag.*

Sålunda hava över förslaget till förordning angående film infordrade yttranden avgivits av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, byggnadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, kommerskollegium, statens provningsanstalt, socialstyrelsen, järnvägsstyrelsen, generalpoststyrelsen, statens biografbyrå, Svenska brandskyddsföreningen, Svenska film- och biografmannasällskapet samt Svenska landstingsförbundet. Sveriges filmuthyrareförening, som lämnats tillfälle yttra sig över förslaget, har emellertid ej begagnat sig därav. Vid dessa yttranden hava fogats åtskilliga yttranden, som nämnda myndigheter i sin ordning införskaffat, nämligen från 2 polismästare, 4 poliskammare, 11 magistrater, 1 brandstyrelse, 15 brandchefer, 1 byggnadsnämnd, 1 kommunalnämnd, 1 länsarkitekt, 1 landsfiskal, 1 lasarettsdirektion, 1 järnvägsförvaltning, 1 ingenjör och 2 biografägare ävensom från Svenska radiologförbundet, professorn Gösta Forssell, sprängämnesinspektören, Sveriges industriförbund och av Svenska teknologföreningen utsedda kommitterade. Inalles hava således ett 80-tal yttranden avgivits. I ett 50-tal av dessa yttranden har förslaget helt lämnats utan erinran eller endast med någon mindre omfattande anmärkning tillstyrkts, varemot i övriga yttranden erinringar gjorts mot förslaget. Icke i något av yttrandena har dock lagstiftning på området avstyrkts.

Över förslaget angående biografer och biografföreställningar hava infordrade yttranden avgivits av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, byggnadsstyrelsen, socialstyrelsen, statens provningsanstalt, statens biografbyrå, skolöverstyrelsen, kommerskollegium, Sveriges biografägarförbund, Svenska film- och biografmannasällskapet, Sveriges fastighetsägarförbund, Svenska brandskyddsföreningen och Svenska landskommunernas förbund, varjämte Sveriges centrala hotell- och restaurantförening lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget men ej begagnat sig därav. Vid dessa yttranden hava fogats åtskilliga yttranden, som nämnda myndigheter i sin ordning införskaffat, nämligen från 2 polismästare, 4 poliskammare, 24 magistrater, 2 stadsstyrelser, 17 brandchefer, 2 byggnadsnämnder, 1 kommunalnämnd, 3 länsarkitekter, 1 landsfogde, 17 landsfiskaler, 1 poliskommissarie, 1 yrkesinspektör och 2 ingenjörer ävensom från inspektören för elektriska anläggningar i Stockholm, sprängämnesinspektören och kommerskollegii elektriska sektion. Sammanlagt hava sålunda 116 yttranden avgivits. Dessutom hava två skrifter till departementet inkommit från en person, som utövar biografrörelse. I ett 60-tal av dessa har förslaget helt lämnats utan erinran eller med endast någon mindre ändring tillstyrkts, varemot i de övriga erinringar framkommit. Förslaget har avstyrkts endast av magistraten i en mindre stad.

Vid ärendets föredragning i statsrådet den 29 maj 1931 lämnade jag en redogörelse för de avgivna författningsförslagen och anförde vidare:

»Beträffande båda författningsförslagen hava i de avgivna utlåtandena framställts åtskilliga erinringar, vilka delvis rikta sig mot mera väsentliga punkter av förslagen, och från en del håll har påyrkats omarbetning av förslagen. Även jag finner en överarbetning av desamma vara önskvärd.

Vid denna överarbetning synes böra eftersträvas att såvitt möjligt samman-

föra bestämmelserna i de båda avsedda förslagen till en författning. Den förut omnämnda, nu gällande förordningen den 22 juni 1911 angående biograf föreställningar bör enligt min mening i nu förevarande sammanhang lämnas orubbad. I övrigt synes beträffande den förordade överarbetningen böra iakttagas, att de blivande bestämmelserna givas en så överskådlig avfattning som möjligt och att de begränsas till vad som ur säkerhetssynpunkt kan anses oundgängligen erforderligt. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt önskvärdheten av att bestämmelserna icke göras så rigorösa, att de verka hindrande för filmens utnyttjande i bildningsarbetets tjänst eller medföra onödigt betungande kostnader för biografväsendet. Så långt ske kan böra tyngande detaljföreskrifter undvikas. I stället torde kunna övervägas att — om så befinnes önskvärt och lämpligt — ersätta sådana föreskrifter med särskilda normalbestämmelser vid sidan av författningen. Undvikas bör vidare i möjligaste mån att genom tillskapande av nya uppgifter för länsstyrelserna beträffande biografväsendet öka dessa myndigheters arbetsbörda. Beträffande brandskyddstekniska benämningar och definitioner torde vissa jämkningar i förslagen vara erforderliga. Ytterligare bör vid överarbetningen självfallet tagas hänsyn till den vid innevarande års riksdag beslutade nya lagstiftningen angående stadsbyggnadsväsendet. Givetvis böra även erinringar i andra hänseenden, som framkommit i utlåtandena, tagas i övervägande.»

Genom beslut den 29 maj 1931 bemyndigade Kungl. Maj:t mig att tillkalla högst tre sakkunniga att inom kommunikationsdepartementet biträda vid överarbetning av ifrågavarande författningsförslag. 1931 års
sakkunniga

Med stöd av detta bemyndigande tillkallade jag den 8 juni 1931 såsom sakkunniga häradshövdingen Dahlqvist, ordförande, ledamoten av riksdagens andra kammare Carl Brännberg och sekreteraren i Svenska brandskyddsföreningen kaptenen Ragnar Götherström.

De sakkunniga, som ägt att från verk och myndigheter erhålla nödiga upplysningar samt påkalla det samarbete i övrigt, som för uppdragets fullgörande kunde finnas erforderligt, hava för sådant ändamål erhållit biträde av representanter för byggnadsstyrelsen och statens provningsanstalt, nämligen arkitekten hos nämnda styrelse Åke E. Tengelin och avdelningschefen vid provningsanstalten civilingenjören R. Schlyter. Under uppdragets fullgörande hava vidare vissa upplysningar påkallats från skolöverstyrelsen, sprängämnesinspektören och byråchefen för arbetarskyddsärenden i socialstyrelsen ävensom från inspektören för elektriska anläggningar i Stockholm, varjämte de sakkunniga varit i tillfälle att samråda med brandchefen i Stockholm Axel Svinhufvud och vid besök å röntgenavdelningarna inom Maria sjukhus i Stockholm och Akademiska sjukhuset i Uppsala med vederbörande läkare.

Då jag i det följande använder benämningen 1930 års förslag avses därmed de av häradshövdingen Dahlqvist under samma år avlämnade förslag. Med beteckningen de sakkunniga åsyftar jag de personer, vilka jag tillkallat för samråd vid överarbetningen av 1930 års förslag. Ifråga om denna överarbetning hava de sakkunniga varit på alla punkter ense med mig.

Allmänna
synpunkter.

Den inom biografrörelsen och för röntgenfotografering vanligen använda filmen består till huvudsaklig del av nitrocellulosa, d. v. s. explosiv vara av första klass. Genom tillsats av vissa ämnen, bl. a. kamfer, minskas väl faran av den i filmen ingående nitrocellulosan, men filmen är dock mycket lättantändlig och har hög förbränningshastighet samt bringas genom upphettning till sönderdelning, varvid utvecklas nitrösa samt andra giftiga och kvävande gaser, vilka vid blandning med luft kunna bilda explosiva gasblandningar. Vid ofullständig förbränning blir rökutvecklingen mycket intensiv, och till och med vid så ringa kvantitet som endast ett eller annat kilogram kan den tjocka kvävande röken insvepa en hel byggnad.

En filmbrand innebär därför ofta fara för människoliv, särskilt som filmen vanligen kommer till användning inom sådana byggnader, där ett stort antal människor samtidigt vistas, såsom i biografier, skolor och andra samlingslokaler samt inom sjukhus. Erfarenheterna från åtskilliga filmeldsvådor av synnerligen svårartad karaktär, som under de senare åren förekommit i utlandet, hava även givit vid handen, att särskilt den kraftiga rökutvecklingen medfört stor fara för panik bland de i lokalen vistande. Film- och biografeldsvådor, som under de senare åren förekommit i utlandet, hava medfört förlust av ett betydande antal människoliv. Sålunda har, enligt vad de sakkunniga uppgivit, ett 10-tal sådana eldsvådor, som under de senaste fem åren förekommit, krävt över 500 människoliv, därav 122 vid en filmbrand inom ett amerikanskt sjukhus.

I vårt land hava, enligt vad de sakkunniga uppgivit, under de senaste fem åren 3 människoliv gått förlorade vid filmeldsvådor och allvarliga tillbud hava icke saknats även under den allra sista tiden. Sålunda inträffade i vårt land under hösten år 1931 2 eldsvådor i filmbyråer, en eldsvåda i boningshus och 4 i biograflokaler, allt genom filmens antändning. I de över 1930 års förslag inkomna yttrandena har ej heller, med undantag för ett enda yttrande, lagstiftning på området avstyrkts, utan har fastmera i några av yttrandena framhållits angelägenheten av att snara åtgärder vidtoges.

Även jag är av den meningen, att på detta område en lagstiftning, såsom skett flerstädes i utlandet, bör komma till stånd. Bestämmelserna böra emellertid omfatta endast den lättantändliga filmen, som innehåller nitrocellulosa, medan den s. k. acetatfilmen eller säkerhetsfilmen ej bör inbegripas under denna särskilda lagstiftning, enär sådan film brinner relativt sakta och utan att explosiva eller kvävande gaser utvecklas.

De sakkunniga hava förordat, att de båda förslagen, av vilka det senare i rubriken torde böra angivas avse biografier och filmföreläsning, icke sammanföras i en författning utan utfärdas var för sig, då de berörde väsentligen olika intressegrupper. Om också vissa fördelar skulle hava vunnits genom ett dylikt sammanförande, har dock även jag funnit övervägande skäl tala för denna de sakkunnigas ståndpunkt. Medan sålunda förslaget till förordning angående film reglerar innehav, förvaring och handhavande av film, utom — med visst undantag — då fråga är om filmföreläsning i biograf eller annan lokal, ävensom transport av film, upptager däremot förslaget till förordning

angående biografer och filmföreläsning spörsmålen om anordnande av biografer och andra lokaler, där filmföreläsning äger rum, samt om innehav och handhavande av film i samband med sådan föreläsning med undantag för det fall, att filmföreläsning äger rum i filmbyrå eller filmlaboratorium. Förslaget angående biografer och filmföreläsning innehåller alltså föreskrifter, som huvudsakligen beröra biografägarna, medan förslaget angående film berör andra kategorier, till huvudsaklig del röntgenavdelningarna å sjukhusen samt film-distributörerna (filmbyråerna).

De sakkunniga hava ansett sig böra förorda den av mig till statsrådsprotokollet den 29 maj 1931 uttalade meningen, att den nu gällande förordningen den 22 juni 1911 angående biografföreställningar i förevarande sammanhang lämnas orubbad. Dock är det tydligt att, innan tillstånd till biografföreställning enligt 1911 års förordning lämnas, myndigheten bör göra sig underrättad om att lokalen, där föreställningen skall givas, är anordnad och godkänd i enlighet med de i förordningen angående biografer och filmföreläsning meddelade föreskrifter. Ett uttryckligt stadgande härom torde emellertid icke vara erforderligt.

I 1930 års förslag angående film var 2 kap. om innehav, förvaring och handhavande uppdelat i två särskilda avdelningar, innehållande bestämmelser, den ena om biograffilm och den andra om röntgenfilm, och de myndigheter, som hade att taga befattning med frågor angående film, skulle vara, beträffande biograffilm länsstyrelse och beträffande röntgenfilm medicinalstyrelsen.

I sitt yttrande anförde Svenska brandskyddsföreningen, att röntgenfilm förekomme icke endast på sjukvårdsanstalter utan även inom industrien och att det vore olämpligt, att medicinalstyrelsen skulle övervaka industriens användning av röntgenfilm. Det vore oegentligt och tekniskt oriktigt, att olika bestämmelser skulle gälla för de två filmslagen, då det gällde handelslager av oexponerad film. Det vore principiellt oriktigt, att medicinalstyrelsen skulle avgöra alla ärenden om röntgenfilm. Under alla förhållanden vore det en oavvislig fordran, att vederbörande polismyndighet, byggnadsnämnd och brandchef hördes i ärende om innehav av röntgenfilm. Då bestämmelserna om de två filmslagen vore i stort sett lika, syntes förordningen böra innehålla gemensamma bestämmelser för all slags film, eventuellt med undantagsbestämmelser för sjukvårdsanstalternas röntgenfilm. Även teknologföreningens kommitterade uttalade, att uppdelningen i särskilda bestämmelser för biograffilm och särskilda för röntgenfilm vore mindre lycklig. Röntgenfilm användes i stor utsträckning inom industrien. Kommitterade föreslog uppdelning i dels bestämmelser, avseende all för industriellt eller enskilt behov avsedd film, och dels bestämmelser angående film inom sjukhus. Liknande synpunkter framfördes även i byggnadsstyrelsens och Sveriges industriförbunds yttranden. I några yttranden gjordes gällande, att länsstyrelserna borde taga befattning med alla ärenden angående röntgenfilm.

Med hänsyn till de erinringar, som sålunda framställts, hava bestämmelserna i 2 kap. av förslaget angående film gjorts gemensamma för all film, såväl biograffilm som röntgenfilm, och i fall, då ifråga om röntgenfilm någon

avvikande bestämmelse påkallats, har denna i varje särskilt fall upptagits såsom undantagsbestämmelse.

Vad åter angår frågan vilken myndighet, som skall hava att taga befattning med ifrågavarande ärenden, finner jag mig icke kunna biträda den meningen, att å länsstyrelserna skulle överflyttas alla ärenden angående röntgenfilm, således jämväl då sådan förvarades å sjukhusen. Visserligen tillkommer det enligt gällande brandstadga länsstyrelserna, var inom sitt län, att öva tillsyn över brandväsendet, men å andra sidan må enligt föreskrift i 7 § av lagen den 22 juni 1928 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus anläggning av sjukhus ej påbörjas förrän medicinalstyrelsen, efter inhämtande av byggnadsstyrelsens yttrande, godkänt, bland annat, byggnadsritningar för anläggningen samt ritningar över uppvärmnings- och sanitärtekniska anordningar vid densamma, och vad sålunda stadgats gäller även i fråga om, bland annat, avsevärd till- eller ombyggnad av förefintligt sjukhus. Med hänsyn härtill och då ökning i länsstyrelsernas arbetsbörda genom nya arbetsuppgifter bör i möjligaste mån undvikas, anser jag mig böra biträda den meningen, att medicinalstyrelsen skall handhava ärenden angående röntgenfilm, dock bör med hänsyn till vad i de inkomna yttrandena anförts om röntgenfilmens användning inom industrien medicinalstyrelsens befattning med hithörande ärenden inskränkas till att avse röntgenfilm inom sjukvårdsanstalt. Även då medicinalstyrelsen har att handlägga dessa ärenden, bör emellertid i brandsäkerhetens intresse yttrande inhämtas från polismyndigheten i orten och å plats, där brandstadgan gäller, jämväl från brandchefen.

För vinnande av större överskådlighet har ifrågavarande 2 kap. uppdelats i tre avdelningar: 1. Allmänna bestämmelser; 2. Särskilda bestämmelser för filmlaboratorium och filmbyrå; samt 3. Särskilda bestämmelser för röntgenavdelning och sjukvårdslokaler.

I flera yttranden över 1930 års förslag till förordning angående film har framhållits önskvärdheten av att vederbörande myndigheter medgävas rätt att lämna dispens från förordningens föreskrifter. Med hänsyn till den omarbetning, som förslaget undergått, och de lätnader på åtskilliga punkter, som därunder vidtagits, synes mig icke erforderligt att beträffande särskilda stadganden införa vidare dispensrätt än i 1930 års förslag, men bör däremot i övergångsbestämmelserna för befintliga anläggningar sådan medgivas i särskilda undantagsfall, när synnerliga skäl föreligga och påtaglig fara för människoliv icke uppstår genom eftergiften.

I 1930 års förslag angående biografer och biografföreställningar upptogs bland övergångsbestämmelserna ett stadgande ifråga om redan befintliga biografer av innehåll att, därest biograf vid besiktning i föreskriven ordning ej befunnes vara i full överensstämmelse med föreskrifterna i den nya förordningen, förslag till avhjälpande av de vid besiktningen anmärkta brister skulle underställas respektive byggnadsnämnden eller länsstyrelsen, vilken myndighet vid prövning av förslaget kunde medgiva sådan jämkning i den nya förordningens föreskrifter, som i varje särskilt fall kunde finnas påkallad för att ägaren av biografen ej måtte åsamkas oskälig kostnad. Under överarbetning-

en av förslaget har i anledning av ett från biografägarehåll uttalat önskemål företagits en ingående undersökning om på vilka särskilda punkter en jämkning för redan befintliga biografer skulle kunna medgivras från de föreslagna bestämmelserna utan att påtaglig fara för människoliv genom eftergiften skulle behöva uppstå. Denna undersökning har givit till resultat de i 7 mom. punkterna a)—i) av övergångsbestämmelserna upptagna stadganden. Visserligen hava härigenom bestämmelserna kommit att något utökas, men en betydande fördel måste anses vunnit genom de direktiv för en enhetlig tillämpning, som härigenom tillskapats. Dessa stadganden innebära särskilt för lokaler, som mera tillfälligtvis användas till filmföreläsning, betydande lindringar.

Genom tillägg i 1 § av förslaget till förordning angående biografer och filmföreläsning, varigenom för filmföreläsning i samband med statsunderstödd föreläsnings- eller upplysningsverksamhet bestämmelserna i 3 kap. i stället för dem i 2 kap. gjorts tillämpliga, har för nämnda verksamhet en långt gående lindring vidtagits.

Under den verkställda överarbetningen har i enlighet med de av mig vid de sakkunnigas tillkallande uppdragna riktlinjerna åtskilliga detaljföreskrifter borttagits och förslagen även i övrigt begränsats till vad som ur säkerhetssynpunkt ansetts oundgängligen erforderligt. Det oaktat hava några särskilda normalbestämmelser, upptagande detaljföreskrifter, icke syntts erforderliga vid sidan av förordningarna.

Jag anhåller att härafter få övergå till de särskilda paragraferna i de framlagda förslagen, därvid jag kommer att väsentligen beröra endast sådana frågor, i vilka de överarbetade förslagen förete sakliga avvikelser från 1930 års förslag eller som eljest anses påkalla särskilt yttrande.

*Speciell
motivering,*

Förslaget till förordning med vissa bestämmelser angående film.

Till förekommande av missförstånd att förordningen skulle innehålla uttömmande föreskrifter om film torde det böra utmärkas i rubriken till förordningen, att den upptager endast vissa bestämmelser angående film.

1 KAP.

Om förordningens tillämpningsområde m. m.

1 §.

Den film, varå förordningen äger tillämpning, indelas, såsom av 1 mom. framgår, i två huvudgrupper: *biografilm* eller sådan film, som avses till upptagning och föreläsning av biografbilder, samt *röntgenfilm*, som avses till röntgenfotografering och i samband därmed stående verksamhet. Såväl oexponerad som exponerad film inbegripes under förordningen. Sålunda äger förordningen tillämpning jämväl å förekommande handelslager av oexponerad film. Dock gälla ej bestämmelserna om transport oexponerad film.

1 mom.

2 mom.

Enligt 1930 års förslag likställdes med biograffilm jämväl s. k. avfall därav (filmavfall), i den mån för sådant särskilda föreskrifter ej funnes meddelade. Dylika särskilda föreskrifter funnos meddelade i några få fall, vilka dock ej inneburo några mera väsentliga lättnader från de allmänna föreskrifterna. I motiveringen anfördes, att med filmavfall förstodes obrukbara remsor eller bitar, som vid revidering av biograffilm avklippes från densamma, och att dylikt avfall efter upplösning medelst eldfarlig olja användes vid tillverkning av skocement och jämväl för en del andra ändamål.

I sitt yttrande över 1930 års förslag erinrade Svenska brandskyddsföreningen, att inom skocementindustrien i stor utsträckning användes jämväl hela kasserade filmrullar, och föreningen ifrågasatte, huruvida ej särskilda bestämmelser borde meddelas för filmavfall och avfallsfilm, då vissa av bestämmelserna i 1930 års förslag skulle bli alltför betungande för den industri, som använde dylik vara för tillverkning av skocement och andra bindmedel. Även från Sveriges industriförbunds sida gjordes erinringar om att de föreslagna bestämmelserna för filmavfall vore för stränga, särskilt beträffande kraven å de byggnader, som användes för förvaring, och erinrades härvid, att de fabriksbyggnader, varom här vore fråga, i stor utsträckning vore belägna utanför tätt bebyggda platser. Å andra sidan förmälde sprängämnesinspektören i sitt yttrande, att han avrådde från lättnader för de industrier, som bearbetade filmavfall, då sådant avfall vore mycket lättantändligt och vid brand att jämföra med röksvagt krut.

Med hänsyn till dessa erinringar har en omarbetning av förevarande stadganden vidtagits, i det att för filmavfall och kasserad film alternativt medgivits, att i stället för bestämmelserna i 2 kap. om innehav, förvaring och handhavande må i tillämpliga delar lända till efterrättelse de i 4 kap. förordningen den 18 maj 1928 angående explosiva varor meddelade bestämmelser för explosiv vara av första klass. Härigenom vinnes, att själva förvaringslokalen kan vara av betydligt enklare beskaffenhet än som kräves för förvaring av film. Enligt nämnda 4 kap. gälla däremot avsevärt strängare bestämmelser i avseende å förvaringslokalens belägenhet än enligt filmförordningen. I fall 4 kap. i förordningen om explosiva varor skall iakttagas, skola även bestämmelserna i nämnda kap. om tillstånd till innehavet och förvaringen i tillämpliga delar lända till efterrättelse, men däremot skola i fråga om transport filmförordningens 3 kap. alltid iakttagas. Den, som ej vill begagna sig av nämnda alternativ, har givetvis att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna för film i allmänhet med de i filmförordningen i vissa fall meddelade särskilda föreskrifter för filmavfall och kasserad film.

3 mom.

Angående motiveringen till bestämmelsen i 3 mom. tillåter jag mig hänvisa till vad under 3 § 1 mom. anføres.

5 mom.

Förordningen angående biografer och filmföreläsning är avsedd att reglera jämväl innehav, förvaring och handhavande av biograffilm i samband med filmföreläsning. Emellertid böra i förordningen angående film meddelas de särskilda föreskrifter, som kunna vara påkallade för filmföreläsning inom film-

laboratorium eller filmbyrå. De föreskrifter, som i sådant avseende erfordras, kunna givetvis vara av betydligt mindre ingripande karaktär än motsvarande bestämmelser för biograferna. Filmföreläsning, varom sist förmåles, äger nämligen rum endast vid enstaka tillfällen och inför en publik, som består av allenast ett fåtal personer.

2 §.

I 1 § 4 mom. av 1930 års förslag meddelades vissa *brandtekniska definitioner* och bestämmelser av mera allmän innebörd. I övrigt skulle det tillkomma statens provningsanstalt att meddela de bestämmelser, som kunde erfordras angående brandteknisk klassindelning och dylikt. I motiveringen förutsattes, att statens provningsanstalt till komplettering av förordningens föreskrifter under närmaste tiden skulle komma att utfärda normalbestämmelser rörande sådana frågor.

I sitt yttrande över 1930 års förslag anförde statens provningsanstalt, bl. a., följande:

Frågan om brandteknisk klassindelning av byggnadsmaterial och konstruktioner hade länge varit aktuell, men erhållandet av en tillfredsställande lösning av denna fråga hade försvårats till följd av att anordningar tidigare sakkunnats för provning i större skala av byggnadsdelars motståndsförmåga mot brand. Vid det brandlaboratorium, som inrättats vid provningsanstalten med bidrag från landets större försäkringsbolag och av statsmedel, hade provningar pågått sedan september 1929, varvid provningsanstalten samarbetat med en delegation av brandtekniskt sakkunniga.

Sådana provningar beredde möjlighet till klassificering av byggnadsdelar och konstruktioner i brandtekniskt avseende. Med hänsyn till de skilda krav på brandsäkerhet, som i olika fall kunde uppställas, funne provningsanstalten efter samråd med ovannämnda delegation, att det vore lämpligt att uppdelade hittills vanligen använda klasserna eller benämningarna i underavdelningar, karakteriserade av olika grad av motståndsförmåga mot brand. En sådan mera omfattande klassindelning måste emellertid vara underkastad en ständigt fortgående revidering och komplettering med hänsyn till de olika material och konstruktioner, som i snabb följd vunne användning på byggnadsområdet. Denna mera detaljerade klassindelning kunde därför icke ingå i en lag eller förordning, som beräknades hava giltighet under någon avsevärdare tidrymd, utan avsåge att ingå i de bestämmelser, som det tillkomme statens provningsanstalt att utfärda.

I den förordning, varom nu vore fråga, borde därför införas blott en allmän begreppsförklaring av de grundläggande benämningarna.

I anslutning till nämnda yttrande föreslog statens provningsanstalt viss ändrad lydelse av 1 § 4 mom. i 1930 års förslag. Denna ändrade lydelse har med den komplettering, som under förslagets överarbetning erhållits från statens provningsanstalt, upptagits i nu förevarande paragraf jämte föreskrift, att det skall åligga provningsanstalten att efter framställning och behövlig provning avgöra, huruvida byggnadsdel motsvarar de i författningen angivna fordringarna. Jag anser mig i detta sammanhang böra påpeka, att provningsanstalten härigenom kommer att tillföras nya arbetsuppgifter.

Provningsanstalten har meddelat, att den efter förordningens ikraftträdande har för avsikt att utfärda ett cirkulär i ämnet, däri såsom sista avdelning skall upptagas en förteckning över byggnadskonstruktioner, som blivit klassificerade.

2 KAP.

Om innehav, förvaring och handhavande.

1. Allmänna bestämmelser.

3 §.

1 mom.

I 1 mom. av denna paragraf har med hänsyn till vissa erinringar, som gjorts mot 1930 års förslag (se detta förslag 2, 3, 33 och 34 §§), upptagits föreskrift, att redan då myckenheten film överstiger 5 men ej 45 kilogram (*mindre förråd*) *anmälan* om innehavet skall göras till vederbörande myndighet, varemot först då myckenheten överstiger 45 kilogram (*större förråd*) myndighets *tillstånd* till innehavet erfordras. Regeln om skyldighet att göra anmälan om innehav av film redan då myckenheten överstiger 5 kilogram — i 1930 års förslag var gränsen 10 kilogram — måste givetvis ur säkerhets-synpunkt vara välgrundad, då det för polis- och brandmyndigheterna lär vara av vikt att hava kännedom om varest även sådana mindre kvantiteter förvaras. Erfarenheten från de under hösten år 1931 timade eldsvådorna har nämligen, på sätt förut antytts, visat, att även mindre kvantiteter film vid förbränning bilda explosiva och kvävande gaser i sådan mängd, att därav kan uppkomma allvarlig livsfara. Den skärpta anmälningsskyldigheten torde ej kunna sägas bli va betungande. Beträffande biograffilm innebär föreskriften, att först vid en myckenhet överstigande 45 kilogram tillstånd erfordras, en lindring av 1930 års förslag, som fordrade tillstånd redan för större innehav än 30 kilogram. Dock bör i detta sammanhang påpekas, att i 4 § meddelas uttryckligt förbud mot att i boningsrum innehava ens mindre förråd. En myckenhet film av 45 kilogram torde vara den högsta, varav behov föreligger vid en biograf-föreställning. Nämda myckenhet motsvarar nämligen maximivikten av film till två s. k. helaftonsprogram. I förslaget till biografförordningen återfinnes nämnda siffra i 33 §.

I formellt avseende har vidtagits den förenklingen, att endast två benämningar å innehaven upptagits, nämligen de nyssnämnda uttrycken mindre förråd och större förråd.

I fråga om den största myckenhet film, som på en gång må innehavas, upptog 1930 års förslag i fråga om biograffilm 30,000 kilogram och beträffande röntgenfilm 12,000 kilogram. I enlighet med vad de sakkunniga förordat har för all film stadgats en högsta myckenhet av 30,000 kilogram. En annan sak är däremot, att med hänsyn till de särskilda förvaringslokalernas läge och beskaffenhet myckenheten måste begränsas i vissa särskilda fall, och gäller detta såväl biograffilm som, särskilt inom sjukvårdsanstalterna, röntgenfilm. Endast i en fritt belägen brandsäker byggnad, som ej inrymmer bo-

ningsrum och är avsedd endast för filmförvaring eller verksamhet, som står i samband med innehav av film, kan den största myckenheten få förvaras.

Då all förvaring av film är förbunden med viss fara, även om myckenheten är förhållandevis ringa, har det ansetts lämpligt att göra tillämplig den i 16 § meddelade föreskriften, att film, som är exponerad, under förvaring skall vara inlagd, biograffilm i askar av trä eller tjock papp och röntgenfilm i kuvert, även å innehav, som ej överstiga 5 kilogram, oaktat för förvaring och handhavande av dylika mindre innehav några föreskrifter i övrigt ej meddelats. Däremot äro dylika mindre myckenheter exponerad film ej undantagna från föreskrifterna om transport.

Enligt föreskrifterna i 2 mom. hänföras till filmlaboratorium eller filmbyrå icke blott de lokaler, som användas för förvaring av film, utan jämväl de lokaler, där filmen på ett eller annat sätt handhaves, såsom framkallningsrum, filmsyningsrum, apparatrum, filmpackningsrum. Däremot räknas icke i förordningens mening till filmlaboratorium eller filmbyrå övriga lokaler, som kunna vara erforderliga för filmverksamheten, exempelvis vanliga kontorsrum, även om de äro belägna i samma våning som de lokaler, där filmen förvaras eller handhaves. Å dylika övriga lokaler, som äro erforderliga för filmverksamheten, kunna nämligen icke utan förfång för rörelsen tillämpas de för filmlaboratorium eller filmbyrå meddelade föreskrifter.

2 mom.

I 3 mom. meddelas beträffande röntgenavdelning inom sjukvårdsanstalt motsvarande bestämmelser som i 2 mom. ifråga om filmlaboratorium och filmbyrå. Till röntgenavdelning inom en sjukvårdsanstalt räknas ej blott själva förvaringslokalerna för filmen utan jämväl de lokaler, där fotografering äger rum eller där filmen eljest undergår behandling eller granskning. Däremot räknas icke till röntgenavdelning lokal, som är avsedd för vård av sjuka, även om röntgenfilm i mindre myckenheter där behöver förefinnas. För sistnämnda fall hava särskilda föreskrifter meddelats i 22 § punkten d).

3 mom.

Den i 4 mom. upptagna föreskriften om att inom samma fastighet, där en viss större myckenhet film innehaves, eldfarlig inrättning eller eldfarligt upplag ej må förefinnas, så framt ej de särskilda säkerhetsanordningar vidtagas, som härav i varje särskilt fall kunna betingas, saknar motsvarighet i 1930 års förslag angående film, men ett stadgande av samma innebörd fanns däremot upptaget i 1930 års förslag till förordning angående biografer och biografföreställningar. I byggnadsstyrelsens yttrande erinrades, att i förslaget angående film borde klarläggas de fordringar, som borde uppställas med hänsyn till eldfarlig inrättnings förekomst i hus med förvaringslokaler för film. Att ett dylikt stadgande intages jämväl i förordningen angående film synes mig välbetänkt. Stadgandet har givits en avfattning, som medger en sådan smidighet i tillämpningen, att det icke behöver bliva onödigtvis betungande i ekonomiskt avseende. Stadgandet avser icke blott den byggnad, där filmen innehaves, utan hela fastigheten, varå byggnaden är belägen. Beträffande frågan vad som är att anse såsom eldfarlig inrättning eller eldfarligt upplag meddelas bestämmelser i de lokala brandordningarna.

4 mom.

4 §.

1 mom. Enligt föreskrift i 3 § 1 mom. erfordras för rätt att innehava film, där myckenheten överstiger 5 men ej 45 kilogram (mindre förråd), att anmälan därom göres. I detta mom. lämnas närmare regler om till vem anmälan skall göras och vad den skall innehålla. Enligt 1930 års förslag skulle anmälan göras, beträffande biograffilm hos polismyndigheten i orten och ifråga om röntgenfilm hos medicinalstyrelsen. I anledning av erinringar mot nämnda förslag, vilka berörts i den allmänna motiveringen, föreslås nu, att anmälan beträffande såväl biograffilm som röntgenfilm skall ske hos polismyndigheten i orten och å plats, där brandstadgan gäller, jämväl till brandchefen. Är fråga om innehav av röntgenfilm inom sjukvårdsanstalt, skall anmälan därjämte göras hos medicinalstyrelsen. I detta sammanhang må erinras om att enligt 1930 års förslag erfordrades för innehav av biograffilm tillstånd redan då myckenheten översteg 30 kilogram, vilket tillstånd skulle utverkas hos länsstyrelsen.

2 mom. Då i 2 mom. användes benämningen boningsrum, tages härvid liksom på andra ställen i förordningen denna benämning givetvis i samma bemärkelse som i 1931 års byggnadsstadga. I 1930 års förslag användes i vissa fall benämningen sjukrum, men i det nu framlagda förslaget användes i stället boningsrum, då härunder inbegripes sjukrum.

Utöver de i 2 mom. meddelade föreskrifter gälla för förvaring och handhavande av mindre förråd film de i 3 §, 10—14 §§ och 16 § meddelade bestämmelser.

5 §.

I 3 § 1 mom. stadgas, att tillstånd erfordras för innehav av film, då myckenheten överstiger 45 kilogram (större förråd). I denna paragraf meddelas nu bestämmelser, i 1 mom. om hur tillstånd skall sökas, i 2 mom. om ansökningens behandling och i 3 mom. om avsyning av lokalen. Bestämmelserna hava sammanförts från ett flertal paragrafer i 1930 års förslag, varigenom en överskådligare uppställning och en större enhetlighet i bestämmelserna vunnits, exempelvis i fråga om de myndigheter, som skola höras i dessa frågor. Såsom redan i den allmänna motiveringen erinrats har medicinalstyrelsens befattning med ifrågavarande ärenden inskränkts till röntgenfilm inom sjukvårdsanstalt. I andra fall är länsstyrelsen den myndighet, som beviljar tillstånd. Vad i det av teknologföreningens kommitterade avgivna yttrandet anförts därom att, där byggnadsnämnd finnes, denna borde lämna ifrågavarande tillstånd, kan jag ej biträda.

6 §.

Denna paragraf innehåller bestämmelser om sättet för förvaring av större förråd, då myckenheten ej uppgår till mer än 150 kilogram, varemot i 7—9 §§ meddelas bestämmelser i sådant avseende, då myckenheten överstiger 150 kilogram. Därjämte skola givetvis de i 3 § och 10—16 §§ meddelade bestämmelser iakttagas. Benämningen lagerrum å förvaringslokal användes först då mycken-

heten film överstiger 150 kilogram, medan i 1930 års förslag denna benämning förekom å förvaringslokal, även då myckenheten ej uppgick till 150 kilogram.

Bestämmelserna i 6 § motsvaras i 1930 års förslag av 21 § (biograffilm) och 41 § (röntgenfilm). I ett par av de över nämnda förslag avgivna yttrandena har ifrågasatts lämpligheten av att medgiva inrymmande i bostadshus med endast brandhårdiga väggar och tak av en så stor myckenhet film som 150 kilogram eller att inom en sjukhusbyggnad förlägga en sådan filmkvantitet till lägre våning än den överst belägna i byggnaden, och därvid har erinrats om den kraftiga röken vid en filmbrand. I ett yttrande har påyrkats förbud mot förläggande av ett större förråd till kallare. Vidare hava gjorts vissa erinringar mot föreskrifterna i avseende å förvaringsskåpet, vilka hava ansetts vara alltför detaljerade, varjämte hava framställts vissa anmärkningar av mera formell art.

I fråga om beskaffenheten av den byggnad, där större förråd, ej överstigande 150 kilogram, inrymmes, har jag, i likhet med de sakkunniga, ej ansett nödigt att meddela några föreskrifter, varemot särskild vikt bör läggas på att den lokal, som användes för förvaring, på ett mot röks och elds spridning betryggande sätt avskiljes. Härom hava upptagits bestämmelser i punkten b), däri även stadgas förbud emot att anordna förvaringslokalen i boningsrum.

Enligt 1930 års förslag kunde, under iakttagande av vissa särskilda försiktighetsmått, förvaringslokal för förråd, varom nu är fråga, anordnas i kallare, men jag anser, i likhet med de sakkunniga, välbetänkt att häremot stadga förbud. Däremot anser jag skäl ej föreligga att meddela någon inskränkande bestämmelse i avseende å rätten att förlägga ett dylikt förråd till vilken som helst annan våning i byggnaden.

I likhet med 1930 års förslag hava upptagits bestämmelser om att från vind eller våning, där förvaringslokalen är belägen, och överliggande våningar till bottenplanet skola leda minst två av varandra oberoende utrymningsvägar samt att väggar och tak i den lokal, där förrådet inrymmes, skola vara åtminstone brandhårdigt beklädda. Dylik beklädnad är visserligen önskvärd även för andra inom samma våning belägna lokaler. Då det emellertid ur säkerhets-synpunkt icke kan anses oundgängligen nödigt med sådan beklädnad inom sistberörda lokaler, har någon föreskrift i berörda avseende, med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna i vissa fall av en sådan, icke medtagits.

I 1930 års förslag meddelades i 21 § punkterna 6)—9) detaljerade föreskrifter i avseende å det skåp, vari filmen inom förvaringslokalen skulle förvaras. Dessa föreskrifter hava i punkten d) av förevarande paragraf givits en mera allmän avfattning. Anordnas själva förvaringslokalen på ett betryggande, brandsäkert sätt och förses den med sådan utluftningskanal, som i punkten d) sägs, bör, därest förvaringslokalen uteslutande är avsedd för filmförvaring, något särskilt skåp för förvaringen icke vara erforderligt.

Såsom ovan antytts har jag, i likhet med de sakkunniga, ej ansett erforderligt att meddela några föreskrifter i avseende på byggnadens beskaffenhet, och har för att ej betunga mindre sjukvårdsanstalter, särskilt sjukstugorna, vilka i vissa orter ofta utföras av trä, som ej utvändigt putsas, denna efter-

gift ansetts böra göras även beträffande byggnad inom sjukvårdsanstalt, som är avsedd för sjuka. Enligt 1930 års förslag fordrades däremot, att sådan byggnad skulle vara brandsäker. Enligt det nu framlagda förslaget erfordras beträffande själva förvaringslokalen inom byggnad, som är avsedd för vård av sjuka, utöver vad i allmänhet stadgas, att förvaringslokalen förses med golv av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material ävensom brandhärdig sluss.

I författningens text har icke intagits någon bestämmelse om begränsning av hur många förråd, som få inrättas i en och samma byggnad, utan detta får bero på prövning i varje särskilt fall. För bedömande av denna fråga kunna flera olika omständigheter spela in, såsom byggnadens storlek och läge i förhållande till andra byggnader, de särskilda förvaringslokalernas belägenhet i förhållande till varandra eller dylikt.

7—9 §§.

Medan i 6 § meddelas föreskrifter angående sättet för förvaring av större förråd, då myckenheten ej överstiger 150 kilogram, givas i 7—9 §§ regler angående sättet för förvaringen, då myckenheten överstiger 150 kilogram. Huvudregeln är härvid, att i brandsäker byggnad, vilken i övrigt kan användas för annat ändamål än förvaring av film, må med iakttagande av vissa i 7 § meddelade bestämmelser kunna i lagerrum förvaras intill 3,000 kilogram och att större innehav, där ej med stöd av bestämmelserna i 8 § undantag för en myckenhet av högst 6,000 kilogram medgives, enligt 9 § skall inrättas uti fritt belägen brandsäker byggnad, som avses uteslutande för förvaring av film eller för filmlaboratorium eller filmbyrå eller röntgenavdelning.

I 1930 års förslag motsvaras dessa bestämmelser av 14 och 20 §§ (biograf-film) samt 37 och 40 §§ (röntgenfilm). De nu framlagda bestämmelserna äro i stort sett av samma innehåll som 1930 års förslag utom därutinnan att enligt nämnda förslag i en icke fritt belägen byggnad ej medgavs förvaring av högre myckenhet röntgenfilm än 3,000 kilogram. I en till berörda förslag fogad särskild mening uttalades emellertid, att å vind till sjukhusbyggnad borde, därest gynnsamma omständigheter föreläge, kunna inredas lagerrum för förvaring av högst 6,000 kilogram röntgenfilm (fyra lagerrum med 1,500 kilogram i varje) under förutsättning, att lagerrummen och angränsande utrymmen samt eventuellt underliggande rum försåges med sprinkleranläggning för begjutning med vatten. I den särskilda meningen gjordes jämväl erinran mot föreskriften i 1930 års förslag, att lagerhus för röntgenfilm skulle förläggas på ett avstånd av minst 25 meter från annan byggnad, och uttalades därvid att ett lagerhus, inrymmande högst 4 lagerrum, borde kunna sammanbyggas med sjukhusbyggnad, därest den våning, däri lagerrummen anordnades, låge åtminstone i höjd med angränsande byggnaders vindar.

Till denna särskilda mening hava flera av dem, som yttrat sig över förslaget, uttalat sin anslutning, såsom Svenska radiologförbundet, professor Forssell och medicinalstyrelsen, därvid radiologförbundet även uttalade, att i varje lagerrum borde få förvaras högst 2,000 kilogram. Byggnadsstyrelsen anförde,

att styrelsen efter brandchefens i Stockholm hörande ansett sig kunna godtaga förslag till förvaringslokaler för röntgenfilm i serafimerlasarettet med sammanhängande förrädslokaler för 9,000 kilogram film förlagda till vindsvåningen i byggnad, som även inrymde röntgen- och operationslokaler. Ett så betydligt avsteg från förslaget syntes peka på, att betydande eftergifter komme att visa sig nödvändiga. Filmlager behövde ju vara lätt tillgängliga från lokaler, där film användes i det dagliga arbetet.

I likhet med de sakkunniga har jag emellertid icke ansett mig böra gå längre än att — under förutsättning att särskilt gynnsamma omständigheter föreligga beträffande byggnadens läge och höjd i förhållande till andra byggnader samt lagerrums läge i förhållande till byggnadens utrymningsvägar — medgiva förvaring även beträffande röntgenfilm i en icke fritt belägen brandsäker byggnad av högst 6,000 kilogram på de i 8 § angivna villkor. Dessa innebära, utöver vad i 7 § stadgas, att i byggnaden ej må inrymmas annat boningsrum än lägenheter för fastighetens portvakt och värmeledningsskötare samt att varje lagerrum skall förses med på betryggande sätt utförd automatisk sprinkleranläggning för begjutning med vatten. Att däremot i författningen medgiva förvaring i en byggnad, där sjuka vårdas, av en så stor myckenhet som 6,000 kilogram anser jag med hänsyn till erfarenheterna från de filmeldsvådor, som förekommit inom sjukhus, icke tillrädligt. Det torde väl också endast i sällsynta undantagsfall kunna komma att föreligga behov i själva sjukhusbyggnaden av så stora kvantiteter. Genom bestämmelserna i 8 och 9 §§ tillmötesgås emellertid till väsentlig del de i denna fråga framställda önskemål. Byggnad, i vilken enligt bestämmelserna i dessa paragrafer förråd av större omfattning än 3,000 kilogram anordnas, kan nämligen på sätt i 9 § 2 mom. sägs genom särskild gång förbindas med byggnad, där sjuka vårdas, och då avståndet mellan byggnaderna ej behöver vara mer än 9 meter torde sådan anordning kunna vara skäligen lätt att genomföra utan alltför stora kostnader.

I sitt yttrande över 1930 års förslag erinrade byggnadsstyrelsen, att det torde böra övervägas om icke någon lindring i bestämmelserna beträffande byggnadens brandsäkra konstruktion skulle kunna åstadkommas. I exempelvis äldre sjukhusbyggnader skulle eljest icke kunna anordnas brandsäkert förvaringsutrymme i vindsvåning eller över trapphus för t. ex. 1,500 kilogram.

Visserligen skulle det kunna tänkas att, då fråga är om högst den nyssnämnda myckenheten, beträffande sjukhusen göra eftergift med avseende å fordran på att samtliga mellanbottnar skola vara brandsäkra, men jag har likväl, i likhet med de sakkunniga, icke ansett mig böra i detta fall frångå de i 1930 års förslag uppställda krav å byggnadens beskaffenhet, därvid jag dock förutsätter att i sådana fall, då eftergiften kan vara av förhållandena påkallad och utan fara kan medgivas, särskilt tillstånd kan lämnas dispensvägen.

I ett par av yttrandena över 1930 års förslag har ifrågasatts, att lagerrum borde kunna förläggas även till annan våning än vind eller översta våning, därest utrymningsvägarna vore tillräckliga och betryggande. I likhet med de

sakkunniga anser jag emellertid det icke tillrådligt, att härutinnan frånga den i 1930 års förslag godtagna principen, och i 7 § av det nu framlagda förslaget har i anledning av erinran i byggnadsstyrelsens yttrande givits ännu tydligare uttryck för nämnda princip genom stadgandet, att lagerrummen skola inrättas inom byggnadens högsta del. I vindsvåning eller, där inredd vind ej finnes, översta våning, som ej är förlagd till byggnadens högsta del, må alltså lagerrum, varom här är fråga, ej inrättas, alltså icke i en flygelbyggnad under fönster i högre del av byggnaden.

I anledning av erinran i Svenska brandskyddsföreningens yttrande har i 7 § 1 mom. punkten c) stadgats, att boningsrum ej må finnas i samma våningsplan som det, vartill förrådet förläggas, med mindre rummet och dess utrymningsväg äro på ett mot röks och elds inträngande betryggande sätt avskilda från lagerrum och dess utrymningsväg. I 1930 års förslag fanns beträffande röntgenfilm ett liknande stadgande, nämligen att inom vind eller våning, däri lagerrum anordnades, ej finge inrymmas boningsrum, sjukrum eller ligghallar, dock att vad sålunda stadgats ej utgjorde hinder för anordnande av rum för personal vid sjukhus, så framt särskilt gynnsamma omständigheter förelåge med avseende å sådant rums belägenhet i förhållande till utrymningsvägar. Svenska brandskyddsföreningen har emellertid anmärkt, att icke ens för personal boningsrum borde få medgivas i samma våningsplan som lagerrum. Med den avfattning bestämmelserna i det nu framlagda förslaget erhållit i denna del torde, där undantagsvis behov skulle förefinnas att förlägga boningsrum i samma våningsplan som lagerrum, fullt betryggande anordningar hava föreskrivits.

Föreskriften att i varje lagerrum må förvaras högst 1,500 kilogram anser jag böra bibehållas oförändrad.

De i 7 § 2 mom. upptagna bestämmelserna om lagerrummens beskaffenhet hava under överarbetningen i anledning av framkomna erinringar undergått åtskilliga ändringar, till väsentlig del av formell art. Någon närmare redogörelse härför torde icke vara erforderlig. För övrigt tillåter jag mig hänvisa till den i betänkandet (1930:26) å sid. 31 förekommande beskrivningen över lagerrummens konstruktion.

Beträffande den automatiska sprinkleranläggning, varom stadgas i 8 § b) och 9 § f) i det nu framlagda förslaget, erinrade Svenska brandskyddsföreningen mot avfattningen i 1930 års förslag, att alla dylika anläggningar utfördes i enlighet med av försäkringsbolagen meddelade föreskrifter, grundade på internationella regler. I anledning härav har ifrågavarande stadgande i nämnda förslag underkastats en viss omarbetning. I fråga om byggnad, som avses i 9 §, erfordras att den i sin helhet förses med sprinkleranläggning. Det är alltså icke tillfyllest, att sådan anordnas endast i lagerrum.

I anledning av gjorda erinringar i flera av de över 1930 års förslag avgivna yttrandena har den i nämnda förslag använda benämningen lagerhus för byggnad, som avses för förvaring av mer än 3,000 kilogram film, icke upptagits i det nu framlagda förslaget.

Någon särskild föreskrift såsom i 1930 års förslag därom att, därest byggnad för mer än 3,000 kilogram anordnas i flera våningar, lagerrum skall för-

läggas till byggnadens vind eller översta våningen synes mig icke erforderlig, då det ytterst sällan lär förekomma, att en dylik byggnad uppföres i flera våningar, och det nu framlagda förslaget lika med 1930 års förslag innehåller förbud mot att i byggnaden finnes boningsrum samt föreskrift ytterligare framläggas i 9 § e) om att ovanför våning, däri lagerrum anordnas, ej får finnas arbetsrum. Någon föreskrift om antalet utrymningsvägar från byggnad, varom nu är fråga, synes ej heller vara erforderlig, då denna fråga helt visst kommer att ändock på ett tillfredsställande sätt lösas efter behovet i varje särskilt fall.

Föreskrifterna angående den i 9 § 2 mom. omnämnda förbindelsegång har i det nu framlagda förslaget givits en något ändrad avfattning mot i 1930 års förslag (37 § andra stycket). Sålunda kan dylik förbindelsegång ej i mer än en våning förbindas med sjukhusbyggnaden. Även innebär det framlagda förslaget en viss modifikation i föreskriften om beskaffenheten av de dörrar, varmed förbindelsegången skall vara försedd.

Tilläggas må, att de i 7—9 §§ meddelade föreskrifter om sättet för förvaring, då myckenheten överstiger 150 kilogram, självfallet få komma till användning jämväl för mindre myckenhet.

10 §.

I 1 mom. första stycket meddelas föreskrifter om sättet för uppvärmning av lokal, där mindre eller större förråd film förvaras eller handhaves. Från den här meddelade föreskriften medgives i 21 § 4 mom. det undantag, att för uppvärmning av fotograferingsrum inom röntgenavdelning ånga må användas. Detta undantag har föranletts av en erinran från Svenska radiologförbundet med instämmande av medicinalstyrelsen. Då i fotograferingsrummet icke några större mängder film få förvaras, har detta medgivande ansetts kunna göras utan att någon särskild fara kan uppstå. Medgivandet påkallas därav, att fotograferingsrummet med hänsyn till att patienterna där äro helt eller delvis avklädda måste hållas uppvärmt med hög temperatur även å tider, då uppvärmning av sjukvårdsanstalten i övrigt ej äger rum, och ånga alltid finnes att tillgå för uppvärmningen med hänsyn till operationsavdelningens behov av sådan.

1 mom.

Enligt föreskriften i 2 mom. skola lämpliga anordningar vidtagas till förhindrande av att film utsättes för påverkan av solen eller annan värmekälla, som kan föranleda så stark uppvärmning av filmen, att denna sönderdelas och börjar utveckla nitrosa gaser.

2 mom.

11 §.

Det är uppenbart, att varken sådan artificiell belysning, som kan medföra fara för filmens antändning, eller elektriska ledningar och apparater, vilka medföra liknande fara, få förekomma. Erforderliga föreskrifter i detta hänseende hava därför meddelats i denna paragraf. Bestämmelsen i 4 mom. avser endast lagerrum, varmed enligt 7 § förstås förvaringslokal för mer än 150

kilogram film, ävensom andra förvaringslokaler, men däremot icke lokaler, där film handhaves, vilka åsyftas i 5 mom. Av föreskrifterna i förstnämnda moment lärer följa, att rörliga elektriska anordningar ej må förekomma i där avsedda lokaler.

12—16 §§.

Dessa paragrafer innehålla de ordningsföreskrifter, som jag i likhet med de sakkunniga funnit erforderliga. I 14 § föreskrives, att viss brandredskap skall finnas tillgänglig. I anledning av framkomna erinringar har bland redskap, som sålunda må förekomma, ansetts här kunna upptagas jämväl kemiska eldsläckningsapparater, så framt de äro av typ, som statens provningsanstalt godkänt för ändamålet. I 15 § hava upptagits vissa ordningsregler, som gälla endast större förråd.

2. Särskilda bestämmelser för filmlaboratorium och filmbyrå.

I denna avdelning meddelas vissa särskilda bestämmelser, som gälla endast för filmlaboratorium och filmbyrå. Angående vilka lokaler, som i förordningens mening ingå i ett filmlaboratorium eller en filmbyrå, stadgas i 3 § 2 mom. av de allmänna bestämmelserna.

17 §.

Beträffande förvaring och handhavande av film inom filmlaboratorium eller filmbyrå gälla självfallet de i det föregående meddelade allmänna bestämmelserna. I förevarande paragraf meddelas åter särskilda bestämmelser angående dels vissa uppgifter, som skola lämnas i ansökan om tillstånd till innehav av film, dels godkännande jämväl av de lokaler, där filmen undergår behandling eller på annat sätt handhaves, dels beskaffenheten av sådan lokal inom filmlaboratorium eller filmbyrå, i vilken filmen behandlas och handhaves, såsom filmsyningsrum, apparatrum, filmpackningsrum. Då det stadgats, att dörr från sådan lokal skall vara självstängande och utåtgående, åsyftas därmed att, om de innevarande i händelse av fara snabbt lämna lokalen, dörren skall av sig själv tillslutas, så att spridning av uppkommen eld förhindras eller fördröjes.

Bestämmelserna i 4 mom., vilka avse filmlaboratorium eller filmbyrå, där större myckenhet film än 150 kilogram förekommer, sakna motsvarighet i 1930 års förslag. De hava tillkommit i anledning av erinran i Svenska brandskyddsföreningens yttrande. Även jag anser, att den fordran bör uppställas, att filmlaboratorium eller filmbyrå skall brandsäkert avskiljas från byggnaden i övrigt, då större myckenhet film förekommer, och att i dylikt fall även det s. k. filmpackningsrummet, där enligt vad som upplysts ansemliga filmkvantiteter tillfälligtvis bruka förekomma, skall brandsäkert avskiljas från övriga lokaler inom filmlaboratorium och filmbyrå.

18 §.

I denna paragraf meddelade regler motsvaras av 30 § i 1930 års förslag, men avvika därifrån i flera avseenden. Sålunda har i anledning av gjorda erinringar det antal personer, som samtidigt må sysselsätta sig i filmsyningsrummet, höjts från 2 till 3 liksom filmkvantiteten, som där må förefinnas, höjts från 30 till 45 kilogram.

Stadgandet i 4 mom., att i filmsyningsrum befintlig film skall överföras till den för filmens förvaring avsedda lokal, torde till icke oväsentlig del komma att få betydelse för filmavfall, som ju inbegripes under benämningen film.

19 §.

Förevarande paragraf innehåller bestämmelser för den för granskning eller i samband med filmuthyrning till biografägare eller eljest för filmlaboratoriets eller filmbyråns drift erforderliga förevisning av film, som där förekommer. Bestämmelserna, vilka överensstämma med 1930 års förslag (31 §) utom därutinnan, att filmkvantiteten höjts från 15 till 30 kilogram, äro mindre omfattande än motsvarande bestämmelser för förevisning i biograf. I flera av yttrandena över 1930 års förslag har emellertid uttalats, att ifrågavarande bestämmelser borde bringas i överensstämmelse med dem, som i detta avseende föreslås för biograferna. Emellertid anser jag i likhet med de sakkunniga det ej erforderligt, att för förevisning, varom här är fråga, vilken äger rum endast vid enstaka tillfällen och för ett fåtal personer, föreskriva mera omfattande skyddsåtgärder än de nu föreslagna.

20 §.

I Svenska brandskyddsföreningens yttrande har påpekats, att filmkvantiteten i filmpackningsrum i filmbyråer i Stockholm tillfälligtvis kunde uppgå till ansenliga myckenheter, och i ett par andra yttranden har påyrkats, att bestämmelse om maximikvantitet borde lämnas. Med hänsyn till att kvantiteten film i ett filmpackningsrum kan växla avsevärt vid olika tillfällen och då i 17 § 4 mom. en betydande skärpning införts beträffande filmpackningsrummets anordnande, anser jag någon bestämmelse om maximikvantitet ej böra meddelas.

3. Särskilda bestämmelser för röntgenavdelning och sjukvårdslokaler.

I denna avdelning meddelas de särskilda bestämmelser, som gälla endast röntgenavdelning och sjukvårdslokaler. Angående vilka lokaler, som räknas till röntgenavdelning, stadgas i 3 § 3 mom. av de allmänna bestämmelserna.

21 §.

För förvaring och handhavande av film inom röntgenavdelning gälla självfallet de i det föregående meddelade allmänna bestämmelserna. I denna paragraf givas däremot vissa särskilda bestämmelser för sådan lokal inom röntgenavdel-

ning, där fotografering äger rum eller där film eljest handhaves. I motsats till vad som stadgas beträffande dörr från lokal i filmlaboratorium eller filmbyrå föreskrives här, att dörr från lokal inom röntgenavdelning, där film undergår behandling, skall vara inåtgående åt röntgenavdelningen räknat. Detta stadgande avser att förekomma utträngande av rök vid en uppkommen filmbrand. Beträffande fotograferingsrummet har i Svenska radiologförbundets och medicinalstyrelsens yttranden gjorts gällande, att föreskriften om självstängande och i fals tätt slutande dörr icke erfordrades och jämväl försvårade införandet av sängvagnar. Denna föreskrift har jag därför ansett kunna eftergivnas.

Beträffande undantaget i 4 mom. har motivering lämnats vid 10 § 1 mom.

22 §.

I denna paragraf meddelas bestämmelser, i punkterna a)—c) om de största myckenheter film, som må förekomma inom de olika lokalerna inom röntgenavdelningen, där film behandlas, och i punkten d) föreskrifter angående den film, som må förekomma i sjukvårdslokal, alltså icke tillhörande röntgenavdelningen. I fråga om den röntgenfilm, som må förekomma i fotograferingsrummet, har i anledning av gjord erinran medgivits, att förutom film, som är innesluten i kassett, må förekomma även sådan i specialförpackning (t. ex. tandfilmsförpackning) dock sammanlagt högst 10 kilogram, ävensom ytterligare 2 kilogram, som skola förvaras i låda av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material. I fråga om den myckenhet, som må finnas i granskningsrum, har den i 1930 års förslag upptagna föreskriften om en maximikvantitet av 10 kilogram i anledning av gjorda erinringar ansetts kunna utgå. Beträffande film, som må förefinnas i sjukvårdslokal, har i anledning av vad medicinalstyrelsen yttrat införts den föreskriften, att film i dylik lokal må förekomma endast under tid, då läkarrond pågår å den avdelning lokalen tillhör. Medgivande har lämnats att tillfälligtvis få förvara högst 2 kilogram i bilokaler till vårdavdelningar.

23 §.

Stadgandet i 2 mom. omfattar granskning av film icke blott i så kallad filmgranskningslåda utan jämväl på annat sätt.

3 KAP.

Om transport.

Bestämmelserna i detta kap. äga, där ej för särskilt fall annorlunda stadgas, tillämpning oavsett myckenheten, som försändes. De äga dock ej tillämpning å oexponerad film. Bestämmelserna i 24 och 25 §§ gälla all transport, vartill komma särskilda föreskrifter, i 26 § för transport med allmänna posten, i 27 § för transport med järnväg och i 28 § transport sjöledes. Endast sådana transportföreskrifter hava ansetts böra i denna förordning intagas, som direkt beröra allmänheten.

24 §.

Av Svenska radiologförbundet gjord hemställan, att upp till fem stycken röntgenfilmer skulle få försändas i brev, därest filmerna vore inneslutna i filmkuvert och — i stället för i kartonger — på båda sidor vore omslutna av pappskivor, har jag ej ansett mig böra biträda. Jag vill framhålla, att generalpoststyrelsen ifrågasatt föreskrift, att film icke måtte få transporteras med allmänna posten annat än som paket. Som skäl härför har styrelsen uppgivit, att, då kolli enligt 1930 års förslag vid försändning med allmänna posten måste försändas lösgående och skilt från annan post, denna bestämmelse eljest bleve svår att tillämpa. Den sålunda av generalpoststyrelsen berörda bestämmelsen har jag emellertid ansett icke böra inflyta i denna förordning, då den icke direkt berör allmänheten.

25 §.

I sitt yttrande har järnvägsstyrelsen påpekat, att, då för befordran av film med automobil eller flygmaskin särskilda bestämmelser syntes erforderliga, förordningen måtte fullständigas med sådana. Några föreskrifter i berörda avseende utöver dem, som intagits i denna paragraf, torde det icke vara behövt att intaga i denna förordning.

27 §.

I denna paragraf, motsvarande 52—54 §§ i 1930 års förslag, hava vidtagits vissa omredigeringar i anledning av erinringar i järnvägsstyrelsens yttrande.

28 §.

1930 års förslag innehöll i 55 § 2 mom. en föreskrift, att i passagerarefartyg finge transporteras intill 100 kilogram film eller 50 kilogram filmavfall. Denna bestämmelse har jag ansett icke böra upptagas i denna förordning, då den torde stå i strid med gällande regler för den internationella sjöfarten, i vilken enligt vad de sakkunniga uppgivit långt större myckenheter, så framt de under transporten äro inlastade på särskilt sätt, äro medgivna. Jämväl 55 § 1 mom. med regler om lastning å fartyg anser jag böra, på sätt kommerskollegium föreslagit, utgå ur denna förordning.

4 KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

29 §.

Bötesbestämmelserna hava anpassats efter det från den 1 januari 1932 gällande dagsbotssystemet. Närmare motivering för förslagen i denna paragraf torde ej erfordras.

I *övergångsbestämmelserna* har den i 1930 års förslag medgivna anståndstiden av två år med genomförande av vissa av de av den nya förordningen föranledda anordningar utsträckt till tre år, varjämte införts ett stadgande, som tillägger vederbörande myndighet befogenhet att kunna dispensera från förordningens föreskrifter i fråga om de vid förordningens ikraftträdande redan befintliga byggnader, lagerrum och andra lokaler. Av stadgandets avfattning framgår emellertid, att dispensrätten icke får användas annat än i särskilt trängande fall.

Förslaget till förordning med vissa bestämmelser angående biografer och filmföreläsning.

Förordningens rubrik, som enligt 1930 års förslag lydde: *förordning angående biografer och biografföreläsningar m. m.*, anser jag böra ändras till: *förordning med vissa bestämmelser angående biografer och filmföreläsning*. Denna ändring föranledes dels därav att förordningen den 22 juni 1911 angående biografföreläsningar är avsedd att lämnas orubbad och icke såsom enligt 1930 års förslag till en del ingå i denna förordning och till en del utbrytas till särskild förordning angående filmcensur, dels ock av den omständigheten, att, då nu ifrågavarande förordning innefattar bestämmelser jämväl om icke offentlig föreläsning, det torde vara lämpligare att i rubriken använda ordet *filmföreläsning* än ordet *biografföreläsningar*. Till förekommande av missförstånd, att förordningen skulle innehålla uttömmande föreskrifter om biografer och filmföreläsningar, torde det böra utmärkas i rubriken till förordningen, att den upptager endast vissa bestämmelser i berörda avseenden.

I KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Enligt definitionen i 1 mom. angående vad som i förordningen förstås med biograf inbegripes därunder lokal, som användes för offentlig föreläsning av biografbilder. Enahanda uttryck förekommer i 1930 års förslag, men Svenska film- och biografmannasällskapet erinrade i sitt yttrande, att biograf borde definieras så, att därmed förstodes lokal, avsedd att stadigvarande och företrädesvis användas för biografföreläsningar, varjämte i ett par andra yttranden erinrades, att det icke vore lämpligt att hänföra varje lokal för tillfällig föreläsning till biograf utan att detta borde ske endast i de fall, då en större myckenhet film användes.

Då den av film- och biografmannasällskapet föreslagna lydelsen skulle föranleda tvekan och olika uppfattning vid stadgandets tolkning utan att man

genom en sådan formulering vunne någon saklig fördel, och det ej heller kan vara lämpligt att för förordningens tillämpning uppställa en regel om att lokalen, därest vid föreställningen användes några kilogram mera film, vore att anse som biograf men i andra fall icke, har jag lika med de sakkunniga ansett de i nämnda yttranden gjorda erinringar ej böra föranleda någon ändring i 1930 års förslag, som genom uttrycket »lokal, som användes för offentlig förevisning av biografbilder», på ett klart och tydligt sätt uppdrager gränsen för vad som i förordningen menas med biograf. Att under denna benämning falla icke blott de egentliga biografteatrarna utan jämväl lokaler, i vilka offentlig filmförevisning förekommer endast tillfälligtvis men som huvudsakligen användas för annat ändamål, synes mig lämpligt och riktigt. Och även i det allmänna talesättet lär det nog heta, att besöket gäller en biograf, då man infinner sig på biografföreställning i en godtemplarlokal eller ett folkets hus, även om offentlig filmförevisning gives där endast några dagar i veckan. Givet är dock, att för sådana lokaler lindrigare bestämmelser i åtskilliga avseenden böra gälla än för de egentliga biografteatrarna liksom att dessa lokaler, då de användas för annat ändamål än filmförevisning, icke böra vara underkastade bestämmelserna i biografförordningen. Genom att alla lokaler, där offentlig förevisning äger rum, benämnas biograf, kan ock förordningen på ett överskådligt sätt uppställas med hänsyn till de båda huvudslagen av förevisningar: offentliga och icke offentliga.

En biograf omfattar i förordningens mening icke blott den lokal, där publiken åser förevisningen — biografsalen, till vilken räknas jämväl läktare — utan jämväl utrymningsvägarna från biografsalen ävensom apparatrummet.

Svenska film- och biografmannasällskapet har i sitt yttrande hemställt, att en definition borde lämnas å vad som förstodes med offentlig och icke offentlig förevisning. Att särskilt i denna förordning lämna en definition i nämnda avseende finner jag uteslutet. Benämningen offentlig förevisning förekommer ju på så många andra områden, och inom biografverksamheten bör man ej heller vara främmande för vad därunder förstås, då förordningen den 22 juni 1911 angående biografföreställningar är tillämplig å den, som vill *offentligen* förevisa biografbilder.

Redan i den allmänna motiveringen har framhållits, att ifrågavarande lagstiftning bör omfatta endast lättantändlig film, som innehåller nitrocellulosa. I detta sammanhang må erinras, att i ett yttrande framhållits, att det å tillståndskort, som enligt förordningen den 22 juni 1911 angående biografföreställningar utfärdades, borde angivas, om filmen innehölle nitrocellulosa, enär polismyndigheten vid en inspektion hade svårt att avgöra nämnda fråga, så framt påstående skulle framställas därom, att filmen icke vore eldfarlig. Med hänsyn till den ytterst ringa förekomsten av acetatfilm vid biografföreställningar lär det åtminstone för närvarande knappast vara erforderligt att giva någon föreskrift i nu berörda avseende.

Stadgandet i 2 mom. överensstämmer, med undantag för allenast formell jämkning, med motsvarande stadgande i 1 § 2 mom. av 1930 års förslag.

Såsom redan tidigare omnämnts, hava bestämmelserna i denna förordning uppställts med hänsyn till de båda huvudslagen av förevisningar; sålunda av-

2 mom.

3 mom.

handlas i 2 kap. biografier och offentlig filmföreläsning samt i 3 kap. icke offentlig filmföreläsning. För de båda lagen av föreställningar måste emellertid, såsom i 1930 års förslag framhållits, bestämmelserna i väsentliga delar bli olika. Några bestämmelser av byggnadsteknisk innebörd hava med få undantag ansetts icke böra meddelas beträffande de icke offentliga föreläsningarna, utan här förevarande bestämmelser inskränka sig huvudsakligen till vissa ordningsföreskrifter, medan i fråga om de för offentliga föreläsningar använda lokaler bestämmelserna äro till väsentlig del av byggnadsteknisk beskaffenhet. Såsom byggnadstekniska bestämmelser hava i förslaget ansetts jämväl föreskrifter, som avse den fasta inredningen i biografen och till biografen hörande anläggningar för uppvärmning, belysning och kraft. De icke byggnadstekniska föreskrifterna, avseende dels projektionsapparaten, beskaffenhet, uppställning och handhavande dels ock ordningsföreskrifter i övrigt, hava upptagits efter de avdelningar, som inrymma byggnadsbestämmelserna.

Förordningen reglerar även föreläsning av film i tält. Sådana föreläsningar lära, enligt vad i några av yttrandena upplysts, icke vara sällan förekommande. Då några byggnadstekniska bestämmelser härvid ej kunna komma i fråga, har det ansetts lämpligt att i avseende å sådan föreläsning göra föreskrifterna om icke offentlig föreläsning tillämpliga även för det fall, att föreläsningen har offentlig karaktär.

En bland huvudanmärkningarna mot 1930 års förslag var, att förslaget skulle bli allt för betungande för den föreläsning av film, som skedde i bildningsarbetets tjänst. Erinringar mot förslaget i denna del gjordes av, bland andra, skolöverstyrelsen, som i sitt yttrande anförde: Det vore av betydelse, att behövliga säkerhetsföreskrifter snarast komme till stånd, men de finge ej vara så stränga, att en önskvärd utveckling av filmundervisningen äventyrades. De föreslagna bestämmelserna syntes såsom obligatoriska för stränga. Föreläsningarna skedde ofta i klassrum, som icke kunde omändras utan stora kostnader. Vad den populärvetenskapliga verksamheten angående syntes bestämmelserna i 66—73 §§ i 1930 års förslag angående icke offentliga biograf-föreställningar böra få gälla även för nämnda verksamhet ävensom för föreläsningar, som i enstaka fall anordnades i undervisningssyfte av vissa organisationer, exempelvis I. O. G. T. logerna. Överstyrelsen utginge från att föreläsningar, som anordnades av läroanstalt eller av elevförening för eleverna och deras anhöriga, icke vore att anse såsom offentliga. I anslutning till nämnda yttrande föreslog skolöverstyrelsen, att för biograf-föreläsning, som av föreläsningförening eller annan organisation med ideellt syfte anordnades i samband med populärvetenskaplig föreläsningssyfte eller för undervisningsändamål, skulle gälla bestämmelserna i 66—73 §§ av 1930 års förslag d. v. s. för icke offentlig föreläsning. — I några av yttrandena framhölls, att bestämmelser för skol- och andra föreläsningar i undervisningssyfte borde sammanföras i en särskild avdelning.

I detta sammanhang må erinras om riksdagens skrivelse den 21 maj 1930, nr 249, däri anføres, bland annat: Filmen vore som åskådningsmaterial och

som allmänt bildningsmedel numera av så stor betydelse, att den ingalunda kunde anses begränsad till biograferna. Även en mängd andra lokaler, mer eller mindre rustade för filmföreläsning, måste tagas i åtminstone tillfälligt bruk för detta ändamål, särskilt skolor och samlingslokaler av olika slag. Behovet av nya bestämmelser, som i brandskyddshänseende kunde skänka trygghet även vid dessa filmföreläsningar, gjorde sig enligt riksdagens mening starkt gällande. De bestämmelser, som i förevarande avseende tydligen vore av nöden, borde helt naturligt vara enhetliga. Det vore emellertid av vikt, att de ej gjordes alltför rigorösa, så att deras genomförande komme att medföra betungande kostnader.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit har under överarbetningen av 1930 års förslag givetvis tagits under ingående omprövning i vad mån för förevisning av nu ifrågavarande slag eftergifter skulle kunna göras, och de sakkunniga hava därvid stannat för det förslag, som innefattas i 3 mom. av förevarande paragraf, nämligen att för offentlig förevisning av biografbilder i samband med statsunderstödd föreläsnings- eller upplysningsverksamhet de i 3 kap. om icke offentlig filmföreläsning meddelade bestämmelser skola tillämpas. Detta dock under förutsättning att vid förevisningen endast för nämnda verksamhet avsedd film förekommer, alltså ej rena nöjesfilmer. Härigenom och med hänsyn till de lindringar, som under överarbetningen vidtagits i åtskilliga bestämmelser i 3 kap., har för nu ifrågavarande verksamhet medgivits så långt gående lindringar, som med hänsyn till säkerhet för människoliv gärna kan anses tillrädligt. Även vinnes genom denna anordning för delen, att lokaler, som användas för dylik filmföreläsning, icke komma under benämningen biografier.

Såsom i den allmänna motiveringen framhållits äga föreskrifterna i denna förordning ej tillämpning å filmföreläsning i filmlaboratorium eller filmbyrå, varom stadgas i 19 § i den föreslagna filmförordningen. Erinran härom har upptagits i 4 mom.

4 mom.

2 §.

Denna paragraf innehåller i huvudsak samma brandtekniska definitioner som 2 § i förslaget till filmförordning, till vilket jag alltså får hänvisa.

Såväl 1930 års båda förslag som det nu framlagda förslaget till filmförordning upptaga definition å begreppet *sluss*, varmed förstås ett med dörrar försett utrymme, beläget i utrymningsväg och avsett att hindra röks och elds framträngande. Dörrarna skola vara åtminstone brandhårdiga samt utåtgående från slussen räknat. I det nu framlagda förslaget till biograf-förordning finnes väl på flera ställen föreskrifter om anordnande av dylika utrymmen, men det har icke ansetts lämpligt att begagna uttrycket *sluss* för dessa utrymmen, då ett av de utmärkande kännetecknen å *sluss* är, att dess dörrar skola vara utåtgående från slussen räknat. De utrymmen av dylik art, varom i biograf-förordningen är fråga, kunna emellertid icke hava sådana dörrar, utan måste dessa i regel anordnas utåtgående från den lokal, utanför vilken ett dylikt utrymme anordnas.

2 KAP.

Om biografier och offentlig filmföreläsning.

A) Tillstånd till uppförande eller inredande av biograf (byggnadslov).

3 §.

I denna paragraf hava sammanförts de i 2 och 3 §§ av 1930 års förslag upptagna bestämmelser, mot vilka i de avgivna yttrandena framställdes åtskilliga erinringar. Vid överarbetningen hava dessa bestämmelser väsentligen förenklats, vilket möjliggjorts även till följd av 1931 års stadsplanelag och byggnadsstadga.

I de inkomna yttrandena hava olika ståndpunkter intagits till frågan om vilken myndighet, som skulle hava att taga befattning med ifrågavarande ärenden. Härvid har å ena sidan uttalats farhågor för att öka länsstyrelsernas arbetsbörda, och i ett par yttranden har framhållits, att prövningen av dessa ärenden borde, där byggnadsnämnd icke finnes, uppdragas åt landsfiskal eller kommunalnämnd, men å andra sidan, och detta jämväl i flera yttranden av länsstyrelser, har uttalats, att länsstyrelsen vore den enda myndighet, som, där byggnadsnämnd icke finnes, borde ifrågakomma för prövning av dessa ärenden. Även har ifrågasatts, att länsstyrelsens prövningsrätt borde utsträckas även till sådana mindre samhällen, där byggnadsnämnd visserligen finnes, men denna kunde antagas icke äga tillräcklig kompetens.

Vid de överväganden, som i anledning av vad sålunda förekommit ägt rum under överarbetningen, har jag lika med de sakkunniga stannat för den mening, att å ort, där byggnadsnämnd eller annan myndighet, som enligt gällande byggnadsstadga äger pröva ansökan om byggnadslov, finnes, det bör vara denna myndighet, som i enlighet med de för orten gällande byggnadsförfattningar skall hava att lämna tillstånd till uppförande eller inredande av biograf. Detta gäller alltså även mindre samhällen å landsbygden, där byggnadsnämnd eller motsvarande myndighet finnes. Med hänsyn till de ökade garantier för en sakkunnig behandling av byggnadsärenden, som med den nya byggnadsstadgans bestämmelser få anses föreligga, har jag nämligen ansett prövningen av ifrågavarande ärenden kunna även å ort, varom nyss nämnts, anförtros åt byggnadsnämnden eller motsvarande myndighet. Å sådan ort däremot, där byggnadsnämnd eller motsvarande myndighet icke finnes, lär någon annan myndighet än länsstyrelsen icke kunna ifrågakomma för prövning av dessa ärenden. Med den utsträckta tillämpning, som den nya byggnadsstadgan erhållit, kan det dock icke antagas, att länsstyrelsernas arbete med ifrågavarande ärenden skall bliva så tyngande. Endast å den egentliga landsbygden, där byggnadsnämnd eller motsvarande myndighet saknas, tillkommer befattningen med dessa ärenden länsstyrelserna, men i den mån samhällsbildningen fortskrider och byggnadsförfattningarna få tillämpning, övergår även här handläggningen av dessa ärenden till byggnadsnämnderna.

Å ort, där allmänna byggnadsförfattningar gälla, skall vid ansökan om byggnadslov givetvis fogas de ritningar och andra handlingar, som i nämnda

författningar äro föreskrivna. Å annan ort ankommer det på länsstyrelsen att, därest vid ansökan ej fogas handlingar, som erfordras för ärendets prövning, härom meddela föreskrift. Det torde icke vara erforderligt, ehuru yrkanden därom framställts, att i berörda avseenden giva några detaljerade föreskrifter i förordningen. Förhållandena kunna nämligen gestalta sig väsentligen olika i särskilda fall.

De i 2 mom. meddelade föreskrifter om behandling av ansökan om byggnadslov gälla såväl då ansökan gjorts hos byggnadsnämnd eller motsvarande myndighet som då den gjorts hos länsstyrelse. Enär i biografers apparatrum bedrives verksamhet, varå lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd äger tillämpning, har införts stadgande om att yrkesinspektören skall underrättas om sådan ansökan.

2 mom.

Genom här meddelade bestämmelser i avseende å ansökningens behandling har avsetts att tillförsäkra den byggande, att förslaget till biografens anordnande redan innan byggnadsföretaget igångsättes blir allsidigt granskat av alla vederbörande myndigheter, så att, sedan byggnadslovet meddelats, ändringar i redan utfört arbete icke skola påkallas. Sådana ändringar ställa sig nämligen oftast betydligt mera betungande i ekonomiskt avseende att genomföra än vad som skulle varit fallet, om motsvarande åtgärder ingått såsom led i den till utförande fastställda byggnadsplanen.

Såsom i det föregående omnämnts hava såsom byggnadstekniska bestämmelser i förordningen ansetts jämväl bestämmelser om de till biograf hörande anläggningar för belysning och kraft. Till förekommande av missförstånd har det ansetts nödigt att i förordningen utsäga, att vid byggnadslov skall fästas villkor om att förordningens föreskrifter beträffande elektriska anläggningar och belysningsanordningar skola iakttagas, varav följer, att vid besiktning, som i 4 mom. föreskrives, även dessa skola bliva föremål för granskning.

3 mom.

Å ort, där byggnadsstadgan gäller, regleras kostnaden för besiktning och dylikt i gällande byggnadsförfattningar. I fall åter, där sådana författningar ej gälla, har det ansetts erforderligt att i denna förordning meddela bestämmelser om gäldandet av kostnaden för besiktning, som i detta mom. avses.

4 mom.

B) Läge och byggnadssätt.

4 §.

I denna paragraf har upptagits motsvarande stadgande i 1930 års förslag (4 §) med den formella ändringen, att ordet gårdsrum utbytt mot ordet gård, varjämte föreskriften om att gårdsrummets fria bredd icke på något ställe må understiga 4.5 meter uteslutits och bestämmelsen fullständigats därutinnan, att icke blott gård utan även portgång och port skola beräknas efter det antal personer, som vid biografens utrymning äro hänvisade till deras begagnande.

5 §.

Denna paragraf är lika lydande med 3 § 4 mom. i förslaget till filmförordning, där motivering till stadgandet återfinnes. Från 1930 års förslag, där

stadgandet fanns intaget i 5 § andra stycket, avviker det framlagda förslaget formellt därutinnan, att i anledning av gjorda erinringar om skärpning av stadgandet dettas natur av förbud mera betonats.

6 §.

I 5 § första stycket av 1930 års förslag stadgades, att biograf skulle åtminstone brandhärdigt avskiljas från källare och souterrainvåning i den mån dessa ej tillhörde biografen samt, där biografen vore avsedd för mer än 300 personer, jämväl från övriga lokaler i byggnaden, såframt ej särskilda förhållanden föranledde till undantag.

Sveriges biografägarerförbund har hemställt, att bestämmelsen måtte utgå, enär brand utanför biografen torde upptäckas i god tid för biografens utrymmande. Att brandhärdigt avskilja övriga lokaler torde vålla svårigheter för många folkets hus och ordenshus. Svenska film- och biografmannasällskapet har ansett, att begränsningen till 300 personer vore väl snäv. Å andra sidan har i ett par yttranden framhållits, att biograf borde vara brandsäkert avskild från källare.

Med anledning härav har 1930 års förslag i förevarande hänseende omarbetats, därvid en betydande lindring skett. Nu stadgas allenast i förevarande paragraf, att från källare ledande trappor, hisschakt och kanaler skola åtminstone brandhärdigt avskiljas från biografen och dess utrymningsvägar. Genom ett sådant stadgande åsyftas, att rök och eld från en i källare utbruten eldsvåda ej omedelbart skall kunna tränga upp i biografen. Fara föreligger eljest, att vid ett dylikt tillfälle panik uppstår.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten b) må för redan befintliga biografer kunna medgivas den jämkning, att kanalerna utföras såsom plåtrör, omslutna av en trumma, som skyddar plåtröret mot yttre åverkan.

7 §.

Det är givetvis önskvärt, att biografens bottenplan förläggas till byggnadens bottenvåning, och därför upptager 1 mom. i denna paragraf i likhet med 1930 års förslag ett stadgande härom. Med hänsyn till att åtskilliga lokaler, som användas för filmföreläsning, särskilt föreningslokaler, skollokaler o. dyl., äro belägna högre upp i byggnaden, kan det icke undgås, att — likvisst endast under vissa förutsättningar — medgiva anordnande av biograf även i högre våningsplan.

Beträffande sådan byggnad, som avses i 4 mom. av förevarande paragraf, d. v. s. en av trä uppförd byggnad, fanns i 1930 års förslag lika litet som för en ur brandsäkerhetssynpunkt bättre anordnad byggnad någon begränsning i avseende å antalet personer, för vilket en i sådan byggnads bottenvåning inrymd biograf kunde anordnas. I det nu framlagda förslaget har i anledning av erinran i Svenska brandskyddsföreningens yttrande föreskrivits, att i en av trä uppförd byggnad biograf ej må anordnas för mer än 600 personer, därav högst 150 å läktare.

I ett yttrande över 1930 års förslag framhölls, att då erfarenheten visat, att trähus vid eldsvåda hastigt övertändes, biograf i trähus ej borde medgivas en trappa upp. Emellertid har jag ansett tillräckliga skäl icke föreligga att i denna del frångå 1930 års förslag, enligt vilket i träbyggnad en biograf för högst 300 personer kunde förläggas till våning en trappa upp, därest biografens utrymningsvägar samt väggar och tak i bottenvåningen vore på visst sätt skyddade. Av stadgande i 8 § framgår emellertid, att en dylik biograf icke får anordnas med läktare.

I fall, då byggnad uppföres i starkt lutande terräng eller mellan två i olika höjdlägen liggande gator, kommer givetvis höjden över markytan och därmed understundom antalet trappor över densamma att bliva beroende av från vilken punkt man utgår vid bedömningen. Med anledning härav har stadgats, att trappantalet skall räknas från den lägst belägna markytan, dit utrymningsväg från biografen leder.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografier kunna medgivas den jämkning från bestämmelserna i 7 §, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv.

8 §.

Denna paragraf innehåller bestämmelser om antalet läktare, som må anordnas i biografisal. Från 1930 års förslag skiljer sig det nu framlagda, förutom beträffande viss formell jämkning, även därutinnan att i anledning av gjord erinran ett stadgande införts därom att, därest läktare anordnas i biografisal, inrymd i byggnad med icke brandsäkert utförda ytterväggar och bärande konstruktioner, läktaren ej må förläggas högre än en trappa upp. I dylikt fall måste alltså biografisalens bottenplan förläggas till bottenvåningen.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografier kunna medgivas jämkning från bestämmelserna i 8 § under samma betingelser som från bestämmelserna i 7 §.

9 §.

Enligt 1930 års förslag fordrades, att sådant utrymme, som i denna paragraf avses, skulle brandhårdigt inklädas. Härutinnan har gjorts den lättnad, att utrymmet endast behöver förses med flamskyddande beklädnad å väggar och tak. Med den avfattning stadgandet erhållit inbegripes däri icke endast utrymme mellan bjälklag och biografisalens bottenplan utan även utrymme, som kan förekomma mellan bjälklag och läktares golv.

10 §.

I denna paragraf samt 11—16 §§ upptagas bestämmelser om biografens utrymningsvägar.

Ur synpunkten av att vid en uppkommen eldsvåda de i biografen vistande kunna finna räddning, torde den viktigaste fordran på en biograf vara, att den är försedd med goda utrymningsvägar, så beskaffade att publiken,

i händelse av fara och uppkommen panik, kan hastigt utrymma biografen. För att möjliggöra utrymning, även om en dörr eller trappa skulle bli spärrad, föreskrives i 10 § 1 och 2 mom., att såväl från biografsalens bottenplan som från läktare, som är avsedd för ett större antal personer, skola finnas minst två omedelbart till det fria eller till utrymningsvägar (såsom förstugor, förrum, trappor, vilka föra till det fria) ledande utgångar: *huvudutgång* och *reservutgång*.

Även i 1930 års förslag föreskrevs två utgångar: huvudutgång, tillika utgörande huvudingång, och reservutgång. Beträffande detta spörsmål förekommo i de över förslaget avgivna yttrandena flera uttalanden. Sålunda anförde byggnadsstyrelsen, att det vore mest önskligt, att huvudutgång jämväl vore huvudingång, men styrelsen funne tveksamt, om förbud mot skilda huvudingångar och huvudutgångar borde uppställas. Det borde stadgas, att huvudutgång tillika om möjligt borde vara biografens huvudingång. Svenska brandskyddsföreningen uttalade sig för att den större utgången borde i förordningen benämnas huvudutgång och den mindre reservutgång samt att huvudutgången även kunde utgöra huvudingång. Gentemot publiken borde emellertid enligt föreningens mening ej särskiljas de olika slagen av utgångar. I andra yttranden framhölls, att det vore olämpligt och farligt att bestämma, att huvudutgång även skulle vara huvudingång, och erinrades i några fall, att det kunde vara lämpligt med särskild huvudutgång. Vidare uttalades i några yttranden, att det vore mycket ovanligt, att ingången användes som utgång. Beteckningarna huvudutgång och reservutgång borde därför ersättas med beteckningen utgång.

Ehuru i 1930 års förslag något uttryckligt förbud mot skilda huvudutgångar och huvudingångar icke kan anses stadgat, har jag med hänsyn till de i yttrandena gjorda uttalanden ansett stadgandet böra givas en sådan formulering, att därav framgår, att dylikt förbud ej avses. Stadgandet har därför formulerats så, att huvudutgång även må utgöra huvudingång.

Enligt 1930 års förslag, 12 § 2 mom. punkterna a) och b), skulle läktare för mer än 50 personer vara försedd med två utgångar. Rymde läktaren ej mer än 150 personer, skulle minst en av de från utgångarna ledande trappor förläggas utanför biografsalen. Rymde läktaren mer än 150 personer skulle båda trapporna förläggas på sådant sätt. Läktare, som var avsedd för högst 50 personer, kunde enligt 12 § 2 mom. punkten c) få anordnas med endast en utgång, vars trappa kunde få leda till undervarande läktare eller till biografsalens bottenplan.

I sitt yttrande har brandchefen i Stockholm anført, att stadgandena i punkterna a) och b) medförde, att läktarna i ett stort antal biografer måste avstängas eller antalet platser minskas, och att punkten c) medgäve möjlighet att hava en trappa till två ovanför varandra liggande läktare, vardera för 50 personer. I ett annat yttrande har erinrats, att stadgandet i punkten c) måste vara förenat med ej ringa fara. Svenska brandskyddsföreningen har föreslagit, att stadgandet i punkten c) måtte avfattas så, att läktare, avsedd att rymma högst 50 personer och som ej vore belägen högre än en trappa upp över bio-

grafsalen, måtte kunna anordnas med endast en utgång, vars trappa kunde få leda till biografals bottenplan.

Med anledning av dessa erinringar har stadgandet om utgångar från läktare omarbetats. Härvid har den gräns, då skyldighet att inrätta två utgångar inträder, höjts från 50 till 75 personer. Däremot har det icke ansetts erforderligt att upptaga något mot det i punkten c) svarande stadgande.

I 7 § av 1930 års förslag fanns meddelad föreskrift om det största djup, varpå en biograf fick läggas under markytan. I ett par yttranden har hemställts om förbud mot förläggande av biograf till souterrainvåning, medan i några yttranden ifrågavarande föreskrifter hava ansetts väl stränga, varför större djup borde medgivas. Svenska brandskyddsföreningen har uttalat, att biograf ej borde få förläggas till souterrainvåning med mindre byggnaden vore av sten samt överliggande mellanbotten vore brandsäker. I ett yttrande har slutligen hemställts, att ordet souterrainvåning måtte utbytas mot jordvåning.

Jag har icke ansett skäl att beträffande detta stadgande föreslå annan ändring än som föranledes av att ordet souterrainvåning utgår.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografier kunna medgivas den jämkning från bestämmelserna i 10 §, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv, dock må vid eftergift från bestämmelserna i 10 § 2 mom. det ej tillåtas mindre än två utgångar från läktare för mer än 150 personer.

11 §.

Stadgandet motsvarar med allenast redaktionell jämkning 13 § i 1930 års förslag. Det i 1 mom. meddelade förbud avser utrymningsväg från såväl huvudutgång som reservutgång.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografier kunna medgivas jämkning från stadgandet i 11 § 2 mom. under samma betingelser som från bestämmelserna i 7 §.

12 §.

Den i 1 mom. första stycket meddelade föreskriften, att huvudutgång och reservutgång såväl från biografens bottenplan som från dess läktare skola förläggas till varandra motsatta ändar av bottenplanet eller läktaren, motsvarar 14 § andra stycket i 1930 års förslag. Detta stadgande skulle enligt sistnämnda förslag dock ej gälla bottenplan eller läktare för högst 600 personer i biograf för högst 1,200 personer, där biografen vore inrymd i brandsäker byggnad, och ej heller biograf för högst 300 personer, inrymd i annan byggnad. I likhet med de sakkunniga anser jag en förenkling av dessa bestämmelser böra vidtagas och jag har därför i förslaget från berörda stadgande undantagit biograf för högst 600 personer, där den är inrymd i brandsäker byggnad, ävensom biograf för högst 300 personer, inrymd i annan byggnad. Den skärpning för biograf, inrymd i brandsäker byggnad, som ändringen innebär, torde icke få någon större praktisk betydelse.

Då huvudutgång och reservutgång från biografsal eller läktare skola för-

1 mom.

läggas till varandra motsatta ändrar av bottenplanet eller läktaren, kunna givetvis flera olika kombinationer tänkas, allt efter biografsalens storlek och form. Sålunda kunna utgångar vid vardera ändan av en och samma långvägg nere i salen sägas uppfylla nämnda krav, varemot detta ej kan sägas vara fallet med utgångar vid vardera ändan av en och samma kortvägg. Där emot kan i samma biograf inträffa, att en läktare av ringa djup i salens längdriktning må hava dörrarna placerade vid vardera ändan av den salen begränsande bakre kortvägg, som bliver läktarens långvägg. Vad som i varje särskilt fall skall anses såsom motsatta ändrar, torde visa sig så självklart vid ritningsförslagens bedömande, att det från biografägarehåll i ett par yttranden gjorda antydandet, att stadgandet skulle vara svårtolkat, ej synes utgöra anledning till annan ändring i den avfattning stadgandet fått i 1930 års förslag än att ordet »varandra» inskjutits före orden »motsatta ändrar».

I vissa fall skulle enligt 14 § 1 mom. tredje stycket i 1930 års förslag vid förläggande av utgång hänsyn tagas till apparatrummets beskaffenhet. Sålunda stadgades att, om apparatrummet icke vore brandsäkert, reservutgången skulle förläggas till den i förhållande till apparatrummet motsatta ändan av biografsalen. Detta stadgande motsvaras i det nu framlagda förslaget av 1 mom. andra stycket i nu förevarande paragraf, där dock den ändring vidtagits, att stadgandet inskränkts till att avse endast biografsalens bottenplan. Enligt den avfattning stadgandet erhållit, är det även till fyllest, om huvudutgången förlägges på angivet sätt.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografer kunna medgivas den jämkning i detta stadgande, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv.

2 mom.

Stadgandet i 2 mom. angående utgångs bredd har oförändrat upptagits från 1930 års förslag. Mot stadgandet anmärktes i ett par av yttrandena, att det borde ändras så, att en bredd av en meter skulle motsvara ett antal personer av 150 jämväl i fråga om reservutgång. En dylik skärpning anser jag emellertid icke påkallad.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografer kunna medgivas den jämkning från detta stadgande, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv, dock må det ej tillåtas, att bredden av utgång göres mindre än 1.2 meter.

3 mom.

I 3 mom. har allenast med viss redaktionell jämkning sammanförts de i 15 och 20 §§ av 1930 års förslag meddelade bestämmelser om utrymningsvägs och däri ingående trappas bredd ävensom föreskrifter, avseende att förhindra, att garderober med tillhörande utlämningsdisk, buffé eller andra anordningar vid utrymningsväg så utföras att de kunna bli till hinder för utrymningen.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. a) må för redan befintliga biografer från stadgandet i 3 mom. första stycket, att utrymningsvägs och däri ingående trappas bredd skall beräknas enligt de i 2 mom. angivna grunder, kunna medgivas den jämkning, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv.

Förbud, motsvarande det i 4 mom. givna ifråga om anordnandet i utrymningsväg av trappsteg närmare utgång från bottenplan eller läktare än 0.75 meter, finnes beträffande trappsteg inom biografalen meddelat i 17 § 3 mom. 4 mom.

13 §.

I 1 mom. meddelas det till förekommande av snävning viktiga stadgandet, att i utrymningsväg ett ensamt liggande trappsteg ej må anordnas. 1 mom.

I 2 mom. första stycket meddelas föreskrifter om högsta tillåtna lutning av golv i utrymningsväg. Detta stadgande överensstämmer med 1930 års förslag. 2 mom.

1930 års förslag innehöll i 17 § andra stycket föreskrift om att i anslutning till trappa lutning ej finge förekomma närmare trappan än på ett avstånd, som vore lika med trappans bredd. Byggnadsstyrelsen har anmärkt, att denna bestämmelse kunde, om trappan vore bred, försvåra en rationell planlösning. På grund härav föreslår jag i likhet med byggnadsstyrelsen, att ifrågavarande avstånd bestämmes till 0.75 meter, vilket torde vara tillfyllest.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) kan för redan befintliga biografier medgivas jämkning i stadgandet i 13 § 2 mom. under samma betingelser som från bestämmelserna i 7 §.

14 §.

I denna paragraf meddelas föreskrifter om beklädnad av väggar och tak i utrymningsväg.

Enligt 1930 års förslag skulle sådana väggar och tak vara brandhårdigt skyddade, dock medgavs undantag beträffande utrymningsväg, som ej vore avsedd för mer än 150 personer eller vars längd ej överstege 8 meter, ävensom ifråga om vindfång i utrymningsvägens dörröppning till det fria, varjämte medgavs, att på brandhårdig inklädnad kunde få anbringas panel av trä eller därmed jämförligt material till en höjd av 1.7 meter från golvet (18 §).

Sveriges biografägareförbund har hemställt, att stadgandet måtte utgå, då det avsåge skydd för eld, som kunde uppstå utanför biograflokalen. Byggnadsstyrelsen har erinrat, att höjdbegränsningen för panelen borde utgå såsom varande ett i vissa fall onödigt band för den arkitektoniska utformningen.

Då enligt vad jag tidigare anfört till biograf räknas jämväl de från biografalen ledande utrymningsvägar, läser föreskrift om hur väggar och tak i utrymningsväg skola vara beskaffade icke böra saknas i denna förordning, men anser jag, att bestämmelserna böra gälla endast biografier för mer än 300 personer. För mindre biografier torde nämligen utrymningsvägarnas brandsäkerhet i regel ej vara av den betydelse för utrymningen, att några föreskrifter i nu förevarande avseende äro påkallade. Däremot finner jag ej skäl att i anledning av byggnadsstyrelsens yttrande göra någon ändring i 1930 års förslag.

Av bestämmelsen i 7 § 2 mom. framgår att, då biografens bottenplan förläggas högre än till bottenvåningen, utrymningsvägen måste göras brandsäker.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten c) må för redan befintliga biografer kunna göras undantag från föreskrifterna i 14 § för huvudingång och därmed förbundet kapprum eller förrum, så framt reservutgångarna äro tillräckligt stora och direkt eller genom enbart ett vindfång leda till det fria samt förhållandena i övrigt äro gynnsamma.

15 §.

1 mom. I denna paragraf har sammanförts flertalet av de bestämmelser, som röra trappa.

Bestämmelsen i 1 mom. andra stycket, vilken enligt 1930 års förslag ej medgav vilplan i rak trappa, har i anledning av gjorda erinringar, bl. a. av byggnadsstyrelsen, modifierats så, att vilplan även i rak trappa under vissa förutsättningar må anordnas, t. ex. om trapparmarnas början och slut tydligen markeras i trapprummets arkitektoniska utformning, i vilket fall, såsom byggnadsstyrelsen anført, något riskmoment ej kan anses föreligga med avseende å vilplan i en rak trappa.

2 mom. Bestämmelserna om trappas brandhårdiga beklädnad på undersidan hava i det framlagda förslaget utsträckts till att avse alla trappor av trä, medan bestämmelserna i 1930 års förslag (21 §) avsågo endast trappa av trä, som ej byggts av ek eller annat mot elds inverkan likvärdigt material.

3 mom. Bestämmelserna i 3 mom. äro lika med motsvarande stadganden i 1930 års förslag med allenast formell jämkning, därvid även betonats, att svängd trappa endast under viss förutsättning må förekomma. Med hänsyn till vikten av att klart fastslå, under vilka betingelser annat än rak trappa må förekomma, samt vilka lutningsförhållanden å trappa, som med hänsyn tagen till publikens säkerhet kunna tillåtas, har jag ansett ifrågavarande bestämmelser, oaktat de kunna anses utgöra detaljföreskrifter, böra inflyta i förordningen. Då sättet för trappornas anordnande är av stor betydelse vid en biografis liksom vid varje annan byggnads planläggning torde det nämligen vara av största vikt, att hithörande frågor definitivt lösas i förordningen. Att, såsom i ett yttrande påyrkas, ersätta dessa stadganden allenast med en allmän föreskrift om att trappa skall vara bekväm skulle utan tvivel innebära en betydande försämring av förslaget. I fråga om de föreslagna måttbestämmelserna har väl i ett par yttranden erinrats, att dessa bestämmelser icke överensstämde med tillämpad praxis. De sakkunniga hava emellertid vid omprövning av denna fråga icke funnit skäl till ändring i 1930 års förslag, och för egen del finner jag ej anledning att frånga detsamma.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografer från bestämmelserna i 15 § 1 mom. andra stycket och 3 mom. kunna medgivas den jämkning, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv, varjämte enligt punkten d) kan medgivas att den i 15 § 2 mom. andra stycket meddelade föreskrift om brandhårdig beklädnad på trappas undersida ej behöver tillämpas beträffande trappa, till vars begagnande högst 75 personer äro hänvisade.

16 §.

De i 1 mom. meddelade föreskrifter, i första stycket om dörr till eller i utrymningsväg och i andra stycket om port från gård överensstämma med motsvarande föreskrifter i 1930 års förslag (25 § och 53 § andra stycket) med allenast den avvikelser, att förbud meddelats jämväl mot att anbringa balansdörr vid trapphus och att ordet gårdsrum utbytt mot ordet gård.

1 mom.

1 26 § andra stycket av 1930 års förslag förekom ett stadgande, att stängningsanordning skulle vara ändamålsenlig och lätt att öppna vid ett enda grepp, dock att så kallad kantregel kunde få förekomma under förutsättning, varom förmäldes i 53 § sista stycket, däri stadgades, att kantregel städse skulle vara frånskjuten under tid, då publik vistades i biografen.

2 mom.

I flera yttranden har påyrkats, att förbud borde meddelas mot användande av kantregel, därvid har framhållits, att kantregel sällan fungerade tillfredsställande och att glömska att frändraga den kunde bli ödesdiger. Otaliga exempel finnes på att den vid kritiska tillfällen ej varit frändragen. Kantreglar vore lättare att obemärkt skjuta för under pågående föreställning än kedjor eller bommar. Byggnadsstyrelsen har anfört att, då i handeln förefunnas regelanordningar, vilka öppnades med ett enkelt handgrepp eller för tryck, styrelsen icke kunde biträda det föreslagna medgivandet att kantregel användes.

I likhet med de sakkunniga anser jag, ehuru med stor tvekan, att förbud icke bör stadgas mot användandet av kantregel, men torde den inskränkningen böra vidtagas, att kantregel — alltså under nyss angivna förutsättning — må förekomma endast vid biografens huvudutgång.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för befintliga biografier kunna medgivas den jämkning från ifrågavarande förbud, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv.

17 §.

Redan i det föregående har berörts, hurusom i förslaget såsom byggnadstekniska bestämmelser betraktas jämväl de föreskrifter, som avse den fasta inredningen i biograf. Dessa föreskrifter finnas upptagna i denna paragraf. De överensstämma, om man bortser från att ett par föreskrifter uteslutits och viss formell jämkning vidtagits, med motsvarande föreskrifter i 1930 års förslag (33—36 §§). På hemställan av Svenska brandskyddsföreningen har uttryckligen utsetts vilka lokaler, som skola anordnas med fast inredning av sittplatser. De här meddelade detaljbestämmelserna torde icke utan allvarlig fara för oenhetlighet vid bedömning av ritningsförslag m. m. kunna undvaras och torde vara ägnade att undanröja många meningsskiljaktigheter mellan myndigheter och biografägare.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) må för redan befintliga biografier från bestämmelserna i 17 § 1 mom. punkten e) samt 2 och 3 mom. kunna medgivas den jämkning, som i varje särskilt fall kan vara befogad och som ej innebär påtaglig fara för människoliv, därvid dock mindre bredd av gång,

som här avses, ej må tillåtas än 0.8 meter, och får ej heller ett ensamt liggande trappsteg medgivas förekomma.

18 §.

I denna paragraf samt 19—21 §§ inrymmas bestämmelser angående apparatrummet.

I 1 mom. gives uttryck för det principiella stadgandet, att apparatrum, dess utrymningsväg och från dem ledande kanaler skola så anordnas, att rök från en i apparatrummet utbruten eld icke kan intränga i andra delar av byggnaden. I anslutning härtill stadgas i 2 mom., att apparatrum skall hava utgång allenast till det fria vare sig direkt eller genom särskild utrymningsväg. Hur apparatrummet, dess utrymningsväg och därifrån ledande kanaler skola närmare anordnas för att fylla dessa krav, därom meddelas bestämmelser i 19—21 §§. De i 19 § meddelade föreskrifter äga giltighet för apparatrum i alla biografer oavsett storleken, varemot i 20 § meddelas särskilda bestämmelser för biografer av olika storlekar. De i 21 § intagna bestämmelserna avse endast biograf inom undervisningsanstalt. Stadgandet i 18 § 3 mom. om den från apparatrummet ledande dörren gäller däremot biografer i allmänhet, oavsett storleken.

19 §.

De i 19 § meddelade bestämmelser avse, såsom tidigare omnämnts, alla biografer oavsett storleken.

1 mom.

I 1 mom. givas regler om apparatrummets storlek. I 5 § i lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd stadgas, att i sluten arbetslokal skall finnas tillräckligt luftutrymme, i regel ej understigande 10 kubikmeter för varje där sysselsatt arbetare, förutom erforderlig, lämpligt anordnad luftväxling. Bestämmelserna i 1 mom. angående luftutrymme äro avfattade i anslutning till nämnda lagrum. Minimimåtten å golvytan och apparatrummets höjd hava givetvis föranletts av att apparatrummet bör givas en med hänsyn till apparaternas uppställning och apparatskötarens rörelsefrihet inom rummet så lämplig form som möjligt. Bestämmelserna överensstämma med stadgandena i 10 § 1 mom. andra stycket av 1930 års förslag. Mot detta förslag har socialstyrelsen erinrat, att, då två apparater användes, särskilt vid ljudfilmsinstallation en golvyta av minst 6 kvadratmeter borde föreskrivas, varjämte enligt styrelsens mening föreskrift borde givas om att den fria passagen för apparatskötaren borde vara minst 0.8 meter. I ett par andra yttranden har framhållits, att minimihöjden, 2 meter, förefölle att vara väl knappt tilltagen med hänsyn till den värme, som en del apparater utvecklade, varjämte sprängämnesinspektören med instämmande av kommerskollegium har föreslagit en föreskrift om ett högsta antal personer, 3 stycken, som samtidigt borde få sysselsättas i apparatrummet.

Jag har emellertid i likhet med de sakkunniga icke funnit anledning föreligga att i nu berörda avseende föreslå andra eller mera detaljerade föreskrifter än de i 1930 års förslag upptagna.

2 mom.

I 2 mom. meddelas föreskrift om, hur apparatrummets luftväxling skall vara anordnad. I 1930 års förslag (10 § 1 mom. tredje stycket) stadgades, att apparatrum skulle förses med tillräckliga ventilationsanordningar, och meddelades vidare vissa föreskrifter beträffande de härför avsedda kanaler ävensom vissa mått och andra regler angående utsugningskanalen. Socialstyrelsen har föreslagit, att föreskriften borde så avfattas, att därav framginge, att ventilationsanordningarna skulle vara lämpligt anordnade och att lämplig anordning för tillförsel av frisk luft skulle finnas. Styrelsen har vidare förordat att, då naturligt drag ej vore tillfyllest, mekanisk utsugning skulle anordnas, under det att i ett annat yttrande har hemställts om förbud mot elektriskt drivna fläktar, då de vid brand kunde stanna och stoppa ventilationen. Svenska brandskyddsföreningen har föreslagit, att apparatrum skulle förses med tillräckliga ventilationsanordningar dels vid golvet för luftväxling dels så nära taket som möjligt för luftutsugning. Vidare hava gjorts vissa erinringar beträffande de föreslagna föreskrifterna om utsugningskanalen. I några yttranden har gjorts gällande, att den föreslagna arean av utsugningskanalen, 0,3 procent av golvytan, dock minst 300 kvadratcentimeter, vore för liten. I andra yttranden har framhållits, att det borde föreskrivas, att utsugningskanalen skulle hava en area av erforderlig storlek i och för effektiv luftväxling, dock minst 300 kvadratcentimeter.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit har ifrågavarande stadgande om arbetats och därvid givits det innehåll, att apparatrum skall för effektiv luftväxling förses med såväl friskluftsintag som utsugningskanal. I fråga om utsugningskanalen har stadgats, att den skall hava en area av minst 300 kvadratcentimeter samt leda till det fria på sådant sätt, att fara för elds spridning ej uppstår. Härjämte har upptagits stadgandet i 1930 års förslag om att ventil ej må anbringas i utsugningskanalen med mindre ventilen är av viss angiven beskaffenhet. Att härutöver meddela några detaljföreskrifter i detta ämne har jag icke ansett erforderligt. Huru kanalerna skola vara beskaffade och på vad sätt de skola framdragas, framgår av bestämmelserna i 18 § 1 mom. och 20 §.

3 mom.

I anslutning till stadgandet i 3 mom., att vägg i apparatrum, som vetter mot biografisal eller någon av dess utrymningsvägar, ej må genombrytas i annan mån än som erfordras för anordnande av projektiönsöppning, kikhål och strålkastaröppning, har intagits det förtydligande stadgandet, att annan vägg ej må genombrytas i annan mån än som erfordras för anordnande av utgång.

För projektiönsöppning, kikhål och strålkastaröppning innehöll 1930 års förslag vissa maximimått, men i anledning av erinringar från Sveriges biografägareförbunds och Svenska film- och biografmannasällskapets sida hava dessa uteslutits ur det nu framlagda förslaget och i stället har föreskrift meddelats om att dessa öppningar ej må göras större än som oundgängligen erfordras. Vidare har under överbearbetningen uteslutits den i 1930 års förslag förekommande bestämmelsen om vidtagande av anordning, varigenom plåtluckor, som skola finnas anbragta ovanför nämnda öppningar, skulle mekaniskt eller för hand kunna slutas jämväl från plats vid eller utanför apparatrummets dörr.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkten a) kan för befintliga biograf medgivas jämkning beträffande föreskriften i 19 § 1 mom. under samma betingelser som beträffande föreskrifterna i 7 §.

20 §.

Denna paragraf innehåller bestämmelser om beskaffenheten av apparatrum, dess utrymningsväg och från dem ledande kanaler ävensom föreskrifter om hur utrymningsvägarna i övrigt skola anordnas inom byggnaden.

I 1930 års förslag voro dessa bestämmelser uppdelade i särskilda paragrafer: 10 § med bestämmelser om apparatrummets beskaffenhet och ventilationsanordningar jämte härför avsedda kanaler samt 30 och 31 §§ med bestämmelser om apparatrummets utrymningsväg. Med hänsyn till det nära sambandet mellan dessa bestämmelser hava de ansetts lämpligen böra sammanföras till en paragraf.

Enligt 1930 års förslag indelades beträffande nu förevarande spörsmål biograferna i tre grupper: 1) biograf, avsedd för mer än 300 personer; 2) biograf, avsedd att endast tillfälligtvis användas för biografförevisning och för ett antal personer ej överstigande 300 personer; 3) biograf, avsedd att endast tillfälligtvis användas för biografförevisning och för ett antal personer ej överstigande 150.

Denna gruppering har i det nu framlagda förslaget bibehållits, dock med den avvikelsen, att den i 1930 års förslag upptagna förutsättningen för att de under grupperna 2) och 3) meddelade lindrigare bestämmelser skulle bli lämpliga, nämligen att biograf endast tillfälligtvis användes för biografföreställningar, ansetts i anledning av gjorda erinringar, bl. a. från Sveriges biografägareförbund, böra utgå. Med nämnda uttryck avsågs väl, att för sådana lokaler, som endast en eller annan gång i veckan användes för biograf-förevisning men som eljest huvudsakligen användes för annat ändamål, såsom folkets hus och ordenslokaler, medgiva vissa lindrigare bestämmelser. Då emellertid, enligt vad av yttrandena framkommit, nämnda uttryck skulle kunna föranleda till en tolkning, varigenom en skärpning av stadgandet, som icke varit avsedd, kunde befaras, har jag i likhet med de sakkunniga ansett stadgandet böra utgå och i stället i det nu framlagda förslaget såsom gräns för de olika grupperna endast uppställa det antal personer, för vilken biografen är avsedd. Härigenom undvikes varje tvekan om innebörden av bestämmelserna, och för de lokaler, som här avses, torde genom denna ändring stadgandet erhålla en något lindrigare innebörd.

1 mom.

Beträffande gruppen 1) upptager det framlagda förslaget i nu ifrågavarande avseende samma bestämmelser som 1930 års förslag eller att apparatrummet, dess utrymningsvägar och därifrån ledande kanaler skola vara brandsäkra, dock att utrymningsvägen från apparatrummet i visst fall må göras allenast brandhärdig. Apparatrummet och dess utrymningsväg få icke stå i förbindelse med annat utrymme inom byggnaden. De få alltså icke stå i förbindelse varken med biografsalen eller dess utrymningsvägar eller med andra

utrymmen inom byggnaden. Beträffande apparatrummet framgår detta redan av stadgandena i 18 § 2 mom. och 19 § 3 mom. Mot detta stadgande om förbud mot att apparatrummet och dess utrymningsväg finge stå i förbindelse med annat utrymme inom byggnaden har Sveriges biografägareförbund särskilt erinrat, att förbudet vore mycket hårt i synnerhet för befintliga biografer, varför i övergångsbestämmelserna borde stadgas, att förbudet icke gällde dem. Biografägareförbundet har erinrat, att år 1930 funnes i vårt land 387 biografer för över 300 personer. Upprätthölles kravet, måste rörelsen i många fall nedläggas. Den föreslagna siffran 300 borde höjas till 400.

Med anledning av dessa erinringar har för redan befintliga biografer i dessa avseenden i övergångsbestämmelserna intagits särskilda föreskrifter i 7 mom. punkterna e), f) och i). Av dessa framgår, att beträffande biograf för högst 450 personer undantagsvis må medgivas, att apparatrummets tak, väggar och golv må vara allenast brandhårdiga och att apparatrummets underbyggnad ej behöver vara brandsäker, därest den ändock är av betryggande hållfasthet och brandhårdigt skyddad. De från apparatrummet ledande kanaler må, under förutsättning att de icke ligga närmare trävirke än 25 centimeter, utföras såsom plåtrör, omslutna av en trumma, som skyddar röret från yttre åverkan. Där synnerliga svårigheter för framdragande av särskild utrymningsväg från apparatrummet skulle möta, kan medgivas den lindring, att utrymningsväg från apparatrummet må kunna utmyнна i utrymningsväg från biografsalen eller annat utrymme inom byggnaden. Härvid skall dock iakttagas, att utanför apparatrummet anordnas ett åtminstone brandhårdigt beklätt utrymme, försett med brandhårdiga, självstängande och, från apparatrummet räknat, utåtgående dörrar, vilket utrymme skall förses med rökavlopp med en area om minst 300 kvadratcentimeter och leda till det fria på sådant sätt att fara för elds spridning ej uppstår. Vidare skall iakttagas, att utgång från nyssnämnda utrymme leder till ett annat utrymme, som genom åtminstone brandhårdig vägg och brandhårdig dörr är avskilt från utrymningsväg från biografsalen; skoland sistnämnda dörr vara självstängande och från apparatrummet räknat inåtgående.

För gruppen 2), omfattande biografer, som ej äro avsedda för mer än 300 personer, upptagas i 2 mom. bestämmelser, som i allt väsentligt överensstämma med motsvarande bestämmelser i 1930 års förslag (10 § 2 mom.) i fråga om brandhårdigheten hos apparatrummets tak, väggar och utrymningsväg samt de för ventilation avsedda kanaler; dock har i det nu framlagda förslaget uteslutits den för tillämpning av här ifrågavarande bestämmelse i 1930 års förslag meddelade föreskrift, att biografen ej finge vara belägen högre än en trappa upp. Denna bestämmelse har icke ansetts erforderlig med hänsyn till stadgandena i 7 och 8 §§.

Jämväl föreskrifterna i 1930 års förslag (30 § 2 mom.) om att apparatrummets utrymningsväg ej må stå i förbindelse med biografsalen eller dess utrymningsväg och ej heller, med mindre utanför apparatrummet anordnades ett särskilt utrymme, avsett att hindra röks och elds framträngande, med

2 mom.

annat utrymme inom byggnaden hava utan saklig ändring upptagits i det nu framlagda förslaget.

Även beträffande denna grupp hava i övergångsbestämmelserna 7 mom. punkterna g) och i) upptagits vissa stadganden för befintliga biografer, inbefattande lindringar därutinnan, att utrymningsväg från apparatrummet må kunna utmynna i utrymningsväg från biografsalen eller annat utrymme inom byggnaden under samma betingelser, som härför föreskrivits i motsvarande fall för gruppen 1), samt att de från apparatrummet ledande kanaler, så framt de ej ligga närmare trävirke än 25 centimeter, må kunna utföras såsom plåtrör, omslutna av en trumma, som skyddar plåtröret mot yttre åverkan.

3 mom.

För gruppen 3), omfattande biografer, som ej äro avsedda för mer än 150 personer, hava vissa väsentliga förändringar företagits i motsvarande stadgande i 1930 års förslag (10 § 3 mom. och 30 § 3 mom.). Sålunda hava uteslutits de för tillämpning av ifrågavarande lindrigare bestämmelser i 1930 års förslag intagna fordringarna, att biografen skulle vara belägen i bottenvåning av byggnad, som ej inrymde boningsrum, att byggnaden ej finge vara belägen på mindre avstånd än 9 meter från annan byggnad samt att biografen ej skulle anordnas med för allmänheten vid biografföreställningen tillgänglig läktare.

I 1930 års förslag föreskrevs, att tak, väggar och golv i apparatrummet skulle skyddas genom anbringande endast av lämpligt beklädnadsmaterial. Mot denna bestämmelse har i inkomna yttranden gjorts den erinran, att föreskriften vore alldeles för obestämd. Sedan numera den brandtekniska klassindelningen fullständigats, har i stället för berörda uttryck kunnat användas beteckningen flamskyddande beklädnad, varjämte den föreskrift meddelats, att de från apparatrummet ledande kanaler ej må utföras i oskyddat trä. Beträffande dessa hava de sakkunniga alltså föreslagit lindrigare bestämmelser än för apparatrummets innertak och väggar. I 1930 års förslag stadgades, att ventilationstrumma ej finge ledas genom biografsalen eller dess utrymningsväg. I det nu framlagda förslaget har i anledning av erinringar i de inkomna yttrandena från detta stadgande undantagits det fall, att kanalerna äro brandsäkra.

I likhet med 1930 års förslag upptager även det nu framlagda föreskrift om att apparatrummets utrymningsväg ej må stå i förbindelse med biografsalen eller dess utrymningsväg. Däremot har varken i 1930 års eller detta förslag upptagits någon bestämmelse om att utrymningsvägen ej må stå i förbindelse med annat utrymme inom byggnaden.

Enligt övergångsbestämmelserna 7 mom. punkterna h) och i) hava för befintliga biografer medgivits vissa lindringar även för gruppen 3). Sålunda må apparatrummets utrymningsväg kunna utmynna i utrymningsväg från biografsalen, under iakttagande av samma bestämmelser som för grupperna a) och b) stadgats, dock behöva de mellanliggande utrymmena endast vara försedda med flamskyddande beklädnad.

21 §.

I denna paragraf meddelas vissa lindringar för biograf, som inrättas inom undervisningsanstalt, i det att apparatrummets utrymningsväg på vissa villkor kan få anordnas i förbindelse med utrymningsväg från biografsalen. Ett dylikt stadgande fanns även i 1930 års förslag (30 § 4 mom.), mot vilket i de inkomna yttrandena allenast en oväsentlig formell anmärkning har gjorts. Emellertid har detta förslag under överarbetningen ändock ansetts böra ändras i vissa avseenden. Från 1930 års förslag skiljer sig sålunda det nu framlagda förslaget därutinnan, att det utrymme, som skall anordnas närmast utanför apparatrummet, icke såsom enligt 1930 års förslag behöver vara brandsäkert utan allenast brandhärdigt beklätt. Beträffande rökavloppet från nämnda utrymme har föreskrivits, att det skall leda till det fria på sådant sätt att fara för elds spridning ej uppstår, varemot föreskriften i 1930 års förslag om automatiskt verkande rökavlopp ovanför projektionsapparaten ansetts kunna utgå. För att förhindra att rök och eld sprider sig ut i undervisningsanstalten och därigenom försvårar utrymningen har för ifrågavarande apparatrum inlagts föreskrift om att dörr, som leder till utrymningsväg från det rum, som ligger utanför omnämnda utrymme, skall vara åtminstone brandhärdig och från apparatrummet räknat inåtgående.

C) Elektriska anläggningar.

22 §.

Stadgandet i 1 mom. överensstämmer med 1930 års förslag (37 § första stycket). Allenast en formell jämkning har vidtagits. 1 mom.

Stadgandet i 2 mom., som avser endast apparatrummet, har tillkommit på förslag av kommerskollegii elektriska sektion med tillstyrkande av kommerskollegium. Även inspektören för elektriska anläggningar i Stockholm har uttalat önskvärdheten om bestämmelser för apparatrummet i nu angivet avseende. 2 mom.

Beträffande 3 mom. må erinras, att elektriska inspektören i Stockholm i sitt yttrande framhållit, att av de i detta mom. avsedda allmänna föreskrifter, som i motiven till 1930 års förslag å sid. 44 uppräknades, endast kommerskollegii kungörelse den 6 mars 1919 kunde anses tillämplig å apparatrum, men att däremot jämväl övriga föreskrifter vore tillämpliga å lokaler, där film lagrades, bearbetades eller handhades i större mängder. 3 mom.

Socialstyrelsen har framhållit såsom önskvärt, att särskild erinran borde införas därom att elektriskt installationsarbete endast finge utföras av installatör, som godkänts av kommerskollegium. Då emellertid dylik kompetens erfordras icke blott vid installationsarbeten i biografer utan jämväl annorstädes, anser jag en sådan erinran icke böra inflyta i denna förordning.

D) Belysningsanordningar.

23 §.

1 mom. Då det är av stor vikt, att biografier och deras utrymningsvägar äro försedda med sådana belysningsanordningar, att hela belysningen icke på en gång kan slockna, upptages i 1 mom. liksom i 1930 års förslag (39 §) bestämmelse att i såväl biografisalens som dess utrymningsvägar skall finnas anordnad dels allmän belysning dels ock reservbelysning.

2 mom. I ett yttrande har hemställts, att även plats utanför utrymningsväg skulle vara försedd med belysningsanordning. Jag har emellertid icke ansett skäl föreligga att härutinnan utvidga 1930 års förslag, som stadgar att, om utgång tages mot gårdsrum, jämväl detta skall förseas med belysningsanordning. På sätt skett å andra ställen i förslaget har ordet gårdsrum utbytt mot gård, vilket dock ej innebär någon ändring i sak.

3 mom. I 1930 års förslag (42 §) stadgades att, om den allmänna belysningen vore elektrisk, skulle tändning av erforderlig belysning för biografisalens utrymmande kunna äga rum dels från apparatskötarens plats vid varje i apparatrummet befintlig projektionsapparat, dels från lätt åtkomlig plats i utrymningsvägen utanför apparatrummet, dels ock från plats i förrum till biografisalens. Under överarbetningen har det emellertid ansetts tillfyllest med ett stadgande, att tändning av belysning, varom här är fråga, skall kunna äga rum dels från apparatskötarens plats i apparatrummet dels ock från plats i förrum till biografisalens.

4 mom. Stadgandet i 4 mom. att för belysning av apparatrum och dess utrymningsväg skola användas elektriska glödlampor överensstämmer med 1930 års förslag (43 §). I några yttranden har framhållits, att det borde klargöras, hur belysningen skulle vara ordnad, där elektrisk belysning icke finnes. Kommerskollegii elektriska sektion har, med instämmande av kommerskollegium, ifrågasatt, om ej på betryggande sätt anordnade stearinljus eller rovoljelampor kunde få användas.

I likhet med de sakkunniga anser jag dock ej tillrådligt att i detta avseende göra några lindringar i 1930 års förslag. Då numera elektriska ficklampor och lyktor med god och förhållandevis långvarig lysförmåga förekomma i handeln synes, även om ackumulatordrift ej införes för belysningen, belysningen kunna ordnas för ringa kostnad jämväl på sådana enstaka platser, där elektriskt distributionsnät ännu ej finnes. I detta sammanhang må erinras, att en länsstyrelse under åberopande av sakkunnig ingenjör föreslagit, att i stället för föreskrifterna om biografisalens belysning allenast en föreskrift borde införas, att i apparatrum skulle finnas minst två funktionsdugliga ficklampor samt att varje vaktmästare skulle hava två dylika till hands.

24 §.

I denna paragraf hava sammanförts alla bestämmelser om på vilka platser reservbelysning skall anordnas och hur den skall vara anordnad för att den, så framt den allmänna belysningen skulle slockna, ej må bringas ur funktion. Dessa regler, som i förordningen räknas till byggnadstekniska bestämmelser, komplet-

terav bestämmelserna i 32 § med vissa ordningsföreskrifter, såsom beträffande olika slag av ljuskällor, som må användas, tid då belysning skall vara tänd m. m.

Stadgandet i 1 mom. första stycket överensstämmer med 1930 års förslag (41 § första stycket), varemot i 1 mom. andra stycket gjorts den lindring i motsvarande stadgande i 1930 års förslag (41 § andra stycket) att, utöver reservbelysning, som i 1 mom. avses, ytterligare reservbelysning icke ovillkorligen skall behöva finnas i biografens sal och dess utrymningsvägar utan endast i den händelse den i 1 mom. avsedda reservbelysning ej är tillräcklig för vägledning vid biografens utrymmande. Sveriges biografägareförbund hade mot 1930 års förslag anmärkt, att belysning i biograf under själva föreställningen i mindre biografier kunde verka mindre fördelaktigt på projektionen. Erinras må, att här liksom annorstädes i förordningen inbegripes i uttrycket biografens jämväl läktare.

I 2 mom. meddelas dels föreskrift om att reservbelysning skall så anordnas, att den vid inträffande brand i apparatrummet ej kan bringas ur funktion, dels ock därom, att reservbelysningen skall vara fullt oberoende av den allmänna belysningen. I fråga om elektrisk belysning kan emellertid regeln om att reservbelysningen skall vara fullt oberoende av den andra belysningen icke utan betydande svårigheter upprätthållas i hela sin utsträckning, utan en viss modifikation måste göras. En sådan fanns ock intagen i 1930 års förslag (40 § första stycket). Sveriges biografägareförbund har häremot anmärkt, att förslaget härutinnan medförde svårigheter på mindre platser, där endast luftledning förekomme. Särskilt stadgande borde enligt förbundets mening ej meddelas med hänsyn till om ledningsnätet vore lagt under jordytan eller om betryggande maskinreserv funnes. Till lösande av detta spörsmål framlades i de inkomna yttrandena förslag dels av kommerskollegii elektriska sektion dels av kommerskollegium, som icke ansåg sig kunna biträda sektionens förslag. I ett par andra yttranden uttalades, att reservbelysnings anordnande med ackumulatorbatteri borde tillåtas under förutsättning, att batteriet gäve ström under $\frac{1}{2}$ à 1 timme. I ett annat yttrande åter uttalades, såsom förut antytts, att på grund av svårigheter med genomförande av reservbelysning och då ackumulatorbelysning vore dyr och svårskött, i stället elektriska ficklampor borde föreskrivas.

Spörsmålet i vad mån eftergifter i fråga om elektrisk belysning må göras från regeln, att reservbelysning skall vara fullt oberoende av den allmänna belysningen, har i nu förevarande förslag lösts genom en allmän regel, att där särskilda omständigheter — såsom biografens storlek och beskaffenhet — ej annat föranleda, anläggningen för den allmänna belysningen och reservbelysningsanläggningen må kunna genom skilda huvudledningar inom byggnaden anslutas till samma servisledning. Det kräves alltså ej, att ledningsnätet skall vara förlagt under jordytan eller anslutet till kraftstation med betryggande maskinreserv. Givet är att, om ackumulatorbelysning uppfyller de i den föreslagna förordningen uppställda fordringarna för belysningen, sådan är tillåten.

Stadgandet i andra stycket om anordnande i grupper av elektriska lampor,

hörande till reservbelysningen, överensstämmer med 1930 års förslag (40 § andra stycket). I detta sammanhang må nämnas, att kommerskollegii elektriska sektion med instämmande av kommerskollegium framhållit, att det syntes lämpligt att meddela förbud mot anordnande av gruppsäkringar i utrymningsväg. Skälet härtill skulle väl vara, att någon förbipasserande skulle kunna vidröra gruppsäkringarna och därigenom komma ljuset att slockna. Något stadgande av dylik innebörd anser jag dock icke erforderligt.

E) Projektionsapparaten.

25 §.

Bestämmelserna i denna paragraf avvika från motsvarande bestämmelser i 1930 års förslag (§ 44) endast därutinnan, att i 1 mom. gjorts det tillägg, att brandkassetterna under pågående förevisning av filmen skola vara slutna, vilket stadgande i 1930 års förslag (58 § första stycket) fanns intaget i något avvikande avfattning, samt att i 2 mom. gjorts det förtydligande, att provningsanstaltens godkännande skall avse den ifrågavarande typen och icke varje apparat för sig. Att, såsom skolöverstyrelsen i sitt yttrande ifrågasatt, i stället för stadgandet i 2 mom. i författningen införa detaljerade föreskrifter angående en av skolöverstyrelsen omnämnd ny apparatkonstruktion, som försålts till en del skolor, finner jag icke lämpligt.

26 §.

I denna paragraf hava sammanförts bestämmelserna i 45 § och 46 § 1 mom. första stycket av 1930 års förslag. I föreskrifterna har icke någon annan ändring vidtagits än att dels ett stadgande införts, varigenom provningsanstaltens provning av skolapparat angivits avse apparatens brandsäkerhet, dels ock i anslutning till ändrad lydelse av 28 § stadgandet om vilka, som äga tillträde till det avspärrade området, i visst avseende ändrats.

27 §.

Enligt 1930 års förslag (47 §) skulle tillstånd att sköta projektionsapparat, där sådant erfordrades, meddelas av länsstyrelsen i det län, där sökanden var mantalsskriven. Beträffande detta stadgande hava i de inkomna yttrandena framställts åtskilliga erinringar. Sveriges biografägarerförbund har hemställt, att bestämmelsen måtte utgå, enär biografägaren själv vore intresserad av att anställa kompetent person. Samma ståndpunkt har en länsstyrelse intagit genom instämmande i en yrkesinspektörs yttrande, vari erinrades, att vid hastigt påkommande sjukdom hos apparatskötaren eller annat hinder bestämmelsen kunde bereda onödig svårighet. Svenska film- och biografmannasällskapet har däremot ansett bestämmelsen vara av största vikt. I några yttranden har ifrågasatts, att tillståndet borde lämnas av de lokala polismyndigheterna.

I likhet med de sakkunniga anser jag, att en kontroll i fråga om apparatskötarens kompetens för sitt värv bör införas, och något lämpligare sätt lärers därvid icke finnas än att för behörighet att utöva sådan befattning tillstånd skall erfordras och att, innan sådant lämnas, vederbörandes kompetens skall ådagaläggas. På sätt i flera av yttrandena föreslagits anser även jag, att det

bör kunna anförtros åt de lokala polismyndigheterna att taga befattning med ifrågavarande ärenden. Härigenom vinnes, att ett antal ärenden icke behöver dragas under länsstyrelsens arbetsområde. Beträffande det intyg, som sökanden för att styrka sin kompetens har att bifoga sin ansökning, har föreskriften i 1930 års förslag (47 § tredje stycket punkten 2) ändrats därutinnan, att intyget skall utmärka, dels att sökanden är fullt förtrogen med apparatens skötsel ur säkerhetssynpunkt dels ock att han äger nödig kännedom om de för biografföreställning gällande ordningsföreskrifter. I båda dessa avseenden innebär ändringen en lindring i förhållande till 1930 års förslag, enligt vilket sökanden skulle visa sig förtrogen med apparatens konstruktion och skötsel samt äga nödig kännedom om gällande föreskrifter i ämnet. Ifråga om återkallande av tillstånd har i anledning av gjorda erinringar i ett par yttranden införts bestämmelse om att sådan åtgärd må vidtagas endast av den myndighet, som meddelat tillståndet.

F) Ordningsföreskrifter.

28 §.

I 1 mom. har det förtydligande gjorts, att även innehavaren av biografen själv kan vara föreståndare. I anledning av erinringar av Sveriges biografägareförbund hava föreskrifterna i 1930 års förslag om föreståndarens kvalifikationer gjorts mindre detaljerade, och har det icke ansetts behövt att i förordningen meddela föreskrift om skyldighet för föreståndaren att vara närvarande vid biografföreställning, då detta givetvis ändock måste ligga i föreståndarens intresse.

I anledning av erinran av en länsstyrelse har införts bestämmelsen i 2 mom. andra stycket, enligt vilken polismyndighet äger att, i händelse föreståndaren eller vikarien skulle finnas icke lämplig, påkalla utseende av annan person.

Någon särskild föreskrift, som i ett av yttrandena ifrågasatts, att anmälan om vem som är föreståndare bör göras före eller i samband med beviljande av tillstånd till givande av biografföreställning, har jag icke ansett erforderligt att meddela i förordningen. Till god ordning hör, att ändock så sker.

29 §.

I bestämmelserna i 1930 års förslag (52 §), som motsvara de i förevarande paragraf meddelade, hava i anledning av gjorda erinringar ändringar vidtagits dels därutinnan att ordet reservutgång icke skall användas för att markera reservutgång utan endast ordet utgång användas för markering av alla utgångar, dels ock för att möjliggöra att i utrymningsväg beteckningen utgång icke ovillkorligen skall behöva anbringas på väggen utan jämväl kunna anordnas exempelvis genom nedhängande transparanger.

30 §.

Bestämmelsen i 2 mom. om kantregel har givits en något ändrad avfattning från 1930 års förslag (53 § sista stycket) med hänsyn till att kantregel enligt det nu framlagda förslaget i vissa fall är helt förbjuden.

31 §.

Enligt den avfattning, som 2 mom. erhållit, behöva sådana särskilda föreskrifter, som där avses, icke alltid meddelas. Föreskrift har införts därom att å plats, där brandstadgan gäller, brandchefen skall avgiva yttrande i ärende, som i detta mom. avses.

32 §.

1 mom. Kommerskollegium har i likhet med sprängämnesinspektören hemställt, att även eldfarlig olja av andra klass borde förbjudas i biografer, men jag finner ej anledning att föreslå en dylik inskränkning.

2 mom. I 2 mom. har i anledning av framställd erinran gjorts det tillägg till 1930 års förslag (57 § tredje stycket), att reservbelysning ovanför eller invid utgång må kunna ordnas även genom upplyst genomskinlig glasskylt, varå anbringas ordet Utgång.

3 mom. I 3 mom. hava sammanförts bestämmelserna i 57 § sjätte och sjunde styckena av 1930 års förslag. Prövningsrätten har förlagts till polismyndigheten i orten efter hörande av brandchefen, där sådan finnes å platsen.

4 mom. Bestämmelserna i 4 mom., i vad de röra apparatrum, hava tillagts efter förslag av kommerskollegii elektriska inspektion med instämmande av kommerskollegium. Inspektionens förslag har även tillstyrkts av inspektören för elektriska anläggningar i Stockholm.

33 §.

1 mom. Ifråga om den största myckenhet film, som borde medgivas i apparatrum, har Sveriges biografägareförbund i sitt yttrande anført, att det vore erforderligt att därstädes förvara film till två program, vilken myckenhet motsvarade 6,000 meter; och förbundet har hemställt, att film borde räknas i meter, enär kolorerad film vore tyngre än annan. Svenska film- och biografmannasällskapet har likaledes ansett, att film borde räknas i meter och ej i kilogram. Kvantiteten kunde då lättare kontrolleras med hjälp av censurkortet. 1 kilogram kunde sättas lika med 150 meter.

Då i förevarande avseende samma beräkningsgrunder böra tillämpas i filmförordningen och biografförordningen, men det icke lärer vara lämpligt att i filmförordningen räkna film i meter, anser jag mig icke kunna biträda det förslag, som i denna del framställts. Däremot torde den i 1930 års förslag medgivna största myckenheten av 30 kilogram med hänsyn till vad av biografägareförbundet anförts böra höjas till 45 kilogram.

Enligt 3 § 1 mom. i förslaget till filmförordning erfordras för innehav av film, där myckenheten överstiger 5 men ej 45 kilogram, att anmälan därom i föreskriven ordning göres hos vederbörande myndighet. I 1 § 5 mom. i samma förslag stadgas emellertid, att angående innehav, förvaring och handhavande av biograffilm i samband med förevisning av biografbilder gäller med visst undantag vad därom är särskilt stadgat. Härav följer, att innehav av film i den ordning, som i förevarande paragraf avses, icke behöver göras enligt bestämmelserna i filmförordningen.

34 §.

De i denna paragraf meddelade särskilda ordningsföreskrifter, som skola iakttagas vid föreställning med skolapparat, skilja sig i två avseenden från 1930 års förslag (59 §), nämligen dels därutinnan att föreskriften om förvaring av den film, som icke är insatt i apparaten och som alltså icke må förvaras i biografsalen, ansetts kunna delvis utgå, dels ock därigenom att bland brandredskap, som må förekomma, ansetts kunna upptagas jämväl kemiska eldsläckningsapparater av viss typ, detta i överensstämmelse med vad som föreslagits i övriga paragrafer i förordningen, som beröra denna fråga.

35 §.

Bestämmelserna i denna paragraf, som gälla endast apparatrum och dess utrymningsväg, äro av lika lydelse som motsvarande bestämmelser i förslaget till filmförordning.

3 KAP.

Om icke offentlig filmföreläsning.

Bestämmelserna i detta kap. hava erhållit en avsevärt vidsträcktare tillämpning än enligt 1930 års förslag genom stadgandet i 1 § 3 mom. i det nu framlagda förslaget, enligt vilket å offentlig föreläsning, som anordnas i tält eller i samband med statsunderstödd föreläsnings- eller upplysningsverksamhet och därvid endast för nämnda verksamhet avsedd film förekommer, bestämmelserna i detta kap. skola äga tillämpning och icke bestämmelserna i 2 kap. Skälen härtill ha angivits i motiveringen till nämnda författningsrum.

Bestämmelserna i 3 kap. komma genom nämnda utvidgning att i än högre grad än enligt 1930 års förslag få tillämpning å filmföreläsning i skollokaler. Att en dylik eftergift ansetts kunna göras har delvis sin orsak däri, att man ändock enligt bestämmelserna i 3 kap. har en garanti för att lokalerna, innan de få användas, bliva granskade av sakkunnig och ansvarig myndighet. Att härutinnan lägga prövningsrätten hos skolmyndigheterna anser jag icke tillrädligt, då man icke kan förvänta eller begära, att skolmännen besitta erforderlig kompetens att avgöra dessa frågor. Emellertid har för undervisningsanstalterna medgivits den lättnad, att polismyndighets godkännande av lokal inom sådan anstalt må lämnas tills vidare, under det att beträffande annan lokal dylikt godkännande icke får lämnas för längre tid än ett år.

Vid överarbetningen av bestämmelserna i 3 kap. hava de i 1930 års förslag, § 68, upptagna föreskrifterna om belysning ansetts böra helt utgå.

36 §.

1 mom. har givits sådan avfattning, att därav framgår att lokal, vilken blivit godkänd såsom biograf, alltså för offentlig föreläsning, icke behöver av polismyndigheten godkännas för att användas eller upplåtas till icke offentlig föreläsning. I övrigt avvika bestämmelserna i denna paragraf från 1930 års förslag (66 och 73 §§) därutinnan, att i 2 mom. punkten b) i anledning av erinran från skolöverstyrelsen en bestämmelse intagits, att vid meddelande av föreskrift angående sittplatser anordnande skäligen skall tagas till be-

fintlig inredning samt att godkännande av lokal inom undervisningsanstalt enligt 3 mom. må meddelas tills vidare, varjämte i 4 mom. stadgats, att föreskrifterna i detta kap. ej gälla förevisning i enskilt hem.

37 §.

Enligt 1930 års förslag (67 §) skulle lokal, som användes för icke offentlig förevisning, hava minst två utgångar. I anledning av erinringar, som häremot gjorts i de av skolöverstyrelsen samt Svenska film- och biografmannasällskapet avgivna yttrandena, har den lindring ansetts kunna medgivas, att klassrum i skola, även om det är försett med endast en utgång, må under viss betingelse kunna användas för förevisning, varom här är fråga.

38 §.

I denna paragraf hava endast vidtagits de ändringar i motsvarande bestämmelser i 1930 års förslag (69—71 §§), som äro en följd av ändringar, som vidtagits i vissa andra paragrafer.

4 KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

40—41 §§.

Bötesbestämmelserna hava anpassats efter det från den 1 januari 1932 gällande dagsbotssystemet. Brott mot förordningens bestämmelser torde i vissa fall vara att anse såsom rena ordningsföreseelser samt därför böra falla utom dagsbetsområdet och beläggas med böter omedelbart i penningar, högst 300 kronor.

I 40 § 1 mom. har i anledning av gjorda erinringar vidtagits den ändring i 1930 års förslag (74 §), att icke varje ändring av godkänd lokal straffbelägges; endast därest förändring, som kan inverka på lokalens användning för filmförevisning, företages samt lokalen därefter användes eller upplåtes för sådan förevisning, bör straffpåföljd inträda.

Övergångsbestämmelser.

Föreskrifterna i 2 och 8 mom. av övergångsbestämmelserna innebära i fråga om de tider, inom vilka vissa av förordningens bestämmelser skola träda i tillämpning eller vissa arbeten skola vara utförda efter förordningens ikraftträdande, förlängning i ett par fall av de i 1930 års förslag meddelade tider. I övrigt överensstämja bestämmelserna i dessa båda moment ävensom föreskrifterna i 3—6 mom. samt 9 och 10 mom. i allt väsentligt med 1930 års förslag.

De huvudsakligaste avvikelserna, som övergångsbestämmelserna i det nu framlagda förslaget innebära i jämförelse med 1930 års förslag, hava antytts redan i den allmänna motiveringen och bestå däri, att i övergångsbestämmelserna intagits åtskilliga föreskrifter av mera detaljerad innebörd, på grund varav vederbörande myndigheter må kunna medgiva jämkning i vissa av förordningens föreskrifter vid den granskning av de vid förordningens ikraftträdande redan befintliga biografer, som enligt 4—6 mom. skall företagas, därest

biografägaren önskar fortsätta sin verksamhet. Det har nämligen icke varit möjligt att avpassa förordningens bestämmelser på sådant sätt att de, på samma gång de skola reglera all nytillkommande verksamhet på ifrågavarande område, skäligen kunna i alla avseenden bli tillämpliga på varje redan befintlig biograf.

De föreskrifter i nu berörda avseende, som de sakkunniga föreslagit, återfinnas i 7 mom. punkterna a)—i). I punkten a) hava upptagits de fall, där ett bedömande av den granskande myndigheten bliver bestämmande för jämkningarnas art och omfattning. I punkterna b)—i) hava införts vissa speciella fall, där närmare direktiv synts erforderliga.

Stadgandena i 7 och 8 §§ äro av den natur att, om en befintlig biograf ej 7 mom. a) uppfyller dem, någon ändring ej står att genomföra. För att icke varje sådan biograf ovillkorligen skall behöva stängas, måste jämkning kunna ske. Även anordnandet av utgångar och trappor, varom i 10—13 §§ och 15 § stadgas, är i befintliga biografier vanligen så beroende av byggnadens allmänna planläggning, att möjligheter till sådana jämkningar i bestämmelserna, som här föreslagits, torde vara väl motiverade; likaså torde de inskränkningar, som därvid föreslagits, vara välbetänkta. En läktare för mer än 150 personer bör givetvis aldrig få förekomma utan att åtminstone två utgångar finnas från densamma, och de stadgade minimimåtten å utgångar torde ej utan betydande risker kunna underskridas. Ett utbyte av en för smal dörr mot en bredare torde ej vara någon nämnvärt betungande ändringsåtgärd.

Ändringar av en biografis bänkinredning skulle i vissa fall kunna bli förbundna med så stora kostnader att, därest gångarna ej understiga 0.8 meter i bredd, eftergift från bestämmelserna härutinnan bör kunna medgivas. Ändringar i gångarnas lutningsförhållanden äro även understundom kostsamma arbeten, som kunna draga med sig ändring i salens dekorativa utsmyckning. Därest ensamt liggande trappsteg, så kallat snubbelsteg, ej förekommer, behöver en olämplig lutning ej i och för sig innebära sådan fara att icke jämkning må kunna medgivas.

Bestämmelsen i 19 § 1 mom. har tillkommit av hänsyn till apparatskötaren. Förekommer ett apparatrum, som godkänts av yrkesinspektionen men ej fyller här uppställda krav, synes anledning att kräva ändring ej behöva uppställas ur allmän säkerhetssynpunkt.

Då ett flertal befintliga biografier äro företag med svag ekonomi, hava de 7 mom. b). sakkunniga sökt hålla alla möjligheter till förbilligande av eventuellt erforderliga ändringsåtgärder öppna. I denna punkt lämnas medgivande till ett visserligen tekniskt sämre men billigare utförande av de i 6 § omnämnda kanaler.

Visserligen utgöra de i 14 § upptagna stadgandena ett viktigt led i de allmänna säkerhetsåtgärder, som åsyftas. Men ändringar i äldre biografier av vestibuler och entréer, som oftast givits en viss dekorativ eller eljest påkostad utstyrsel, skulle i de flesta fall bli ekonomiskt betungande. De sakkunniga hava föreslagit att, då vissa gynnsamma förhållanden föreligga, berörda paragrafs giltighet må kunna upphävas. 7 mom. c).

7 mom. d). I punkten d) lämnat medgivande är motiverat av samma synpunkter som medgivandet i punkten c).

7 mom e)–i). Vid ändring av äldre biografer och särskilt av mindre sådana till full överensstämmelse med förordningens bestämmelser skulle anordningarna beträffande apparatrummet utan tvivel medföra såväl de största tekniska svårigheterna som de mest betydande utgifterna. De sakkunniga hava därför ansett, att i dessa avseenden borde lämnas så långt gående lättnader, som rimligtvis kunde medgivas. De av de sakkunniga i sådant hänseende föreslagna åtgärderna torde, ehuru ur säkerhetssynpunkt vissa erinringar skulle kunna göras mot desamma, dock innebära så betydande förbättringar av de förhållanden, som äro rådande särskilt på landsbygden, att jag i likhet med de sakkunniga anser mig böra tillstyrka desamma. Åtgärderna böra ock kunna vara genomförbara vid varje lokal, där biografrörelse överhuvud taget skall kunna bedrivas utan påtaglig fara för människoliv. I möjligaste mån har även tagits hänsyn till att biografägare ej onödigtvis bliva ekonomiskt betungade. Vad särskilt angår de i mom. e) och f) medgivna lindringarna synes mig begränsningen till biografer för högst 450 personer vara väl avvägd. Härigenom torde den vanligaste typen av såsom biografer mer eller mindre tillfälligt använda lokaler komma in under dessa lindringar. De större, uteslutande för biografdrift avsedda lokaler, som nu finnas, torde i allmänhet uppfylla förordningens bestämmelser i förevarande avseende. Därest i ett eller annat fall så icke skulle vara förhållandet, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter framställning medgiva den eftergift, vartill omständigheterna må föranleda.

Departementschefen uppläser härefter i ett sammanhang de bägge författningsförslagen samt anför därpå ytterligare:

Över de båda förslag, nämligen dels förslag till förordning med vissa bestämmelser angående film dels förordning med vissa bestämmelser angående biografer och filmföreläsning, som jag i samråd med de tillkallade sakkunniga sålunda låtit utarbета inom departementet, torde riksdagens yttrande böra inhämtas.

Jag hemställer därför,

att Kungl. Maj:t måtte besluta inhämta riksdagens yttrande över ifrågavarande båda författningsförslag, med förklarande att Kungl. Maj:t vill, efter mottagande av riksdagens svar, företaga den slutliga prövningen av samma förslag och meddela det beslut, som därav föranledes.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordna, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Waldemar Wiens.